

Bibliotheca Domini Abbatis

Monasterij B. V. Mariae

De Nova Villa.

J. P. 1715

Alle *lyia*

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Alle

Ao celebres rex celice laudes cuncta

Pangat canora curricula symphoniam

Odas atq; soluat conno tibi nostra.

Cum iam renouantur machabdis indita valde festa.

Periquem letabunda pornatum machina mundi tota.

Noves distincta pneumaticum suis agmina pte facta.

Sedumuis facis hec flammea pangelici officinas.

Inter primeua sunt hec nam creata tua.

Cum sumus nos ultima factura sedumago tua.

Theologica categorilant symbola

nobis hec iter tripita pprimata officia.

Plebs angelica phalanx & archangelica principis

turma virtus utamea ac potestas almiphona.

Dominantia numina diuinaq; subdila.

Cherubum etherta ac seraphum ignicoma.

Uos o machabel celi satrapa gabrielq;

vera dant uerbi nuntia.

Atq; raphahel uite uernula transference

nos inter paradyficolas.

Per uos patris cuncta complentur mandata que dat.

Eiusdem sophia compar quoq; pneuma

una pmanens uisita.

Qui estis administrantia deo milia milium facta.

Uices plurimas bis atq; quingentas uestra.

Centena millena assistunt in aula adquam rex ouem centesimam.

Urbigena dragmanq; decimam uestra ouem adagalmata.

Vos pectus nos prura vena pars electa

armonie nota demus hinc plurimas artharis

Quo post bella iuchabelis inclina nostra deo

sint accepta auram circa aram thumiamata.

Quo incocua iam gloria.

Condecentis argia.

[illegible]

ORUM. QUE ROMANU
ORUM. APPELLANTUR
AC RATIONE
SUIUS PAVLUS
IAS IDIO DICTOR
LUDIVS VIVS
CS

Anno videlicet iuxta hebraicam
ueneratē a condicione mundi. ter

millesimo. nongentetimo. quinquagesimo secundo. Secundum
alios uero anno. G. C. XC. viii. qui est annus imperii octauia
ni cesaris augusti. xlii. Quo compressis cunctarum per orbem
terrarum gentium moribus. firmissima pace ordinante dō natre.
ip̄e xpc sextā mundi statum suo consecrauit aduentu.
hoc itea congruum erat. ut pax per totum orbem constituta
esset. et homines per duces cessarent abellis & inuicem
et quoque publicae tunc fieri iussae sunt. qui uerissima uia
debebat nasci. & ut ab hominibus posset agnosci. homo

fieri dignatus est. Ut enim illos alloqueretur. uerbum caro factum.
Sed antequam exuigine nasceretur portenta insignia in caelo & in
terra niterentur. Quadam namq. die cum caesar augustus urbem
romam ingrederetur. hora circiter diei tertia. repente liuendo
ac sereno caelo instar arcus caelestis orbem solis ambire uisus est.
Illum nempe praefagens. qui ipsum solē mundumq. totū & fecit
set. et regeret. Ea siquidem tempestate. lxx. seruorum. dominis
reddidit. Ter milia etiā quorum domini non exstabant. inruicem
auxit. Deinde ouans ingressus. omnia populi romani debita dona
uit. aboluit laetis. Per idem tempus fons olei largissimus de taberna
meritoria per totū fluxit diem. Nimirū xpi gratiam significans. ex
eadem taberna. hoc est larga ecclesia nouos populos ex gentibus pro
cessuros. In multis etenim signis aug. caesaris aduentus xpi desig
nabatur. Unde bene caesar possessio principalis. augustus solle
niter stans interpretatur. Quinimmo xpm exprimens qui om
nia sollempniter possidet. omnesq. principatus potentialiter op
tinet. Cyrenus pater qui heres interpretat. significat petrū.
cui hereditas ecclesiae ad dno largita ē. Namq. cum exisset edictū
aurefatio caesare ut describeretur uniuersus orbis. praedictus
cyrenus ad iudeā missus ē. census hominum possessionisq. descri
bitur. In qua descriptione multa scilicet romanos quadrag.
semel centena & lxxiii. milia. colonie deducte. Ita autem idem
omnib. prohibuit. ut nemo illū dominū ausus fuisset appellare.

ob id quia eo imperante nasci debet ille uerissimus dñs pariter &
imperator. Concertus namq; trahit. viii kl. Aprilis. Aquo sub pontant
dies. cel. xxvi. id sunt menses. viii & dies vi usq; viii kl. ianr. quando
eredit nat' sulphicio & camerino. et u. Apertissimu namq; erat ut eo
terre esset exceptus quo mundus p'pitiū factus e. & in quo fruct' terrę
uinitificari. & eandē nat' quo crescit longitudo diei. & noctis tenebrę
diminuant. Sed querendu ē eum nocte dicat' natus. cur Angl's pasto-
rib. euangelizet dicens. Natus e uob' hodie saluator. Hodie eni dñs
hoc e. indie noui testamti quando finē ignorantie tenebris dedit. &
initiu scientię lucis posuit. Sed & hoc eueniebat ut circa illā horam
noctis nasceret'. qua a mortuis resurrex. Unde salomon. Du mediū
silentiū tenebant omia. & rēq;. Querendu etiā cur hoc festiuitas n' habet
eandē uarietate quā pascha & pentecostes. scilicet ut mundarent' dies
septimane quas maculauit peccati adx. Unde aug. Nōsse oportet
diē natalis dñi. nō sacrificiū celebrari sed tantū ad memoria reuo-
care qd nat' sit. Ac p' hoc nihil opus erat nisi reuolūtū diē anni quo
ipsa res facta e. festa deuotione signari. Pascha uero & pentecostes
nō solum qd factū e. ad memoria reuocamus. i. qd mortuus ē & resur-
rexit. sed illa que circa eu testant' ad sacrametoz significatiōē
intellegimus. Vigilie ū que a pastorib. hac nocte castrodiebant
in. iiii. diuidunt' scilicet leges iiii significantes. prima naturalē
scdm mōsaicā. terciā pphetari. quartā noui testamti in qua
pastorib. i. de ecclesiasticis doctorib. Apparuit. Quos cu pastorib.

uigilare debem' ut meream illud firmissimū Ameniam qd hac nocte
primo cantatu e audire. Et ita intercessit do. & r. q. Unde etia ses. celest
phorus papa pinguet nos malent forte missas celebrare fecit. solus
intercedente nativitate xpi seu concentus angelici. Alia u missa
que sequit' figurat nouā luce gaudiū qua pincarnati uerbi misereu
psimulim seu ppter uisitacione pastorū ad p'sepe dñi. in quo inuenit
panē uiuam q' cotidit a fidelib. m. u. dicitur. Romani hanc noctē ita
celebrant. Primo die uigilia natalis dñi. hora nona canunt missā
ad scām maria. Qua expleta. canunt uesperale si. naxi. Dehinc
uadunt ad cibum. In crepusculo noctis intrat apostolicum ad ui
gilia imp'ita. ecclesiā. tam n. cantant ibi introitu. sed expletis
uigiliis & matutinis sic in antiphona uia et inenit. ibide canunt
prima missā in nocte. Qua expleta uadunt ad scām anastasiā.
canere Alia missā de nocte. Dehinc p'gunt ad scām petri ut ibi
uigil' celebrent. Ab eo loco ubi inueniunt eos p'sallere qui ibide
excubant. Ipsi cū intrant ad uigil' solite repore in p'cessu
noctis. & canunt mutato r. u. & p' secū. or. line antiphonam
unde etia dupla officia in romani antiphonam. hac nocte deseri
buntur. **DE CIRCUMCISIONE DNI**

Haec circūcisio nihil aliud e. nisi abscisio carnis p'p'ia qd scilicet
iud. is impetratū ē. Unde etia abrahā sumpsit initū. quando
ei adno p'ceptū est. Circuclat excubis ome masculini & infans
octo diebus excubet in uobis. Et esset signū foederis inter dñm

homo in fideles & purgarent ab omni inquinamento carnis & spiritus. ut
ei circumcideretur. Sed hanc nobis infidelis baptismus Christi. hoc prestat
illud est. amantibus et illa qua resurrexerunt. Amantibus. excipio quod circumci-
si necesse est. et qui celestis patet inquit. Sed qui tenet. eundem in
uenerunt. et non uult circumcidere. & ipse. nuncio circumcisus. cur de-
more cessare circumcisio. ipse nunciat ut te. et soluere. sed adimple-
re. neque ut dissimili uideretur patribus suis & prophetis. & quoniam in
propria secundum carnem natus. dignatus est. ad hoc uoluit circumcidi. sicut
ut excusatione auferret iudeis dicendi. Dilectus tuus es patribus.
tace nolim. ut credere intet. Sed quia ueteri transierunt. & ecce
facta est noua. oportet nos circumcidi non carne sed spiritu. Christus enim sicut
pro nobis morte suscepit. ita circumcissione non respuit. ut nos in spiritu
circumcideremur. quo circumcissione cordis delectatur. sicut propheta Ath-
pulator. In nouissimis circumciderunt corda uestra. & non corpora.
Hanc est uera circumcisio cordis. ut deponamus ueterem hominem cum
uicibus suis. & induamus nouum qui secundum deum creatus est.

DE OCTAUA. DOMINI

He octaua die circumciturus est. Hec dies octauus omne plenitudine
inte optinet. & est perfectus numerus ipse est dies cum dominus
& dies resurrectionis domini. Unde uero initium sumpsit liber le-
uiticus pandit. Dies inquit octauus certe celeberrimus atque sanctis-
simus & paralipomenos. Perre uel ab arbas cum leuitis merita-
rit. octaua canebant epinicion. quod significat triumphum.

dni. & tunc p[re]sentem d[omi]ni & t[er]m[in]i p[ro]p[ri]etate inscribuntur. Namq[ue] h[ab]et
 ea dies ad aeternā p[er]petuam requiem. Unde a nobis singulari numero
 accipitur qui nullo succedente mutatur. Hic uero mundus non
 recipit hunc octauum diem qui est singularis. sed illu[m] quod uocam[us]
 octauu[m] est. eo quod finito. uenit redit semper ad primum. Nonnulli
 p[ro]p[ri]etate octauum. aduentum d[omi]ni scdm putant significare
 Unde unus p[ro]pheta. Ve concupiscentib[us] diem d[omi]ni ipse e[st] dies tenebr[um]
 & non lux. Et sophonias. Vox diei d[omi]ni amara & dura. tribulabit[ur]
 ibi fortis. Illi uero qui istum diem constitutione mu[n]di arbi
 trantur post sex milium annorum t[er]m[in]e uenturū. eo quod. vñ die
 d[omi]ni ibi uenire suo legitur cessasse. mille scilicet annos p[er] singulos dies
 conuincit & legitur. A conspectu eius mille anni sicut dies unus
 n[on] sunt ita uolunt quod d[omi]ni inuenit hunc diem ne filium hominis
 nosse stipulatur. Unde nimis importunum illud studiose querere
 quod nobis diuina p[ro]uidentia noluit reuelare. Sane illam diem mag
 nam & singularem amare & sperare debemus. quia p[ro]pheta
 dauid sciens unum uocabat dicens. Quia melior e[st] dies unus in iustis
 meis sup[er] milia. Hic uero octauu[m] quod hodie colimus. ab octauis
 celebrantur. quia primis diebus concurrunt sicuti unus dies dominus
 ad uenit. qui eodem t[er]m[in]e celebratur. Hodie enim aduentum
 hominu[m] ad xpm celebramus. & in uenit e[st] eiusdem aduentum
 illius & homines.

DE KALENDIS. IANUARI.

Huiusmodi clementia gentiliū potius dicende sunt clemente
qui hē. et siquidem tempestate quando iudices perant filius iſrl.
hoc ante ſunſon fuit quidam princeps gentiliū mitila nomine
ianus. A quo ianuarius meſis poſtea nuncupatus eſt. Hunc uero
unum imperiti homines qui dñm non cognoscebant quaſi regem
metuebant. & pro dñi colere coeperunt. Quasq. facies figura
uere. ppter orientem & occidentem. nam & quadiſfrontem appel
lunt. i. ianum geminum. ppter quatuor partes. ſeu clementia.
mī. atq. temp. mī. Sed cum hoc fuerint monſtrum potius forma
bunt quā dñm. Unde numa poſt romulu. primum meſem ianu
uoluit tanqua biſpectis dñi mentem reſpicientem tranſſecti anni
ſinem futuriq. principia & ianuarium uocatum eo quod ſit
limēs & ianua anni. Unde imperiti homines ueluti dñm colentes.
dñm ipſum multis ſpurciſſis ſacrificauerunt. Quidam mulabunt
ſe in ſpecies monſtruoſas. inſularumq. habitus tranſformabunt.
Alii in ſimiles geſti mutati uirilem fortitudinem non habent.
qui in mulieris habitum tranſierunt. Aliqui ſanctis uiguris
ſenab. uicē perſcrepebant ſalando pedibus tripudiantium
pluſibus. Non nulli ita auguria obſeruabant ut focum de
domo ſua. uel aliud quodcumq. beneficium cuius potenti mi
nime tribuerent. Diabolicas & iam ſcēſ. & ab illis accipiebant
& ipſi aliis tradebant. Ne non & iam menſulas plenas ad man
ducandum tota nocte paratas habebant. Credientes qđ dñm.

per totum annum p̄ficere possent. & quia his atq; aliis miserrimis
diebus uniuersus ruitus erat. statuit uniuersalis ecclesia ieiunium
publicum in isto die fieri. quatinus his calamitatibus ueteris
vitae finem imponere. Sed quia dñō largiente haec a fidelibus
p̄nihilō habentur. licet quantulocumq; similitudines quod absit
adhuc liceant inferis hominib. omni tamen conuincite prohiben
de sunt atq; pellende. Neq; enim aliud quicquam noui in istis
kalendis p̄sumendum ē nisi quod & malis kalendis mensuris.
excepto quod octauae dominicae cum eximio cultu celebrantur ut
supra p̄fixum ē. Sed neq; illud reticendum. quod cum quidā die
hac superstitiones diabolicæ romae agerentur. Quidam sc̄s
almachiū cum diceret. Hodie octaua diei dominicae sunt. et
sate ab his superstitionibus idolorum & sacrificiis pollutis iubente
ut ipso urbis p̄fecto. haec de causa infectus ē. **De**
Sollemnitas haec sacratissima quae agrestis theop̄
phania nuncupat̄. Latine uero apparitio seu ostensio. & mani
festatio interpretatur. multimoda in se continet mysteria. Cum
enim xp̄s nup̄ ex alio uirginis exiret. magi chaldei moriente
stella uidentes nimia claritate fulgente. ita ut sole luce superaret.
ut erant edocti in cursu astroꝝ. Animaduertē hanc eē stellam.
quae olim balaam iudicauit. cuius traditionem sequebantur
p̄diceret ita adfuturam. Oriet̄ stella ex iacob & reliquis.
Videbat̄ enī sidus p̄diciū. Istos enī magos. prim̄ Torosastres rex

ex quo originem feruntur duxisse. hi elementa concurrebant
re habentq; mentes hominum. Cuius gentis quondam in aegypto
resurrexerunt moysi utentes virgis in divinationes aquasq; in sanguinem.
Hi astrologi ducti necnon gentiliu ppter naturalium considerationes
o ceteris enim durum hominum p duodecim sidera celi describebant
Solertium quoq; cursu nascentium mores eventusq; pronuntiabant
quis quali signo fuisse natus aut quem effectum habere vite
quiescebat. Hi vulgo mathematici appellabuntur. Cuius sup
stationis genus consultationes luani vocabunt. id notationes siderum
quemodo se haberet cum quis nasceret. Idem ut stellae interpretes
nuncupabuntur sicut & de his legitur quomodo angelis natum xpm
annuntiaverunt. Postea autem solon nomine mathematici
Cuius utris scientia usq; ad celum fuit concessa. ut xpo edito
nemo exinde natus item alius de celo interpretaretur. Unde
mox p turbam usq; contriti ex insione sideris acceptis munerib;
punte eos stella. id xpi annibula retrodata mo du quod est
hodie in hebraeorum pervenit. Quem turcis ualib; adorantes
licet e signis curiosis chaldeorum. quia illum uidebant
interris editum. quem in celis cognoverant astrorum turibus
psigatum. Cui & iam munera offerunt. hoc e aurum ruf.
& mirram; quia longe ueniunt. gentium populos lucem
fidei cognituros psigunt. P aurum. rex ostenditur.
In aure. ds dinoscitur. P mirram. homo passus usq; sepultus.

Hic dona iuuenis p[re]be[m]i[n]e conclusit tunc aurum miris regis ho-
minu[m]q[ue] dona fuerunt DE BAPTISMO DNI

Expi. et xpi cu[m] sit triginta annorum curricul[um] uenit in ordine ad
hominem ut baptizaret e ab eo. Anno uidelicet[ur] quindodecimo imperii
tiberii cesaris sub ualeriano & maximo consulib[us]. necnon iudea. in
athariis dominantib[us]. id herode philippo. & liscia filis herodis
maioris seu pilato p[re]sede romano. agentib[us]. pontificatu anna & eupha-

[A]nti enuenerat ab initio mundi scdm hebreos ueritatem anni. iii
idnotato qd. xvi. anno tiberii principium fuerit lxxx. i. iubeli.

[I]uxta ha[m] uero editionem annis v. cc. xcc. viii. et tribus em causis
baptizatus e dñs. Primo. ut quia homo erat omnem iustitiam
legis impletet. Secdo. ut baptismo suo iohannis baptismum c[on]firmat[ur]
tertio. ut uord uis aqua & scificans. p[er] descensionem columbe. sps s[an]c[t]i
in uultu credentium monstraret aduentum. Post baptismum
illico ductus e in desertu aspiu. ut temptaret[ur] ad diabolo & ieiunata
p[er] nob. xl dieb[us]. & quadraginta noctib[us]. Scdm hanc rationem.
certum e ieiunium ab baptismo dñi. & solutu e. xv kl. martii.
quando diabolus confusus ab eo recessit. Ab hinc quoq[ue] in popu-
los in xpc salutarem uiam annuntiat signis atq[ue] uirtutibus
uera comprobans ee quae dicera. Miracula & uim quae in eu an-
gelis scripta sunt. inchoat facere. Unde primum miraculum
p[er] uolutionem uini quando uocatus e ad nuptias. aqua in
uinum conuer[sa] ut quod e tertio du post uocatione discipulo[rum]

Vinum istud ex aqua factū. diuina p̄sentia. seu scripturae s̄c̄e m̄ra
quā uigorū celestis sapientiae continet et intelligitur.
Hae nuptiae quidā salutis humane significant. Sec̄ v̄driac. vi
mundi uices designant p̄ quas iusti figura dñi p̄uolunt.
Per architrachinū. fortissimū p̄dicatore paulū intelligim̄.
Fecit etiam hodie magnum miracula quando de quinq. panibus
& duob. pisibus. quinq. milia hominum p̄auit. Quinq. milia
hominū qui quinq. panibus & duob. pisibus p̄ati sunt. ecclesiae
sunt populi qui post quinq. sensus corporis alimentis ligis spirita
lia xpo reficiunt. & duplici testamento in q̄ illi p̄sunt
et in m̄. Nq̄ hoc pretereundū est. quod haec sc̄da nuptias xpi
tot illustrata mysteriis. honoratior est quam prima. Tunc tan
tummodo natus ē & angelus p̄rioribus affuit. hodie uero
imāis cum muneribus adoratus ē. Hodie cum iordanis
aquis tingueretur. filius dilectus patris uocatus ē de celo.
& sp̄s sanctus in specie columbae super eum uisus ē. nec non
post baptismi sacramentum caput draconis conterritum ē.
Hodie ex aqua uinum factum ē. eidemq̄ celesti sponso ecc
lesia iuncta ē. insuper et quinq. milia hominum ab eo
refecta sunt. & ideo manifestatio interpretatur. quia in
his manifestare se hominibus dignatus ē. Quod uicē in
hac festiuitate nemo p̄sumat baptizare. Et leo papa in decre
talib. p̄hibet ita. Siquis autem epiphaniae festiuitatem

in uisio debito honore ueneranda e. ob hoc existimat habere
 priuilegium baptismatis. sicut illius baptismi aliam gratiam.
 Aliam fuisse rationem. nec adeam peruenisse uirtutem. qui per
 spiritum sanctum renascuntur. Dñs non indigens remissione
 peccati. nec remedio renascendi. sic uoluit baptizari quomodo
 & circumcidi. Sed tunc regenerationis potentiam sanxit.
 quando de litere illius pfluxerunt sanguis redemptionis. &
 uena baptismatis. Unde in baptizandis electis qui secundum
 apostolicam regulam & exorcismis scrutandi & ieiuniis sancti
 ficandi. & frequentib; sicut p dicationibus imbuendi. duobus tan
 tum temporib; . i. pascha & pentecostes ex seruanda. Excepto
 p mortis periculo. in persecutionis angustis. & in timore naustra
 gii. Aptissimum namq; e ut in morte crucifixi & in resur
 rectione mortui potentia baptismi nouam naturam condat
 exuere. ut in renascantib; & mors xpi operibus dicente aplo.
 An ignoratis quia quicumq; baptizati sumus. Per triduanam
 enim sepulturam imitatur trina demersio & ab aquis leuatio
 resurgens instar de sepulchro: **DE YEAPANTI**

D hac festiuitate & aliis festiuitatib;
 sive marie in gestis pontificib; legitur quod sergius papa pepe
 rit ieiunius fieri in die p'sentationis dñi in templo. Ista enim scrip
 tum e. ut in diebus annuntiationis dñi dormitionis. & natiui
 tatis sive di genitricis mariae & sci symeonis quod & p quartu dicit

Et cum lactantius exiret vsq[ue] adrianum & ad eam in mari un[us] populus
occurrit. Ipsa ergo die aurore ascendente, praedit omnis clerus seu
populus cum lactantius & antiphonis ad ecclesiam suam adrianum ex-
pectantes pontificem. Ingressus pontifex in sacrum, induit se
uestibus nigris & clerus similiter. Post haec accipiunt singulos certos
de manu pontificis deinde ex iussu pontificis inchoat scola.
A la surge d[omi]ne. P[ro]p[ter] aurib[us] n[ost]ris audiuim[us]. C[on]greditur pontifex
descripio cum ministris annuente eo solum primo ut ducant
gloriam. Deinde vadit ad altare & v[er]it[us] usq[ue] ad expletionem
gloriae. Post orationem osculato altari & diaconi similiter
hinc inde ducit scola. V[er]o opus quod operatus es ih[esu]s. Karriole[us]ton.
Antiphona expleta sanctus pontifex ante altare dicit. D[omi]ne uobis
& oremus & diaconus ducit flexamus genua. Sic tamen infra
septuagesimam euenerit. Sequitur oratio. C[on]f[ite]r[er]i q[uod] d[omi]ne plebem
tuam & cetera. Haec expleta inchoat scola priam antiphona.
Adorna thalamo. Item u[er]e gra. Item Responsio. Cum autem
appropinquauerint atrio ecclesiae sanctae mariae. facienda sunt
lactantius. Haec expletis ante altare & ingressu pontifice in sacrum
inchoat scola ad introitum. A[n]n[un]t[us]cepimus d[omi]n[u]m. Ipse die non can-
tatur gla in excelsis d[omi]no. Infra septuagesimam euenerit.
Deinceps missa p[er]agitur ordine suo. De hac festiuitate dicit &
beda sacerdos & doctor eximius in libro de temporibus. Secundo
mensis dicitur numa februo id est plutoni qui lustrationum

potius credebatur. Lustrariq; eo mense ciuitatem necesse erat
quo fecerit ut iuxta dñs manib; soluerentur. Sed h. in lustran
di consuetudinem bene mutauit xpiana religio. cum immenso
eodem die sancte marie plebs amicta cum sacerdotibus ac mi
nistis ^{caelis} modula deuoti per epistolas perq; congrua urbis loca pro
cedit. Quosq; ipso iustice cereos in manibus gestant ardentes
& uirgines bonæ consuetudine ad ipsum inceditis quoq; eiusdem
habeat matris & perpetue uirginis festiuitatibus agere dicitur.
Non utiq; lustrationem terrestris imperii quinquennium solum
perennem celestis regni memoriam quando iuxta parabola
uirginum prudentium omnes electi lucentibus bonorum
accuum lampadibus obuiam sponso a regi suo uenientes max
ime eo aduocatis supernæ ciuitatis mercedem. 100A
Septuagesima computatur secundum DE SEPTUAGESI
mulationem sacramentarij & amiphonarij nouem ebdoma
dibus ante pascha in septima sabbati. Populus di in babilone
detentus est captiuus septuaginta annis. Quibus expletis
reuersus est hierusalem. Septuagesimus numerus ad memoria
nobis reducit omne tempus presentis seculi quo alieni sumus
et celesti hierusalem. Ideo auctor nostri officij septuagesi
mam posuit in officijs nostris. ut hoc tempore ad elucis
abstinencia ostenderemus in nostra conuersatione qualiter
per omne tempus seculi uiuere debeant. qui post baptismo

peccatis se alienant ac caelesti hierusalem

Nam quod per septuaginta annos populus de captiuitate reuertatur quis non uideat post euoluta tempora quae septenario dierum numero transcurrunt. etiam nobis idest ecclesiae di ad illam caelestem hierusalem ex huius peregrinatione redeundum. Qua propter alleluia illo tempore non cantatur apud nos nec gloria in excelsis deo quae sunt cantica caelestia

Dicitur enim in psalmis. Quomodo cantabimus canticum dñi in terra aliena. Sunt qui primam ebdomadam septuagesimae sine aliquo articulo nouellae conuersationis ducunt excepta mutatione all. & quibusdam locis dalmatarum & intermissione gloria in excelsis deo. Graeci proximam ebdomadam idest sexagesimam sanctificant suo ieiunio.

Clerici nostri auctore thelesphoro papa sequentem idest quinquagesimam. qui confectum septem ebdomadarum ieiunium ante pascha.

Praeceptor tamen officii nostri ampliorem mutationem requirit. quam nos agamus constitutione officii sui. Ipsum enim ieiunium intimauit in prima oratione missae dicens. Ut qui iuste pro peccatis nostris affligimur.

Hic cum afflictionem sonat introitu quoque dicit. Circum
dederunt me gemitus mortis. dolores inferni. Propter hos do
lores non possumus lactari & securi esse. sed preparare nos debemus
ad bellum. ut apostolus ait. Omnis qui in agone contendit ab
omnibus se abstinere. Dicit ambrosius. Ab omnibus quae man
da eadem tradit disciplina cum sciunt coronandum. quanto magis
obseruandum est quibus omnis promissa est salus. Unde autem
abstinere debeamus qui bellaturi sumus. docet apłs dicens.
Fornicatio & omnis immundicia aut auaritia nec nominetur
in uobis & cetera. Thelesphorus papa nonus post beatum
petrum apłm in sede romana. constituit ut per octiduas
abstinentiam obseruarent quod adhuc multi faciunt.
Quod tempus tunc duas obcausas quinquagesimam

placuit appellari. ut quia in ordine. L. numerus post quadragessimū
constat. ut quia exinde quinquaginta dies sunt in scām resurrectionē.
¶ ostendū melciades papa natione afr. trigessimus quartus post
scm petrū. constituit. ut nemo presumeret. in prima ut quinta
feria ieiunare. In prima ppter dñi resurrectionē. In quinta.
quia in ea cenauit dñs cū discipulis suis. & in ea ascendit in celū.
¶ Tunc placuit fidelibus. ut octo ebdomadas ieiunio consecra-
rent. & primā dominicā quadragessimā nominarent. non ppter
sexagenarium dierū numerū. sed ppter usum locutionis nr̄e.
quia sicut quadragenario quinquagesimus. ita quinquagenario
sexagesimus. & sexagesimo septuagesimus coaptatur.
¶ A sexagesima usq. in pascha. octo sunt ebdomade. Ex quib. singu-
lissimā et quintā feriā de abstinentia subtrahas. ut mel-
ciades instituit. et ipsū diem scm pasche. quadraginta tantū
dies remanent abstinentiæ. ad imitationē dñi nr̄i ih̄s xp̄i.
¶ Septuagesima ideo a fidelibus fertur celebrari. ut et decem id dierū
dō reddere. et nihilominus primā & quintā feriā et sabbatum
possint ieiunio relaxare. A lxx. naq. usq. in pascha. nouē sunt
ebdomade. quæ faciunt lxxii. dies. Ex quibus si decem quaq.
ebdomada tres prefatos dies subtraxeris. & sacrū diē paschalē
xxxvi. dies in decimatione anni ieiunas. Ille aut qui sabbatū
constituit honorandū. non ppter legis mandata hoc fecit.
sed quia requirunt illa diē dñs in sepulchro. Aut in libro. xv.

[illegible]

in simpla. Sic ad vi. dum con. vi. 15. 16. Inter enim dñi &
diem pasche duo sunt dies. et inter pascha et medium pasche ad
quarta feria. si sunt dies. quo rōdit. & ad septima de iustitiis
quo lxx perit. et simili duo. qui tōt simul vi. Quatuor enim
ad duo. duplu est ad simplum. Prædicti ergo numeri qui sunt
in abstinencia significant duplum. per vi. viam. simpli spū nor
ti esse destructā. Nos enim in anima et corpore. morti eni. nō
obnoxii. Xpc autem sua corporali. et anime et corpe
ris mortem exclusit. Inter autem dies quos de resurrectione
cum gaudio et letitia celebramus. signat etiam resurrectionem
quam xpc duplam sua simpla contulit. Inter enim fuit solo
corpore mortuus est. ita et solo corpore resurrexit. Nos aut et
in anima primum resurrexat peccata dimittentes. et interea
etiam corpora resuscitaturus est.

Capitulum ieiunij.

ORDO AD PENITENTIAM DANDA. FER. III. QUAE EST

In primis moneri debet. Sicut de omf. xpianof. ex tēte scō
miratione utriusque. quatinus capit ieiunia. hoc est. bēdi
ad aeram confessionem aerum q. penitentiam. et tunc nā
Accedant. De hac hieronimus in fit. Vnam tam cito con
uertantur peccatores ad penitentiam. quam. dñs propo
situs est. cum morte peccatorum sententiam. Non enim um
peris longitudinem requirit. deat. sed affectu sinceritatis pe
nitentiae mensatur. Gregorius. Sicut alienus atide est. qui ad

agendam penitentiam tempora senectutis expectat. Metuen-
dum est enim ne dum sperat misericordiam incidat iusti-
tiam. Siquis se de peccato fornicationis correxerit tunc con-
fiteri inter ora quae ille nescit. Denique ammonendi sunt
ut interia domini redeant ad reconciliationem sicut in con-
sequenti uersus dicitur. Si uero inter est causa aut timor
aut cuiuslibet occupationis. aut ita forte hebes est ut ei
hoc uideret suadere nequeat in unguenta quadragesimalem
omni criminalem penitentiam et reconciliet cum fratre. Sa-
cerdotibus uero sumopere satagendum est. ut octo uitii-
um malis cum eorum sequentibus atque testimoniis scripturarum
quibus coherendi sunt homines atque ad meliora perueniendi.
omni studio intellegant atque doceant sicut hic in fronte prima
adnexa sunt. Quorum uitiorum octo haec sunt nomina. In
primis superbia inanis gloria inuidia. ira. uanitas. tristitia.
uenteris ingluuiet atque luxuria. De superbia quod est caput om-
nium uitiorum oriuntur supra scripta. vii. uitia criminalia.
Superbia de quasi super grediens mente de eo quod non est. Unde
superbus quasi extra uiam ambulans. De qua scriptura. Initium
omnis peccati superbia. Et ideo initium de omnis peccati. quia
ipsa precessit in diabolo. et non solum peccatum est ipsa. sed etiam
nullum peccatum fieri potuit. potest. aut poterit. sine ipsa.
Porro cupiditas atque superbia tantum unum est malum. ut

nec superbia sine cupiditate . nec sine superbia possit inueniri cupiditas . Non enim primus homo eduxit de ligno prohibito nisi concupisceret . nec desereretur ad deum nisi prius ipse desereret .

De superbia dicit augustinus . Vitanda nobis e superbia . que et angelos nouit decipere . et homines dissipare . hieronimus . Vir superbus non decorabitur . nec uoluntate suam perducet ad fine . Ambrosius . Supbia ex angelis demones fecit . humilitas autem homines sanctis angelis similes reddit . De inania gloria . uana quę de coenodo sua nascitur inoboedientia . iactantia . uanitas . contentiones . pertinacia . discordiae . et nouitatum presumptiones . Est enim uanitas inflata . appetitio uanitatum dulcis miseris . amara perfectis . cui seruiunt timidi . sub qua iacent elati . tantumque eos ardor humane laudis inflammatur . ut laboriosa opera que populus admiretur . et quibus fama diffunditur . sine labore suscipiant et libenter exerceant . Unde est quod ieiunare abstinere . uigilare . ecclesiam frequentare et psallere . Cum hac omnia sine labore non faciunt . etiam cum delectatione faciunt . ut ab hominibus quibus placere non deo . d. fiderunt uideantur . Unde uertias . Amen dico uobis receperunt mercedem suam . De inuidia siue inuido . qui ab inuidendo alterius felicitate deus nascitur odium . susurratio . detractio . exultatio . in aduersis proximi . Afflictio autem . et yspensis . De hac apostolus comminatur dicens . Qui odit fratrem suum . homicida est .

Et qui inuidet intenebris est et intenebris ambulat. Unde nil
infelicius potest esse inuidia. que alienis torquetur bonis.
Inuidia enim sensum mordet. pectus urit. mentem afficit.
et qui inuidet similis est diabolo. qui per inuidiam hominem
de paradiso eiecit; De ira longa que ab indignatione dicitur
aqua et iracundia eo quod accenso sanguine in furorem com-
pellitur. nascuntur rixæ. tumor mentis. contumeliæ. clamor.
indignatio. blasphemiae. De ipsa enim dicit scriptura. Ira in
sinu sancti requiescet. et alibi. Ira enim uiri iusticia dei non
operatur. Et in psalmo de cotidiana ira. Irascimini. et nolite
peccare. et apostolus. Sol non occidat super iracundiam uestram. Et
alibi. Illa enim ira mala est. que mentem turbat ut rectum con-
siliū perdat; De tristitia quae oritur ex ira. nascitur malitia.
rancor. pusillanimitas. desperatio. torpor circa præcepta. uaga-
tio mentis erga illicita. Et sciendum est. quia inter tristitia et
mesitiam hoc inter est. Mesitiam cordis est. tristitia uultus.
Mortuum enim et incertum dicimus animum. Tristis enim facie ita di-
nosceretur. abiectio uultus. pallido aspectu. turbidis oculis. tur-
bato uultu. De hac tristitia dicit apostolus. Quae enim secundum
Deum tristitia est. poenitentiam in salutem stabilem operatur.
Sed et uanam tristitia mortem operatur. Alibi. Tristitiam non
des animae tuæ. Isidorus. Vis numquam esse tristis. bene uine.
Secreta conscientia tristitiam leuiter sustinet. De auaritia

que gr̄ dī filargia . uel amor pecunie quae abundantia dicta .
Vnde auarus quasi auidus auri qui nunquam opibus expletur .
Nasitur . p̄ditio fraudis fallacia peruersa . inquietudo uolentia .
et contra misericordiam obduratio cordis . De hac dicit apls neq̄
uari . neq̄ rapaces . regnum dei possidebunt Et salomon Auar̄
non implebitur pecuniis Et iterū Avaro . autē nihil ē seculare .
nihilq̄ iniquius quam amare pecuniam Et iterū Cū enī morie
tur homo hereditas serpentes et bestias et uermes . Hoc uero
uitium uincitur in largitione pauperū . in uisitatione infirmorū .
integritate nudorum . in reddendo quod iniuste sublatū ē .
et in fletu ac lacrimis cum contritione cordis sicut dñs dicit .
Si uis perfectus esse uade et uende om̄a q̄ habes et da p̄ et dī De uentris
ingluuias que gr̄ dī castimargia . idest torrida uoracitas atq̄
glutō siue gulosus qui aquila dicitur . nascitur inepta letitia .
scurrilitas . immunditia . multiloquium . ebrietas sensus circa
intelligentiam . et est uitium spiritale De hoc scriptū ē . qui
continet uentrē suū minuit uitia Abundantia autē escau .
nutrit desideria mala . Multae aescae nutriunt uentrem for
nicationis . et apostolus . Non in comestitionibus et ebrietatibus .
Et quia primus homo uitio gulae cecidit . necesse ē . ut per absti
nentiam resurgamus . Leta caro traxit nos ad peccatum .
afflicta reducat ad ueniam . De luxuria . que aluxu nomen
recepit . et est immunditia corporalis Vnde et luxuriosus

quasi solutus et corruptor dicitur. Nasetur ecetas mentis.
inconsideratio . in constantia . precipitatio . amor sui . odium
dei . affectus presentis seculi horror autem uel desperatio
futurorum . Est autem uitium corporale . De ipso dicit apostolus .
Fugite fornicationem et rem . Fornicatores et adulteros iu-
dicabit dominus Hieronimus . Ne illi qui tunc habuerit termi-
num luxurie quando et uite . Diabolus per superbiam et forni-
cationem omni hominum generi dominabitur . Omnibus peccatis
fornicatio maior est . Melius est mori quam fornicari . Libido
in infernum mergit hominem . Et sciendum quia fornicatores .
libidinosi . sodomite . adulteri . incestuosi . consupratores .
raptores . molles . masculorum concubitores . immundi pollu-
tores . impudici . generaliter luxuriosi nominantur . Unde
fornicatio dicitur amor legitimo conubio solutus . et uagus . ex-
plende libidinis consecrando licentia . De qua scriptura .
Qui fornicatur in carne sua peccat . et maioris criminis . et
tollit membra christi . et facit membra diaboli . Libidinosi
domini . qui faciunt quod eis libet . Sunt enim cupidi uolun-
tatis . Sodomite interpretantur exclusores ipsorum . Adulteri
domini . qui alterius chorum uiolant siue polluant . Incesti dicitur
quasi in castis propter illicitam coniunctionem . id est . quando parente propter
aut sorore . uel uidua . siue nouerex filia . et cognata . atque
de sacra presumptum fornicari . Stupratores domini uirginum

corruptores. Raptores ueniumpendo. quia qui rapto petat
sui. Fruatur. Vnde inter stuprum. et adulterium et incestum ita differt.
Stuprum inuergine. adulterium in nupta. incestum in parentibus.
Molles sunt. Affeminati. uel qui barbas non habent. siue qui alterius
fornicatione sustinent. De quibus apostolus. Neque molles regnum dei
possidebunt. Masculorum concubitores. comites fornicantium.
immundi. polluti. coinquinati. socii luxuriosorum. pollutores. de
formes. conmaculati. et qui propriis manibus se sordidant. impudici.
a podice uocantur. Putorem enim foetorem dicimus. siue impudicus.
qui turpitudine flagitio infert. Seda ala uicula que licet ex
superioribus oriantur aliis tamen uocabulis consentiunt. sic sacri
legum quod augustinus inter octo uitia computat. Sacrilegium est sacrarium
rerum furtum. que postea in idolorum cultum cedunt. Vnde sacri
legus dicitur ab eo quod sacra legit et furatur contra leges. uel
sacrilegus sancta loca uiolans. Faciunt hoc ecclesiarum predones.
Fures a furue dicti sunt. id est a fusco. Nam noctis addeunt tempus.
Vnde inter furem et latronem hoc differt. qui alienum sub
trahit fur est. qui furatur et occidit. latro est. A latendo
enim dicitur latro. Peruiri dicuntur qui perire iurant id est male
falsidici. qui aliud faciunt quam uerum. Ebrius dicitur qui ad tempus
bibit. Ebriosus qui semper. De quo scriptura. Ebriosi regnum
dei non consequentur. Acediosus ab acedia dicitur. qui an
xietatem siue cordis tedium patitur. qui et inconstans et uagus

in Acedi

dictur. Aliquibus enī inter octo uitia reputatur. Parricida et patri-
cida hoc differt. Parricida est qui parentem occidit. patricida
qui patrem aut socium. fratricida qui fratrem occidit. Homi-
cida copositū ex homine et cede. unde et homicida. Stultiloquū
est. qui turpia et risum mouentia narrat. unde et faultiloquiū
nihil in se sapiens habet. Scurrilitas siue ioculartas quae uen-
unt ex aliqua prudentia. risum mouent audientibus quibus
magis conuenit lugere. Turpitudine est. cum inflammantur
sensus nri ad libidinem et carnis titillationē anima agitata sue-
cenditur. et nihil dei timore refrenatur. Idolatra dicitur q̄ idola
seruit. et in p̄p̄ti. idolatriam sepe fornicationē appellatam
inuenimus. et qui plus nummū diligit quā deū. Sculpturam
nummi colit. et idola in eis celata ueneratur. Susurro deso-
ne locutionis appellatur. i. qui libenter inutilia audit. Unde
scriptura. Non sis susurro. Malefici. et uenefici dñr. q̄ causā
mortis uenenū parant. et artificiose multa mala cōponunt.
Maledici. linguosi. siue litigiosi. Sertilogi et diuini. siue
fanatici atq̄ coniectores. qui sub nomine fictē religionis per-
quasdam quas sortes scōr̄ uocant diuinationes et scientiam pro-
ficuntur. Arioli siue aruspices. p̄p̄ie sunt qui circa aras idolorū
nefarias preces emittunt. Augures. qui auguria et uolatus atq̄
uociferum intendunt. Auspicia ultro enim ueniunt.
Fatuus est. qui quod fatatur non intellegit. neq̄ quod ali-

dicunt intellegit . et dicitur excoꝛs . De quo in euangelio . quidixe
rit fatuae . Genus enim conuictu est . Racha manis . et uacuuus .
siue absq; cerebro . Est eni genus despectionis siue ire . Vnde in
euanglo . Qui dixerit fr̃i suo racha . hoc e puerbium punitale .
ecce uita breuiter digesta . p que humanu genus ad diabolo cotidie
in pugnat . De cetero sciant sacerdotes xpi . q̃ quotienscuq; ad pe
nitentiã xpiani accedant . ieiunandu e p̃us cu eis p eoru erratib .
non dicit eis qd sacerdotib iudeoru dictu e admo . Ne uob legis
peritis q̃ aggrauatis homines inponentes sup humeros eoz onera
grauia . ipsi aut digito ur̃o n̄ tangitis sarcinas eoru . Nemo eni po
test iacentem sub onere subleuare . nisi inclinauerit se ut porrigat
ei manu . neq; ullus medicoru uulnera infirmarum pote curare .
nisi foeterib . particeps fuerit . Ita quoq; sacerdos t pontifex uul
nera curare non potest . nisi pstante sollicitudine et oratione .
et quotiens dederis consilium peccanti . simul quoq; dices peniten
tiam . statim quamũ debeat ieiunare et redimere peccata sua
ne forte obliuiscaris quantum eum oporteat abstinere . Tibi
enim necesse est . ut iterum ab eo exquiras peccata . q̃ ille for
sitã erubescit . iteru peccata sua confiteri . Non eni om̃s cle
rici aut ullus laicus hanc scripturam usurpare uol̃ gere
debent . nisi soli illi quib; necesse e hoc si ut put p̃bi . Sicut
eñ sacrificiũ offerre nisi epi et p̃bi quib; clauis regni celis
tradite sunt . sic nec uita ista alius usurpare debet . Si aut

necessitas euenerit et presbiter non fuerit p̄sens diaconus suscipiat
penitentia de sancta communionem Deniq. sacerdos hac auctori-
tate inbutus siue copunctus suscipiens penitentē si laicus est
dimisso baculo. Quisquis uero ille ē. siue laicus. siue clericus.
siue monachus. suppliciter se inclinet ante sacerdotē Tunc sa-
cerdos dicat hanc orationē. Dñe dñs om̄ps. p̄pitū esto mihi pec-
catori. ut condigne possim tibi gr̄as agere et reliqua. Deinde
iubet eum sacerdos sedere contra se. et colloqui cum eo de
supra dictis uitis. siue exortationibus diuinis. ne forte
per uerecundia aut ignauia. siue obliuione aliquid putridū
in corde remaneat. per qđ iterum diabolus eum ad uomi-
tum peccati reducat. Consideret etiam sexum. aetate. con-
ditione. statum. persona. et scđm hoc ut sibi uisum fuerit.
singula quoq. diiudicet. i. aliquos acerbis abstinendo. alios
elemosinas dādo. non nullos sepius flectendo ienua. siue
in cruce stando. aut aliquid aliud huiusmodi quae ad ani-
mae salutem pertinent. Non omnib. ū una eadē discretio sit.
i. q. horū. i. hoc ē inter diuitē et pauperē. liberum et
seruum. uirum et femina. et puerum. iuuenē et adolescentē. aui-
tū et uirgē. habitū et sicutū. scientē et ignarū. laicū et clericū.
monachū. i. et ep̄m. p̄b̄m et diaconū. sub diaconē et lectorem.
et gradu. in coniugio. uel sine coniugio. uir uirginē et femi-
nā. i. m̄ canonica et sc̄am monialē. inter debiles et infirmos.

inter canos et peregrinos. De qualitate etiam pecorum vel hominum.
inter continente et in continente. Attamen uoluntate t. casu t. n.
abscondito. quali conpugatione emendet necessitate t. uolun-
tate loca et tempora discernit. Attendat etiam sacerdos ut scilicet
sint omnes et non pusillanimes. quia potentes potent tormenta pa-
tientur. Item. Ioseph filius sirach. In iudicando esto misericors pu-
illis ut pater. et puero matri illos. Et iacobus. Iudicium sine
misericordia erit illi. qui non fecit misericordia. Super exaltat autem
misericordia iudicium ut idem sequatur. Ut autem si benedictus qui
per penitentiam faciunt. agunt in ieiunio et fletu. in elemosinis
et orationibus. et propterea iterum non faciunt. et si faciunt tam-
non perseuerant in eis quia dominus dixit. Malum cogitasti. ignoui
malum dixisti. ignoui. malum fecisti. ignoui. perseuerare in malo non
ignosco. Ergo qui perseuerant in malo non ignoscat. Et sic iudicia iustu-
iudicium secundum canones ut alii timore habeant; Neque hec con-
tenda est. quod propter ista peccata affliguntur flagellis temporalibus.
Unde suscitantur bella. incursiones paganorum. captiuitates
pestilentiae. fames. egritudines. mortalitates hominum.
Atque animalium. morbi. incommoditates. ueris siccitates.
inundationes pluuiarum. tempestates. tonitrua. atque ful-
gura noxia. inclementia frigoris. uehementia ardoris.
reges iniqui. potentes siue iudices pessimi. bestiae nocuae.
et horum similia. Decernunt iuxta; proponunt supplicia.

vincula . torquentes flagella . exilia . amputationes membrorum .
Amisiones rerum . mortes diuersi generis . et auferri nequeunt
de mundo . Sit etiam ecclesiasticus uigor . correctio . ex communica-
tio . de ecclesia exclusio . leges poenitentiae . Anathematizatio .
constituatur iudices . insistant officia . intendant ultores ut hoc
corrigan . et auferri non possunt de ecclesia . His uero peccatis sepe
manentibus . heu . pro dolor . tam securi perimur ad tenebras exte-
riores . quasi nobis ibi cubacula extruantur . Delitiae praeparantur
ministri . percurentur . thesauri congerantur . ornamenta multipli-
centur . cum scriptura dicat . Quodcumque potest manus tua
facere instanter operare . quia nec opus . nec ratio . nec sapi-
entia . erit apud interos quo tu prosperas . Contra ista omnia
suscipiendum est bellum . et acriter gerendum ne addamnabilia
peccata perducamur . Post ista omnia scrutata sacerdos et
poenitentem corroboratum . interroget eum ita dicens . Credis in
deum patrem . et filium . et spiritum sanctum . respondeat penitens . Credo .
Credis quia iste tres personae quas modo dixi . pater . et filius . et
spiritus sanctus unus deus sit . Credo . Credis quia in hac ipsa carne in
qua nunc es resurgere habes . et recipere siue bonum siue malum
prout gesseris . Credo . Vis dimittere illis qui in te pecca-
uerunt omnia . ut et tibi deus dimittat peccata tua ipso
dicente . Si non dimiseritis omnibus peccata eorum . nec pater
coelestis dimittet uobis peccata uestra . si uult dimittere . sus

cipias eius confessionem . et induas ei poenitentiam . Si non uult . n
suscipias eius confessionem . Volens uero dimittere omnia his q
in se peccauerunt confiteatur omnia peccata sua que recor
dan potest . Precauendum est tamen sacerdoti de supradic
tis utis ut cū exortationis gratia ad memoriam reducat . ne
quid aduersante diabolo occultum remaneat . Quo fie
to fixis genibus in terra . et super ipsa innixus stans . suppli
citer tensis manibus blando & flebili uultu respiciens sacer
dotem . dicat his uerbis . Multa quidem et innumerabilia
sunt alia peccata mea que recordari nequeo in factis induis .
cogitationibus . p quibus omnib' misera mors mea conpungit' .
et aeri interdum poenitentia eruitur . Ideo q' consiliu immo
iudiciu tuum qui sequester ac medius inter dm et peccatore
homine ordinatus es . supplex deprecor . et ut . p eisdē peccatis
meis intercessor existas humiliter implere . Quo per du to .
totu se in terram . pferat . et gemitus atq' suspiria t lacrimas
p ut ds dederit ab intimo cordis . p duat . Sacerdos ū patitur
eum aliquantisper lacere . p fixum iuxta qd uidet cum
diuina inspiratione cōpunctū . Deinde iubeat cū sacerdos surgere .
& cū steterit super pedes suos . cū tremore et humilitate presto
letur iudiciū sacerdotis . & indicat ei sacerdos abstinentiā siue
observantiā . ppendens subtiliter psonę qualitatem . modū cul
pę intentionē animi . et corporis ualitudinē . ut imbecillita

tem. Percepta autē sententia sacerdotis. iterū p̄sternit se sacer
dos pedibus eius petens p̄ se orationē fieri. ut suggerat ei diuina
uisceratio uirtutē constantē obseruandi quae illi iniuncta sunt
et ita reuerenter sacerdotis iudicio obtemperare. Ne si ipse ab
diuina maiestatis ore oportuna salutis suae medicamenta susci
pisset. Qui proptar oportet ad penitentiam accedere eam om
ni fiducia et ex fide credere indubitanter penitentia aboleri
posse peccata etiam si uultimo ante spū commissā penitent
et publica lamentatione peccata prodantur quia non uult
deus mercedem peccatoris. sed saluatus miseratione dei uiuat.
Nam secreta satisfactione solui mortalia crimina non negam.
Cotidiana uero leuia q̄ peccata sine quibus haec uita n̄ au
ditur. dominica oratione purgantur. quoruē dicere dimit
te nobis sicut et nos dimittamus. Nā ipsa elemosina ē ueniā
homini penitentia ignoscere. Vnde dñs Date elemosinā.
et omnia munda sunt uobis. Mensurā uero temporis ma
genda penitentia. ideo non satis attente prefigunt cano
nes p̄ uno quoq̄ crimine. sed magis in arbitrio antistitis relin
quunt q̄ apud dñm n̄ tantū ualeat insura temporis. quā doloris.
nec abstinentia ciborū. quā mortificatio uirgiorū. Sed h̄ sciendū ē
ut cauerint serui ancille ad penitentia n̄c. si cogatis tantū
ieiunare q̄tū diuites quā si in sua potestate. Ideo q̄ meditare
penitentia eis imponite. Post haec ū dicit sacerdos super haec oratione

Exaudi dñe pces nras. & tibi cōfiteantur parte peccatis. **Alia**
 Puenat hunc famulū tuū q̄s dñe misericōdia tua. **At** Adesto dñe
 supplicationib; nr̄is. nec sit abli famulo tuo. **At** Dñe dñr q̄
 offensione nr̄a non uinceris. **At** Adsit dñe q̄s huic famulo
 tuo. **Alia**. Da q̄s dñe huic famulo tuo. **Alia**. Precor dñe
 clemenciā tuā maiestatis. Et relq̄. Quibus dictis. iubet sacer
 dos poenitentē surgere de terra. sedet ipse surgat de sedili suo.
 & si loco uel tēpori congruit. ingressi ecclesiā et super genua
 uel cubitos uterq; inuicem decantent psalmos. Dñe ne in
 furore tuo. ii. Benedic anima mea dño. Misere mei dñ.
 O sin nomine tuo. Quid gloriaris. Deinde kyrie eleysō.
 Pater nr̄. Saluū fac seruū tuū. Illustra faciē tuā. Mitte ei
 dñe auxiliū de seō. **OR.** Dñs cui indulgentia nemo n̄ indiget.
 Missa post confessionē. **AN.** De necessitatib; **OR.** Dñs qui
 iustificas. **Ep̄la.** Laudamus. **GR.** Saluū fac seruū tuum.
 Euangl. Duo homines. **Off.** Misere mei dñ. **Suf. obt.** Huī
 dñe uirtute misereri. **Cō.** Disp̄natus. **Ad cō.** Purificem nos dñ.
 Eodē die fit coll adscām anastasiā. **ANT.** Exaudi nos dñe
 qm̄ benign. **P.** Saluū me fac dñ. Interim ponendi sunt
 cineres sic antiphona testat. **OR.** Concede nob dñ. **AN.** Ad
 p̄cessionē. Iuxta uestibulu ā. Immutem̄ habitu. A laice dñe
 Hissimis. sequit letinū. Deinde statio adscām sabinā.
 Sabbatum ante palmas ita pr̄itū uir in sacrum or.

Sabbato uacat. dominus papa elemosinā dat. Cogitare. & oportet
qualiter eadem die potissimum elemosina tradendū sit: Ubi
notandū qđ ea quae colimus circa passionē dñi & resurrectionē.
Atq; uicentionē in eadē. in cōmemorationē illarū rerū quae
suo intempore p̄acta sunt agimus. ut illud. Quatenusq; fece-
rimus. Et reliq̄. Habemus opus precedentis elemosinae p̄sentis
sabbati. qđ ad memoriā reducamus. Cur enī isto die elemosi-
na specialius ab apostolico tribuit̄. cū omni tempore danda sit.
Iohannes eu angelista insit. Ante sex dies paschae uenit ihc in
bethaniā in domū symonis leprosi. ibiq; Lazarū quatuor diebus
refectū uult. feceruntq; ei cenā ibi. Maria ergo recepit librā
unguenti. et unxit pedes dñi. Et ceter. indigni intr. hoc iudā
p̄ditore. hic in laude mulierū ita respondit. Opus bonū orati-
ta ē in me. Ubicūq; fuerit p̄dicatū. & ret. Qui enī bene uiuit pe-
des dñi unguento ungit. Unguentū enī illud iustitia fuit. ideo libra
fuit. Qui supflua dat pauperib; pedes dñi capillis suis tergit.
Domus impleta ē odore unguenti. & mundus repletus ē fama bona
mulieris. Unde apostolicus uir in memoria deuotissimae mulieris
membris xpi hodie facit. qđ ipsa fecit cariti. & ideo uicentione
publica uacat. Non timen acclamatione missae quia huius nego-
tro insistit. & quia de hac feria officium propriū non habet. De eisdē
feris repetit. idē de iiii. feria. AN. Liberator n̄s. Lect. Zacharie
p̄ph. Haec dicit dñs exulta satis filia iherusalem. ecce rex tuus ve-

nia tibi . s. ihsus & saluator . ipse paup & ascendens sup usmam &
sup pullu filiu usne . & itq. In anglm . Scdm lucam . Cum app
pinquiss& iue ad bethfage . & bethania . & pel q. 2. 211

Hesternia die dñs in bethania in domo symonis . *PA. 211. 212*
recubuit . hoc e sexto die . ante passione . Hodie uero quod e
quinto die . ante pascha . exiens de bethania . misit duos .
discipulos in hierusalem dicens eis . Ite in escella quod contra uos e .
& inuenietis asinā & pullum . soluite & adducite mihi . Qui soluentes
adduxerunt idem . & imposuerunt uestimenta sua . & eu desup
sedere fecer . Cuius diss& turba quae uenerat ad diem festū qd iue
pergit ierusalem . Accipit ramos palmarū . uenitq. ei obuiam ei clamabant .

Osanna benedictus qui uenit . & it . De hac die sciendū e qd diuersis
uocabulis distinguunt . id dies palmarū siue floru . atq. ramorū . osanna .
pascha petri . siue cōpetitium . et capita lauantium . Die palmarū
id e celebrat . quia in eo dñs tendens iherosolimā . occurrit ei turba
plurima . hinc inde clamando . osanna . qd interpretatur saluifica .
siue saluos nos fac . Est eni breuis sermo . qui apud illos dicitur .
osanna . In ramis palmarū significatur uictoria . qua erat dñs
mortis moriendo superaturus . atq. p. orbem crucis de diabolo
mortis principe triumphaturus . In ramis arborū intellegunt
dicta patrum & exempla . Turba plurima significat innumerabi
lem martyrum exercitū . quicor pota sua p dño tradider . Uestimen
ta aplos . opera sunt iustitiae . Unde in pulmo . Sacerdoti tu in

duantur iustitia. In asello quo sedebat. indicabat simplici
corda gentilitatis. qui p̄sidento atq; regendo p̄ducebat ad usione
p̄cis. eternæ Pascha petiti siue cōpetentiū d̄r. quia hodie simbōlū
competenti b. tradebatur p̄pt̄ confinem dominici pasche solem̄
nitatem ut quia addi gram p̄cipiendam festinant. fidem
qua confitent̄ agnoscant. Competentes enī quasi simul petentes
dicuntur. id grām xp̄i petentes. Capiti liuantium ideo hunc
diem appellat vulgus quia tunc mosc liuar. capiti infanti
um. qui unguendi sunt sabbato sc̄o. ne forte obseruatione quadra
gesime sordidati ad unctionem accederent. Quarta uero reu
rentia ^{huc} uice consuetudo. ad nouissimis uir̄is excolitur. liban
p̄p̄ inferere. Hodie p̄paratur quoddā portatorū honestis
sime in quo intron̄t tr̄ sem euangl̄m qd̄ intellegit̄ xp̄e. & statuit̄
in eccl̄a ante aram. Unde cler̄ p̄cessit̄. Deinde adiungit̄ palmar̄ &
flores atq; diuersa genera frondū seu oliuarū. sup̄ que d̄r h̄cori
tio. ascedote. Om̄ps os q̄ uir̄ quā filiu tuu d̄m nrm̄ p̄ nob̄ moxtem
p̄peti sineret. seq̄r benedictio palmarū siue frondū. Om̄ps os xp̄e.
His signis dantur acustodib; palmarū. Accipientesq; populi ramos
arborū oliuarū siue flore inchoant̄ int̄is. Pucri eb̄ core.
Dem̄ suscipitur aduicorib; sup̄ scriptū portatorū cū euangl̄o
baulantes eum ingenti exultatione iugum xp̄i suauē & onus eius
leue. p̄cedente aqua benedicti cum euangl̄is atq; timi
amatorib; cum aliis ornamentis. Insup̄ etiā laicorū scola cum

uexillis atq; gunt fanonibus alonge p̄eunte; Exeunte enī clero seu
populo ab ecclesia. inchoat Antifona. Cu appropinquaret dñs Qua
finita. inchoat scola. antif. Ceperunt. Ite. Cu audisset. Ite Ant
A propinquante. Cū ingressi fuerint ciuitate uel coenobium. dñ
respons. Ingreddente dño. Ite vñ Coll. q̄r. ūs. Unus autem
H iſ finitis. ante atriam ecclesie seu loco copetenti subsistit scola cum
baniis et reliquo ornatu et clerus seu populus expectat in loco
atrii inchoantes Ant. Occurrunt iherlme R Scola Ant. Cum
angelis. Hac finita. inchoatur a duobus cantoribus q̄a uersus
I ſabel est rex. Rsp. cler. Aspicies seu inclinans se ad sup scriptu
ſcu euangelii. Gloria laus et honor. In ordine sequunt̄ uari uersus
H iſ finitis. incipit scola cū baniis. a Pueri ebriorum. et tunc p̄terit
om̄s plebs. hinc inde frondes seu flores. decantantes. a. O ſanni
filio dauid usq; ad altare. et sic intrant ad missas. Ministri ū
tenent palmas in manib. usq; ad cōpletionē missę. Inter mittunt
aliqui salutationē in passione s̄c dñs uos cu. qd n legat̄ in ordinib.
ſi in parascieu. tantū ubi recitat̄ officiū ſac̄dotale. Ideo aut̄ hac
ebdomada maior dñ. quia in ea maxima ē adhibenda parsimo
nia. siue quod maius officium recolitur in ea. **F**ERIAS. iij.
epdomadē maior. hora tertia. p̄cedit ap̄ticus cū om̄i clero seu po
pulo ad eccliam et dic orati. nes sollempnes sicut in sexta fr. H iſ ex
pletis. osculato altari egreditur. Presbiteri uero eccliarū. tunc ur
bani que sub urbani reuertuntur ad titulos suos ut hoc ordine

fratres compleant. Hec scientes ut quod pontifex pro se intermittere
ibi cum commemorant. Postea uero hora octaua ingrediuntur
ad missas more solito. Ideo hae orationes hodie celebrantur. quia
in hac fratrum consilio fecerunt iudei ut occiderent dominum. Unde nos
ad memoriam reducere debemus crudele consilium iudeorum. et man-
suetudinem christi. ut contra omnem iniuriam armemus nos armis
orationis et patientiae sicut ipse fecit dicens Pater ignosce illis.
Sequitur manifesta diffinitio cur primus responsory unum habeat
uersum secundus uero. Primus homo adam duas mortes passus est. In prima
letum et primo responsorio mors animae. In secunda et in secundo mors
corporis signata est. Caro namque saluatoris pro salute corporis
Sanguis uero pro anima nostra effusus est et quia omnis homo unam habet
animam. ideo primum responsorium unum sequitur uersum. Responsory
secundus uero uersum habens. uero corporis sensus significat in adam mor-
tuos quos christus moriendo et resurgendo reuiuificauit. et pris-
tino reddidit statum. Passio quae legitur ostendit iudeorum consi-
lium perualuisse ad tempus. et mansuetudinem christi perseuerasse.
Quod autem sine salutatione pronuntiat quod dominica non a-
gitur die. significat iudeorum prauam conuentum contra christum
conspirasse. et discipulorum silentium propter tristiti-
am passionis illius quae uisum usque seruata est. qua die pri-
mus homo conditus est. et redemptus. Per tres continuos qui se-
cuntur dies. id. u. & xi. & xii fratres. triduanam domini sepulturam

celebrari. Ne hoc in compagine humilitati sepulture eius
amittimus excelsa nra. id gl'a patri et campana id signa.
FERIA. V. IN CAENA DNI.

IN HAC SACRA festiuitate diuersa gesta sunt & geruntur. Surgit
dumē. et in vigiliis hora noctis. v. iii. & omni lumine decorat
eccl'a. Ab hac nocte usque in sabatū sc'm nondū. d's in adiutori
um. more solito. neq' gl'a patri. in psalmis. neq' in respo's. neq' in
ullo loco. Cantor uero mox inchoat. Ant. Sicut in Antip conti
netur. Lector uero non petat benedicti. neq' a sacerdote complecti.
sed ex uerbis lectionis iubet sine facere. Aut certe ex terminatione.
Lect' primus de lamentationib' hierem'. Sed & de tractatu psalmi.
Exaudi o's oratione cū tribulor. Tercia de aplo. Conuenientib' no
bis munum. In parasceue uero & in sabato sc'o de sup' dictis limitatio
nib' & tractū aug' in eodem psalmo. nouis simis de epla pauli festine
mus ingredi phas v. iii. lect' scilicet psalmos. A cre'spons' qui recelantur
in his tribus noctibus. Insinuat qd dñs descendens ad infernum.
inde tria genera hominū rapuit. & transfecit ad celos ad societatem
uidelicet v. iii. ordinū anglo' x. sicati ē. duo in lecto. dua molen
tes. duo in agro. Accenduntur etiam in hac nocte lumina x. iii.
& extinguuntur p singulūm lectionem et respo'n. Quae fiunt
Lxxii. in illuminationes et extinctiones. Tot enī horis laetit
xpc in sepulchro lumen & cantus. gaudium & letitia signific.
Extinctio luminum defectu. Lxxii horasq' consecra resus xpi se

putant. Hoc enim ordine p singulas noctes extinguunt^r. In ini-
tio p^rmi psalmi e. custos paratus e. cany in loco dex^re terre par-
tis eccle. & mox ut prima antiph^a audierit. extinguunt p^rimam
lucernam. In fine uero seq^ris psalmy ex parte sinistra tunc alia.
in medio tertia. Hoc ordine. Alii psequuntur. His omib. ex tunc
tis simili modo inq^rutur p singul^r antiph^a extinguuntur.
Nunc etiam uersu ante euang^lm. subtrahitur medi^a & re-
seruatur usq^{ue} in sabato sc^o. His signis uadunt portoria p sal-
mos canendo cu antiph^a antiph^a etia g^lo^a patri & contra ubi
recolitur g^la sc^o trinitatis. Quia una e p son filii di & filii homi-
nis qui pati uenerat. confirmat se sc^o eccle capiti suo & de glo-
rificatione ei^{us} retinet usq^{ue} du exalietur p triumphum uictorie.
Quia ordo predicator^{is} tempore passionis siluit. retinetur son-
signo^ris atq^{ue} campanar^{um}. Pro hoc enim humilior son^{us} ligno^ris.
ad congregandum popul^{um} adsumit. A pacis osculo siue saluta-
tione abstinetur. n^{on} quod in l^u sit ubi ex caritate p fertur.
sed ad uitandam salutatione pestiferam qualem uidet p ditor
excreuit. ut demonstrat^r quiniuriam passus e xpc. a suo discipulo.
& nos utrem^{us} eandem iniuriam fratrib^{us} facere. Signo cum doloso
traditus e d^{omi}n^{us}. In uent^u toriu non cantat^r. ut doceant q^{ui} con-
uentu uitare suos q^{ui} fuit apud iudeos de uere xpc. Sacer-
dotale officiu ideo his diebus nagit^r. quia percussus e pastor
qui e xpc. et arietes gregis dissipatus. Isto die penitentes

ad remissionem peccatorum redeunt. Iuxta decreta alia innocen-
ti papae quod dicit. De penitentibus. autem qui sine ex gravioribus
commissis siue ex leuioribus penitentiam gerunt. simul et iterum
egritudo fit. et ante pascha eis remittendum romane ecclesie
consuetudo demonstrat. Post hoc egreditur penitens mune de
loco ubi penitentiam gressus. et in gremio ecclesie presentem peruenit
omni corpore intra. tunc decantatur huius psalmus. Misere mei
deus cum antiphona. Commundum. Deinde et r. r. et. et p. et n. capitu-
li et p. et. S. illic fac sermone tuum. Convertere domine. Mitte tibi
domine. Illustra faciem tuam. Domine uide humilitatem. Exaud me domine quoniam
benignae. misericordia tua. **OR.** Adesto domine supplicationibus
nostris et inquietam primum indigeo misericordia tua. et r. et. **Al.**
Præsta quod domine huic famulo tuo dignum penitentiae fructum. **Alia.**
Deus humani generis benignissime conditor. et misericordissime
reformator. **Al.** Deus sub cinis oculis omne cor trepidat. omnes qui
conscientiae contremescunt. et reliqua. Post haec uero amoveatur
a sacerdote ut quod penitendo delicta iterando non reprobent. **MISSA**
unde scilicet. **A.** Ego autem in domino speravi. **OR.** Omnipotens semper deus confiten-
tibus huic famulo. **LECT.** Querite dominum dum inueniri potest. **GR.** Benefe-
ficiat. **Cu. gl.** Subleuatis ihe oculis in celum. Officius est dominus firmamen-
tum. secretum virtutum celestium deus. de cuius gratie rore descendit. **CO.** Inlu-
men faciem tuam. **Ad col.** Concede quod domine ut preceptum noui sacramenti
mitteretur. Eodem die altari et templi et parietes siue paupum

et ecclesie lauanti & uasa dñi sacra purificentur. Quia uniformi
tati possit congruere lauatio corum non de e. aliquid iustitiam
Pariter et domus uocabulum habet ecclesie quia continet ecclesiam nam
sunt ipsa ecclesia. Et hoc quia ecclesia conuocatio interpretatur. ho
mines sunt ecclesia non parentes domus. Quia amen propter sanctificatio
Ab episcopo ut in eis inuenerit aduentus angelorum & homines in ea intrantes laborant
turpiloquio et se uirilitate nouerunt se continere ut audiant quod
moyses audiuit quod uoluit uidere rubum ardentem. Solue cilecia
mentum de pedibus tuis locus cym in quo stas terra sancta est. Cuius uirtu
que ex mortuis animabus fiunt ueteris hominis peccata signum.
Intrantes nos in loca sancta ubi dominus est et angeli eius examinant nos huius
clementis & ea que sunt domini cogitemus. Pavimentum ecclesie auditores
magistros sunt. Lauatio domini que nuncupatur ecclesia dicitur signum est
lauationis pedum fratrum. Lauatio pedum fratrum signum est remissionis pecca
torum siue quod ad domino remittuntur seu inuicem a nobis ipsis. Hodie chris
ma conficitur et consecratur. Unde Christus ut unctus uerisignis appellatur.
Unctum istum dominus. Et per primum in exodo iubente domino posuit quod
moyses et filii eius in testimonium sacerdotum et sanctiati puncti sunt.
Deinde quoque reges eodem crismate sacrauerunt. Unde et christi nuncu
pantur ut illud. Nolite tangere xpos meos. Et ita quoque tempra
tantum in regibus et sacerdotibus mystica unctio. Sed post quod dominus noster
uerus rex & sacerdos aternus a deo patre celsi hoc est mystico est
delibutus ungento. Iam soli reges et pontifices sunt omnis ecclesia.

unctione chrismatis consecratur: pro quod membrum est et terra regis et
sacerdotis. Confititur enim ex oleo mundissimo & opobalsamo quia genus
regale et sacerdotale sumus. Ideo post lavacrum unguimur ut christi
nomine censeamur. Christum enim unctio sanctificat iam viventem
ex mortuis et ideo frater v. conficitur quia v. vult mundi ad nos christe
venisse prohibetur. siue quod ante brianum pascha maria caput ac pedes
domini per unctum. Benedicitur oleum per infirmum quia passio domini aucto-
rem mortis destruxit. Gra eius quod significat poterit unctione arma
cum sunt peccata cotidiana destruit iacobo. Quia ante dicitur
fidei cum infirmum et si peccata esset destruerentur et. Cum autem sig-
num olei unctio. Eadem die hora nona scilicet quando dies sunt lon-
giore seu hora v. quando breviores occurrunt ignis de lapide in loco
foris basilicam et illuminatur candelam de quo igne novus mu-
natur mansionarius ecclesie lampas una et servatur usque
in sabbatum ad illuminandum cereum qui eodem die est benedi-
cendus de quo in sabbatum scilicet dicendum est. Super precepta vero candelam
inluminatam ponit mansionarius in summitate canne ita
in introitu ecclesie per ingressum persequente cum populo canisum mo-
suetudo atque inclinatione. Ipsa vero ecclesia totum lumine erit.
Custodes autem lampades qui ante altare ita prestantur
videantur ut absque ullo impedimento cuiuscumque retardationis
manu mansionarii cum eadem candelam possint accendi. De in-
cepit vero custodibus omni lumine decoretur ecclesia et sicut

isto die taxauimus et fr. vi. atq. sab bato lo ordine ut aman
 sionario fr. q. portetur. fr. vi. ab archid. sab bato ibepo iunior.
 In coenobis uero. fr. v. ac uis tede. recd. x. fr. vi. appos. Sab bato
 bato. Post illun inatione uero ecclie. inchoatur admissam. A
 Nos autem Interim egreditur pontifex de sacario cum di. co
 nib. dalm aditatu. et. vii. certostatis. ante eum sicut in die
 sollempni cum omi. scilicet ornitu. Dum transierit p. medium
 scoli. Annunt illi ut. licet. q. m. Ante quero ascendat. ad. ita
 redat pacem p. ori. ep. & p. ori. p. rbo. di. mid. diaconibus.
 Uen. ensq. ante altare. inclinat se adoratione p. stratus in terra
 usq. aduersum repetendum. Quo finito. dr. Kyrie eleison.
 Deind. dnr. nob. cum. & p. agitur missa. Ipso die. ita. conficitur
 crisma. In ultimo admissam. ante q. dicitur p. quem. h. c. om. a
 due. semp. boni. creat. Leuatur. de ampullis. qui. offerunt. populi.
 & benedic. tunc. domn. papa. quom. om. p. rbi. Deind. sequitur. ex
 or. cism. olei. Hic. expletis. seqtur. oratio. domica. Liber. nos
 q. d. ne. Pax. d. n. & agnus. d. et. communiet. sol. ponti
 fix. et. recd. ad. sedem. suam. & sequitur. ad. co. Dns. ihc. p. qui. ce. gunt
 fr. Beati. immaculati. Ad. rep. tendum. quantum. necesse. erit.
 Interim. communiet. clerus. seu. om. is. popl. Sequitur. ad. complen
 du. or. Hic. expleta. dicit. diaconus. It. missa. e. Cui. subsequuntur
 uespere. ut. in. antiphon. rio. continet. De. eo. d. uero. die. legit. in. or. a
 nibus. q. d. reseru. in. clu. it. de. corpore. d. n. i. ad. m. u. g. a. n. d. u. m. in

crystinum . aug . adiutorium . Sunt qui cotidie eucharistia uolunt
sumere & quia in pascha non conficitur corpus dñi . necesse ē ut
hi quibus ē uoluntas communicandi habeant sacrificium de prior
die . Ad tam romani non faciunt . In isto enī die consumit̃ agnus
typicus consumit̃q . modus communicationis . & illud ut̃ sacra
mentū quem porrexit discipulis suis dō gr̃is agendo quod uetera
transitura & uentura noua que debem expectare usq . in resurreccio
ne dñi . Dixit enī dñs . Non bibā de hoc germine uitis . usq . in die illu
& cetera . Item transit ad conuiuium ex quo cena dñi uocit̃ . Ceni
enī dominica dicit̃ . eo qd̃ ipse dñs cu discipulis & pascha faceret . Hoc
uit ordine factū est . Circa uesperū uero cena facta ut̃ parata
& ad conuiuiū mensi usq . p̃ducta . non transacta neq . finita .
surgit ite uenia & ponit uestimenta sua & cu recepiss̃ linteū
p̃misit se . Deinde misit aquā in peluim . Veniensq . primū ad petru
cepit lauare pedes eius & ex tergere linteo quo erat p̃mitus . &
discipulorum . cui dixit petrus . Dñe . tu mihi lauas pedes . Et dñs
ait . Quod ego facio tu nescis modo . scies aut postea . & reliq̃
Postquam uero lauit pedes eorum reiecit iter . adhuc enī con
buit . Cu dñs surrexit & lauit pedes eorum . na postea reiecit
& buccella suo traditori postea dedit . Erat enim iam nox .
Utq . nondum finita cena hoc ē . dum adhuc uinis immensa esset .
postp̃uoca ait discipulis . Si . golam ur̃os pedes & cetera . usq . & uos
rei fueritis . Aliqui enim uiri religiosi sumunt prius priu & postea

et ut uidet deinde ceciderunt. Hoc imbuti exemplo fideles xpiani
non dedignentur fuerit conseruis suis quod xpc feci discipulis.
hoc e pedes omnium lauare. tum pauperum quam peregrinorum &
Aliqd de opus suis tribuere. Et qui hoc non uult & debuit sibi psumis
relaxari quatenus illi remittatur inculdo. Ipsi em nob cotidie lauant
pedes qui interpellat p nob. Ipsum em signum lauitio pauperum
uultu. In lauitio pedu decemunt hic triumphone. Postquam
surrexit dñs Sigeo d. Dñs hic mandatu nouu. In hoc cognoscunt
Oligum nos. Indieb. illis caritate. Hissimilis nudantur altaria
rum circa nocte. & sic pmanent usq. ad sabbatu sem. Altare
xpm significat qui tunc nudatus e uestimentis hoc e adscriptis
audo. i. uero co. amf. sigerunt. In hac enim nocte xpc ueteri
lege finem dñt. quae non solu ebant peccata sed pumebant. Dñt
initium noui testamenti. p quod peccata absoluantur. Ab hac
enim nocte usq. sabbatu sem non nulli serui dñi imitantes xplōs
ieiunij pmanent. Aliqui uero contenti sunt pane tantu & herbis.
atq. legumine siue fuerit. **§ I. VI. IN PARASCIEUI.**

Parascieue. pparatio interpretat. quae & qñ sabbati dicit. in hoc
enim die pparant iudei quae in sabbato erunt necessaria iuxta jdt
de manna pceptu e. qñ die colligetur duplu. & ideo in sollempnitate
habet. quia eo die xpc misteriu crucis expleuit. ppter qd in
hunc mundu uenerat. ut qui a ligno percussus fueramus in adam.
rursu p lignu mysterium sanarem. Huius eni causa triumphi

omnis possibilitas xpo pomne mundū celebritate annu. un
pha. pro qd dignatus ē sanguine passionis sue redimere peccatu
mundi. & per crucem morte deuicta absolueret. Irripita uitem
ratio dominice passionis ostenditur. Prima. ut xpc. pro uen
di redemptione daretur. & hostas. antiquus uelut imo crucis caperetur
scilicet ut quos obsorbuerat euometet non potentia uictus sed
iustitia. Secunda causa ē ut secutorib. hominib. uicte magis
terru pberet. Ad hoc em ascendit in cruce ut p nobis passionis
& resurrectionis pberet exemplum. Terna causa ē. suscipere crucis
ut superbia scilicet & inflata sapientia. per crucis iuliam ut putatur
p dicationem humilitate corrueret ut puerus qd iulium di
quantu sit sapientius hominib. Cur uite hodie missa non
cantat sed neq. in sabbato scilicet. donec ad iugilium noctis sit innocen
tius papa in decretalib. dicit. Isti biduo ieiunienta penitus ne
librari quia percussus ē pastor & ouis. gregis dissipatus sunt seu qd
iplos quos imitari debemus. Isti biduo ieiunentia & merore fuisse
& ieiunos usq. in resurrectione p mansisse credimus. In ipso aut
die hora. v. deportatur lumen ut supra archidiacono seu
pposito. & illuminantur lampades. vii. Pontifex autem seu
clerus atq. populus pcedunt ad ecclesiam. Interi uero egreditur
archidiaconus cum aliis diaconib. de sacario. induci scilicet
plurimis fuscis. & duo areostata ante ipsos cum certis accensis. pro
cedentes usq. ad altare cum silentio. & oratione completa.

Ani osculato altari uadunt ad sede pontificis more solito . Deinde
Annunt archidiaconus subdiacono ut legatur lectio prima .
Sicut resp. Dne uidui. Iste respons cu m^o uersibus signis xpm.
qui m^o elementa m^o effigie hominis assumpsit . Illa eni pendebunt
in cruce int duo animalia hoc inter duos latrones . Sequit illa
lect . Deinde sequit more romano trict Quibitate . Require in
initio . Iste tractus tribit nos ad longitudine uite eterne .
In qua salutare di hoc xpm quem nefandissimi iudei in cruce
positu hodie uiderunt . & nos credimus in suros facie ad faciem
in eternitate sua . Canunt hic aliqui trictu nuprime copilatu .
Eripe me dne ab homine malo . Sequit absq saluatione passio
dni . Hac expleta facti uero diacones nudant altare sindone
que prius fuerat sub euangelio postea in modum fueruntis .
Aliqui uero antequa legat passio pparant duas sindones sibi inui
ce parump coherentes . & in eo uersu ubi legit parati sunt uesti
menta mea sibi fundunt hinc inde ipsas sindones desup altari
in modu fueruntis & secum auferunt . Quia altare xpm signis
& ipsos uestimenta ipsius . conuenit ut subtrau euangelm aliqd
uacat obhonescere . Quo sublato . rapit quod subiectu fuerit .
qui a debito xpo in manus iniquoru apli fugiunt . I sindoni
uero potest intelligi iohannes qpsueuauit cum dno usq uelut uce .
& postea se occultauit . Notandū ē enī quia in romana acclā
extinguit^r totus ignis in . vi . feria & re . uendit^r . In hoc futo

intra ignis totus et conseruat p congetta lignoru. principale
al solem corporeu qui ab humanis obtutibus se abicandit tem
pore passionis a vi hora usq ad nona. ne suo lumine fruerent
qui male gaudebunt de ignominia dñi sui hac causa extinguit
in vi feria vi hora. & renouat circa hora nona. Inter q
conuenit ut his horis hec recolant quibus tunc gesta s. Mox
sequunt orationes sollemnes ad hierosolē. Sollemnes dicuntur
quia ab omnib; sollempniter debent celebrari. Et in eis
mentio omniū fidelium & infidelium nec ibi ē quod pendente
dño in cruce. et iudeis illi insultantib; p ipis orauerit.
Ex hoc & nos ad memoria reducamus. qd quando aliquid moles
te patimur aut ab inimicis psequimur. ad orationē ilico confu
gere debemus. p periculis huius uite. & phereticeis et paganis.
A' per om̄s alias orationes genu flectimus & p hunc habitū corporis
mentis humilitate attendamus. excepto quando p perfidis iu
deis oramus. Illi enī genu flectebant dño opus bonū male
operantes. quia illudendo hoc faciebant. Nos ad demonstnan
da quia fugere debemus opera que simulando fiunt. uitamus
genuflexionē p iudeis. Deinde pontifex ueniens ante altare.
sue ut in alio ordine legitur transiens in dextera parte ecclē
infra thronū. dñi orē. et diacon flectam̄ genua. tñ diacon leuare.
et pontifex dat orationē sic in sacramento continet. His finitis
om̄s exeunt foras. aplice hoc agente. nos hora nona in chorum.

Circa uesperum uero in omib. ecclesijs p[ro]b[ro]x. seu episcopi & atq[ue] ego
b[ro]u. & inter cruce ante altare & sustentat hinc inde aduoluit
uoluit. Postea aut ea in oratio. uen pontifex solus et adorata dei scilicet
cruce deinde u[er]u[m] et hac. et ceteri p[er] ordinem deinde popu[lu]m. Pontifex
uero sedet in sede donec om[n]es saluent. Ipsi uero duo uirores salutem
cruce introit in faciem tu[m] et defer cor[de]m d[omi]ni q[uo]d p[re]dic[ti] remanet ponentes illud
in patena et subdiacon tenet ante ipsos calice in uino n[on] consecretio.
A[ut]em deus subdiacon patena in supradicto corpore d[omi]ni a quib[us] accipiunt
p[re]ter patena et calice et ponunt sup[er] altare nuditu. pontifex uero
sedet du[m] salutat popu[lu]m cruce. Salutante eni[m] pontifice p[ar]t[em] seu populo
cantat antiph[ona]m. Ecce lignu[m] i. Beati immu[n]d. Al. Cruce tua i. De m[un]do
reus n[ost]ri. Al. Du[m] fabricator mund[us]. Quando hanc cruce adorant. om[n]e
cor[de]m n[ost]r[u]m ier[us]at[em] terre. Am[en] que adorant quasi pendente in ea m[un]do
cernam[us] uirtutemq[ue] quia accepit ad i filio in sa adorant. p[er]petuam
cor[de]m ante cruce. m[un]do ante d[omi]n[u]m. Veneram[us] cruce p[er] qua redemptum
& illu[m] deiciamur qui redemunt. Qui uero n[on] possunt habere de ligno d[omi]ni
filiu[m] i fide adorant illa quia habent. De q[ui]b[us] uenerationib[us] q[uo]d ueniunt.
p[er] singul[as] orationes sup[er]iores. beatus i[er]o[n]imus crisostom[us] in e[pi]st[ola] sic d[icit]
Cruce eccle[si]e fundam[en]tu[m] atq[ue] orb[is] t[er]re cautela. Crux annuntiatio ap[osto]lo[rum]
g[ra]t[ia] no[n] martyru[m] fides xp[ist]ianor[um]. Crux g[ra]t[ia] sacerdotu[m]. uirginu[m] castitas.
monacho abstinentia. Crux imp[er]atoru[m] philosophi. & regnu[m] magnificencia
tua destructio sup[er]bo[rum]. Crux egrotantiu[m] medicus. nauigantiu[m]
gubernator. atq[ue] periclitantium portus. Crux inuentorum

Sapientia. atq; libertas seruorum. Crux scandalū iudeis. atq; peditio
immoſu Crux temple. Instructio. & repulſio idoloru. & durata.
et innotia in loco ſuo uenit pontifex uite altare. & dicit. pceptis
idolatribus moniti. Pater noster. & ceteros. Cum uero dicerent in
tenuit derane ſuo. et pōte inalecem ſilendo. Pax dñi n dicit. quia n
ſequuntur oſcula circumſtantiu. *ſcificatur aut uinu n eſecratu. pſcifi*
catum pane tunc cōmunicant om̄s cōuenientio. et expletis uniuersa.
¶ Et hac aut cōmunicatione utru debeat fieri ſupra relinquit. Denique petente
hodie corpus dñi ioseph ſero. et affluentibus mulierib; utq; ſolito
reuerſentes om̄es aromata et unguenta. & ſalbato ſequente. pōte man
datu ſiluerunt. paranturque aromata mane ut ungerent corpus dñi
uener. Indie natiuitate ideo n cantat miſſa. quia nra die dñs iſc xp̄s
n in ſum obtulit hostia. de patri. p nobis. & nra oblatio ſufficit idē uere
credentiū. tenebre ideo luminum extinctione figurantur. quia
tunc uera lux mundi occubuit. et tenebre totius mundi obuerſe.
Quod uero in ſo die nannus ſcinditur. hoc portendere uidetur.
quod et pictura in parietibus expreſſa. uidelicet ut ſepherolamur
dñm. & nob; naſſu. et ueternita eius fuiſſe diuiſa. nimmerito uno
die. & duabus noctib; dñs in ſepu thro uiuit. qui uidelicet lucem
ſuae ſimile mortis tenebris duple nri mortis adiunxit. Ad nos
quippe uenit qui in morte ſp̄s carnisq; et animi tenebam. Vnam ad
nos ſua. id eſt. carnis mortis detulit. et duas noctes quas recepit ſoluit.
¶ Et ſi utramq; ſuſciperet. nos in uilla liberaret. ſeu una miſericordia.

accepit. & alter utramquamq; dipnauit. Simplicem suam duplice nre con-
tulit. & duplam nostram moriens subegit.

Questio cur natae & ceterum infantia purascenti uere
interea celeberrimae. Questionem atq; de uisione mihi, propositam
eo difficilius aggredior elucidanda. quo hanc nec in patris scriptis
exposita. hactenus repperi. nec magisterorum traditione petepi. sed
nec ab ullo quicquam audiui. Unde totiens te rogante distuli. quia nec
tibi nec cuiquam aliquid dicere uolui quod non euidenti ratione. aut
scripturarum auctoritate possem probare. Quid autem mihi exinde
uideatur. uia uoce utcumque tibi misus sum explanare. ut sic me subducer
ab hac scrupulositate. Cum eni dicat salomon. Altiora tene sententis
& cetera. Uereor illa appetere. ad quod tenuitas ingenioli mei non
ualet assumere. Modulum enim tuum unumquemque considerare
prudenter nec admonet. & rursus dicens. Et quodam, perdere tenet.
sed natus uita. Cum ergo huius rei audientiam tibi sufficere dixisse
cautus et fragilem esse humanae mentis memoriam. Nec audita diu
retinere et ob hoc. Sentas esse repetas quibus oblita quincuriam.
possit recuperare per diligentiam. Et ideo a te misisti in he-
tibi quatuordecim scilo litteris mandata. contraderem. Siquid ex
reptum. & asserit non meae temeritati sed tuae misitum in re
in sententia. Quamquam hanc sententiam quod sentio uerbum
et ceterum. Quod igitur cum hoc dicit quod de hoc scilo in re
et ceterum. et cum magna exultatione celeberrimae

ut in infinita alimentis abundantiis repleto paululum
remissius uiuamus. Cardinem & thronum xpi quo de hoc mundo per
mortem transiit sic euangelium testatur in magna afflictione & curis
maceratione cordisq; cunctis subiacere ut linere qui ut ait petru
erat tanto sublimius tantoq; fecundius in una dicitur excolere. Quomodo
enim xpi filius omni meritis transcendere. Quod ut autumno
recre ducitur. usqueque dies illi cunctis festiuitatibus uellemus
laberetur ac iocundius celebraretur. Si xpi ut parat. hoc per
temporalem mortem ad eam gloriam transisset qua antea nunquam aduisset.
ut cum ei glorie congauderemus & cum per mortem cecidit fuisse superius.
At uero cum sumus xpi dei filii ante omnia secula semper existere gloriosi
eiusq; gloriam sicut nec minui ita nec augeri posse. eundem tamen
propter redemptionem tantum se humiliasse ut non solum nostris facinus
mortuini dignaretur assumere uerum etiam qui erat immortalis in
natura mori dignaretur in nostra lingua morte plus humiliatus
uellet qua exaltatus & qui nulla sui necessitate sed benigna et gratuita
nostra uoluntate. Nec prope ut pote qui morti non debuit sed pro nobis
qui morti eramus obnoxii infirmis. Iustis ut hic per quibus patuit
e impracticabilis ea omni huius temporis uili & uapores in die sue passi
onem conuertantur. & se dolenti condolent. & se tristitati
tristitiae uicem reddunt. Antequam prope moriamur. In hac potissi
mum die ab omni carnis delectatione semper nos committit.
Si enim iuxta apostolum uno aliquo dolente

condolent reliqui. Et si torquis summo patiente membris id est capite
querantur. membra mei brui compati debent illa q̄ ihero regu^{nt} membra
Et aut membra esse credentes meū. ipsūq̄ caput omniū in se credentium
nūlus ignoret fidelium. Sicut econtra membra sunt diaboli
Inter q̄ principium locum tenent iudei persecutores xpi. quos lūco
clamat etat inuidiose gausos fuisse in morte xpi. Sic econtra aplos
quos membra xpi amabiliūter contrisctos de iniusta
morte xpi. Quod finos inter membra xpi. Et ultimos efidimus deputari.
Et cū ea sublimioribz membris illius in passione capitis nostri contrisctari.
Ne simluc die corporali laceritue uoluntarius uacare.

non cum apostolis xpm amare sed cu iudeis uideamur ei morti insultare
Et q̄ ideo qd consequenti e. n̄ inter membra xpi qui nolimus imitari. sed
potius inter membra diaboli quibus uidemur celerari mereamur iure quod
ab eis copari. Interimur ergo in morte xpi cū aplis. ut mereamur
in resurrectione eius gaudere cū illis. Doleamus exultantibz iniquis
et uotumodu gaudemus. arguitur d̄ s̄ iudei nūq̄ sic in eius morte
gausi. ita pliantur in eius resurrectione tristari. Ecce ut potui pau
cis enucleaui. cur diem passionis xpi in afflictione carnis et cōtione
cordis conueniat celebrari. quamuis uerba non subpeditauerint
omnis quod sentio exprimere ualeo. Res nunc p̄m̄ficundia
longe ac dno largiente sufficere. itidem breuiter expedire. Cur
hebrei quo ab hoc seculo transeunt summis laudibz & magna reco
lantur celeritate. Vbi primū recolendū censeo om̄s xpi uos

in xpo et tunc esse ipso dno cunctis in se credentibus sic ptesante sciam nobile
uocare uobis sup terram. Unus est eni pater ut . omnes autem uos fratres estis
(ut itaq qui iam de hoc mundo recesserunt . qui qui futuri sunt usque adhuc
seculi credentes in xpo frs et ueraciter conitai ut pote una baptisma
ni regeneratione in xpo renatos unius matris ecclesie uberibus
educatos . unius fidei uinculo tanquam dulcissime fraternitatis
affinitate conexos adunam eandemque caelestis regni hereditate
ab eodem pissimo patre dō . pia adoptione uocatos .

[echemus itaque omnia quae nobis acciderint fraternis affectu
in uicem communicare id est et in aduersis pariter contristari . & in
prosperis communiter congratulari . Notum autem habet omnes qui
uere xpianus est scos cum ab hac corruptibili uita decedunt . ad
meliorum id est incorruptibilem & interminabilem transmigrare . scilicet
de tenebris ad lucem perpetuam . de merore ad gaudium sempiternu .
de seruitute ad regnum . unde et mos ecclesiasticus
obtinuit dies illos non funebres sed natalios appellare .

1. a. o. s. e. a.
regem peruenit .
manere ad
victu

[are enim nasci dicuntur qui de pressuris huius mundi tanqua de
iniquis cuiusdam artissimi uentris ad illam spaciosissima
& laudissima caelestis habitationis emittuntur .

Si ergo nos eoru fratres esse possumus quos na glorificatos . aspicimus .
dignu e ut eoru felicitati congratulemur . a eoru laetitia
conlaetemur . fratru nostroru glie congaudeamus eorumq triumphis

quibus per diuinū auxilium diabolum uicerunt & seculū dignis laudiū
celestes corū natales debita alacritate ueneremur. Na si eos lugu
briter aucta merore transigamus dulci redarguemur errore. quia
uidemus aut non esse tunc eos ad glām transisse et ideo quasi mor
tuos lugere. ut si scimus eos felicitati uocari & nō congratulemur
gle. & ruidē conuincimur et cum antiquis natalicia sua uel
suorum affiniū quibus inhanc misera affluunt aucta tanta alacritate
inueniri & exultare ut nobis etiam omni corpore uoluptati licenter
opera darent. quanta nos spiritali hilaritate scōrum patrum natalicia
conuincit celebrare. qui iam ad miseriam natiuntur sed
de miseris ad gaudia transiunt sine fine possidenda. Non nos
in oculis ut i'lecebris resoluuntur. ut faciebant pagani uerum
cunctis spiritalibus & multisq; celestib; in xpc triphunt ut xpiani.
Quamuis non denegemus etiam corporaliter aliquantulum
remissis q; ceteris eis uiuentibus ppter quosda uicior hebeciores
qui nihil putant esse festiui nisi quod uiderunt corporali delec
tatione mellitu. Dane ē quia scōs totū adhuc q; dixim felici
tati p afflictione nō ignoramus puenisse temporale. Necesse ē ut in
corū etiam congaudemus laetitiae. sic temporali quoq; illorum
copiamur angustie quatinus p omia corū sequentes uitigia. id
ead in illis intincedentib; mereamur pertingere gaudia ad quod
si quālibet precederit eadem nataliti. diebus quas uulgo uigilias
corū impletur. se se parius uescitēs eadem sollempnia

debeat ieiuniorum obsequiis & maceratione carnis deuote preueniri
ut per pondus purificati abstinentia dignius celebremus sequentis
festi laetitiam. Unde & ineffici. sic caritudo i. u. g. tu festi-
simus alleluarum melos intermittimus sicut ieiuniorum hic nisi forte
dominica dies fuerit qua nullo tempore ieiunare sed tunc si in con-
eise dominice resurrectionis auctoritas cogit. Quod utrumq; & re-
sidentem totius plebis seors. afflictioni compassione et sequenti
de cetero gl. exultationem. dñs in euangelio sub hebre. mulieris parabo-
lice designat. ut cum ea parturiente esset tristis. Ea autem uenerunt
inmensum gratulari. Quia cum parturire dicim. ante partum q.
parere autem partu effundere iure mulier per qua scilicet figura
ecclia. cu parturit dicit dolore. quia cu filiis suis quos fide conuenit
ante qua ingratia pariat utram diuersis tribulationibus animas
impendi conuenit. tamquam difficultate parienti angustiatam. magis
doloribus ingemiscit. Cum uero eos quos ita parturierat de huius
mundi angustis ad celeste peruenit regnum. duci n. potest
quanto de felicissimo filiorum partu tripudiat. Quod primitiua
ecclia quidem persecutionis tempore histonaliiter agebat. sed ea
quoniam est a xpo pace iam reddita. sua emulatione spiritali re-
sonat. Peruenit igitur parturitionis eius dolores inuigiliis seors.
ieiunius. & afflictione carnis nutrimus sequenti uero ei ex
laetitate ipsius iocunditate festiuitatis conulamur. Inportunitati
tue dulcissime fili. & sinu ut delui. ut potui tam facere satis

inim. quaque difficultate questionis cogente uerbosior fortitan exim

SABBATO S^{CO}. VIGILIA PASCHAE.

Sabbati paschalis ueneratio hinc celebrat. eo quod ipso die dñs inferos
coro quauit unde helraue requiet. siue qd eo die mundo pfecto req
euit. Hic aut di tñter morte xpi et resurrectione medius est.
significat quandam requiem animaru ab omi labore post mortem.
p qm mortui per resurrectione carnis ad illa uita q xpc dñs
sua correctione premonstrare dignatus e. & quia in tanta uenera
tione ab omibz xpianis excolitur seu qd usq ad medium noctis
vigiliae extenduntur sic ieronimus ita docet. Traditio aploge l uid.
oru xpi media nocte uenturu in similitudine egypci temporu
quando pascha celebratu e. Unde reor q traditione ab ita man
tine ut die uigiliaru pasche ante noctis mediu uerulos dimitti
n liceat. ut citantes ad uenit xpi. Postquam uero illud temp transiit
u ueritate psumpta festu conetis agere diem. Manifestet et ei
benedictio certi Hieron e. et in oratione missi. D. qui hanc sanctu
monia ut et qd hieronima et in uicta infra urbem moie primo
sabbati. uenit archidiacon in aecliam & fundit ceram in uase
mundo & miscet in ea oleum. inde benedict ceram. et ex ea
fundit similitudine agnorum et seruat eam in loco mundo.
In octauis pasche dantur msi agni ab archidiacono post missu
in ead et communioni populo et ex eis faciunt in domib suis
accendi in uersu & idumigandum in domib. & quatuor et sic est.

euenerit. Similiter insuburbanis ciuitatibus de oleo faciunt.

Agni quos romani faciunt. agni p nobis factu immolandu designant
Quibz on relut xpi nob admemoria frequenter reducantur.
Quibz res gregat e cu instituit quando materia pati. his agni
retrauit. Quod nobis cereus l'et caritatis. q' huius n'ra p'tinuit
q' uicet cum d'm qui pcedebat. tunc istanc' in chomni ignis.
cra humanitatem xpi designat. Al' quippe incra e diuinitas
in humanitate. Concordat cereus in insignificati in columna
ignis q' illuminabat populu isrl' in nocte ut i' aud in m' oen
clatone. Sed iam celone huius vicia nouimus. & clum illa xpm
signifi cabat. Illa columna padebat filios isrl' nra olum p'cedit
nec circumuinos nres. Lum ipsius xpm significat. q' uo r'et
nos salutem gra aduocet. resurrectionis. & caritatis ad hanc hanc un
tum. Qd uelatione benedict' ior' seqm romani. in eo era in hanc
acon' confic' agnos. Qm cereus per xpi d'et neophitoni pcedit
nontific' que caput populi quia columna ignis pcedit populu n'q
ist'ra remissionis. Inso die hora vii. pcedunt omf. ad pcedentia
portantur cum ab ep'o siue abbate p'equente cu populo sic sup'ra
et illuminant. In ista istos. C' reus uero q' benedicend' e ia debet etu
ppant in medio ecclie. q' r'et hinc inde omf. d'et sui polo. Dan l
auiens archidiacon' tunc cruce mee & illuminat illa de nouo ig
atq' copletur ab eo benedict' caru. Inna quam in n'ra. t'ra
t'ra in anglica turba celos. t'ra. Seco decuranda in n'ra

o. 25
c. 25

ana. 25

[illegible]

[illegible]

[illegible]

orationes eius ac plerumque ascenderint in conspectu domini. et
ad petru[m] et primum sacramentu[m] baptisimi. Sed et hoc decenter facit
et quia hora nova auctor uir. et asit ip[s]e. eadem hora nova
eccl[esi]a sua petipiat semper bene. Quod non placet nisi
digne conet generaliter baptismu[m] celebrari. sed eo pura
et infirmitas infirmitas infirmitas. et ordinandu[m] est quod
intra xl. ieiunia celebrant. et uocant vii. baptisimo et conuicio
intelligunt. Unde dona fuisse in baptisimo. data. Post petru[m] d[icitur]
quarta tabula praeant ad celam q[uod] bene audit. et
matris. et ordinant. ab arcolito masculu[m] addidit. et
ad matris. et tunc qui possunt reddunt oratione dominice
et symbolu[m] de patre et filio et spiritu[m] sanctu[m]. et q[uod] eos tal[iter] opturi sunt.
Deinde sic pr[ae]br. in pollice infirmitatib[us] et signu[m] crucis. dicitur. et
et tunc et filiu[m] et spirit[u]m sanctu[m]. Post hoc ponit manu[m] sup[er] capite[m] et
ad oratione[m] ad catechumenu[m] faciend[um]. et qui tunc et. Hoc
temperat reddunt fribus et oratione dominice aut patre et spiritu[m]
Post hoc sequuntur orationes in tabula et ad catechizandum infirmitatib[us]
inde uero tangit eis naret et aaret de ipso. & sic ad aure dextere
Ista quod ad aures moderate succurrit. Ad sinistram
effugare diabolu[m] et spirit[u]m sanctu[m] et in iudiciu[m] di. Postea uero tangit
in pectus et in sinistram ad oculu[m] et in crucem faciendo
in pollice et uocato nomine ei dicit. Abrenuntias satane
R. Abrenuntio; et omib[us] op[er]ib[us] ei. R. Abrenuntio. Et omnib[us]

[illegible]

dos sub trina mersione tantum . scām trinitatē semel inuocatā . ita
dicens . Et ego baptizo te in nomine patris . et mergat semel .
et filii . et mergat iterum . et sps scī . et mergat tertio . Ut autē
a fonte exierit . faciat prbr signū crucis de crismate cū pollice
in uertice eius . dicens hanc orat . Ds om̄ps pat dñi nri ih̄s xpi
Tunc suscipiatur ab ipso aque suscipiendus ē . Postea uestit̄ infans
uestimentis suis . Si uero ep̄s adē fratī confirmari cū oportet cris
mate . et postea communicare . et si ep̄s deē cōmunicetur a prbro
dicente ita . Corp̄ dñi nri ih̄s xpi . custodiat te in uita aeterna .
Amen . Quod autē aliq̄ patini solent a fonte extrahere suos fi
lios . n̄ legit̄ in ordinibus . De hac re ap̄ romanos ita agit̄ . Post
quā pontifex baptizauerit . t̄ quibus iusserit ipse . leuant ipsos
infantes in manib⁹ et offer̄ eos uni de prbris . Ipse fac̄ ū cruce
de crismate cū pollice in uertice eorū dicens . Ds om̄ps pater
dñi nri ih̄s xpi . ut sup̄ . Qua finita . s̄ parati eos q̄ suscepturi
s̄ cū linteis in manib⁹ suis . Deinde accipiunt ipsos a pontifice
t̄ adiacombus q̄ eos baptizauer̄ . Postquā uero uestiti fuerint .
deportant̄ ante pontificē ad confirmandū . Quib⁹ dat singu
lis stolā candidā . xristmale . et sc̄ . sindos et sic uestiuntur .
Et postq̄ induiti fuerint . dat pontifex super eos orationē im
posita scilicet manu sup̄ capita eorū . cū inuocatione septifor
mis gr̄e sps scī . or . Om̄ps semp̄ ds qui regeneraui nos . Hae
finita . fac̄ cruce cū crismate cū pollice in singulorū frontib⁹ ita

Secundo. In nomine patris. et filii. et sps sci pax tibi &. om̃s et cā spū
tuo. Haec uerba. uerba sunt salutationis ad nouu hominē q̃ ueritatē
Sane illud p̃cauendū ē. ut hoc n̄ neglegatur. quia in hoc om̃e bap
tismū legitimū. xpi unitatis n̄mē confirmatur. Sed et hoc p̃ui
dendū ē. ut nullū cibū accipiant. neq. ablectent̃ antequā cōmu
nientur. Om̃i aut̃ die usq. in oct̃ admissis ueniant et cōmunicent.
Parentes ū oblationes p̃ ipsis faciant. Similiter et in petra coste om̃a
fiant. De hac uero confirmatione. sc̃s innocentiū papa n̄ ab alio
q̃ ab ep̃o fieri licere asserit. Quamuis enī presbiteri sint sacerdo
tes. pontificat̃ tamen apicē n̄ habent. et ideo solis pontificib. debet̃
ut consignant. et paraclytu spm tradant. sicut lect̃ ap̃licoꝝ actū
de monstrat. Qui asserit petru et ioh̃ esse directos ut baptizatos
traderent spm scm̃. Presbiteris ū siue extra ep̃m seu presente ep̃o
cū baptizant. xristmate baptizatos ungere licet. si ab ep̃o fuerit
consecratu. Non tamen fronte ex eodē oleo signare quod solis
debetur ep̃is. cū tradunt spm paraclytu baptizatis. Quando in
firmus uenit ad baptismū uel ad baptizandu. facies sup̃ scriptū
ordine. sed tantū post aeterna ac iustissima pietatē. addis
oratione istam. Medelam tuam deprecor dñe sc̃e pater. usq.
ad grām baptismi tui. p̃. hac finita. dicis symbolū et oratione do
minic̃. Deinde catechizas cū his uerbis. Nec te latet satanas. et r̃lq̃.
Et n̄ dicis illā benedictione maiore ad fontes. sed ista minorem ad
succurrendu. Exaudi nos om̃ps. et in huius aq̃ substantia tuam in

mitti . usq; una mereatur aeternam . f. Postquā cum catterbaueris benedict
aquam his uerbis . Exorcizo te creatura aquae in nomine dñi nři ihu
xpi filii dei uiui et sps sci . si quod fantasma usq; in remissione omnium
peccatorum in nomine dñi nři ihu xpi qui uenturus est iudicare
uiuos et mortuos et seculum per ignem . Baptizas eum et linis de
crismate in cerebro . et dicis illi . N . Baptizo te in nomine patris
et filii et sps sci . Postea tangis eum de crismate in capite . et dicis
hanc orationem . Deus omnipotens . Communicas et confirmas
eum ut supra . Finito etiam supra dicto baptismo in sabbato scō .
fiunt letaniae ex iussu pontificis ante altare . Primo . ^{terg} . ^{sc} . et
iii . Quia fiunt letaniae circa baptisterii consecrationem . in
recessionibus sanctorum p renascentibus ita enim inchoantur .
Stat primicerius unus in dextero choro et dicit eum ipso k rrrrie et
et resp . sedicemus eum sinistro choro . k rrrrie et . usq; quā . Deinde
Xpe et usq; ter . id sunt vii uices repetere . Vnde et vii dicunt . hoc
ordine fiunt . ^{ne} . et ^{ne} . Post hoc xpe audinos usq; vii . et sic por
dine inter uallo facto sequant letaniae . ^{ne} . ^{sc} . repetit . his finitis .
pulsant signa ad missā publicā . Na ministri ita debent ee pparati
ante osium sacrarii . ut cū cantor dixerit accendite . absq; mora
pcedant usq; ad altare . Sequuntur letaniae ternę . k rrrrie et . et
reliq . usq; filii dei te rog . Tunc egreditur pontifex de sacrario cum
ingenti decore . et predicta cereostata ante illū cum timiana
tenis . et cū dixerit scola agnus dī . dicat cantor excelsa uoce .

uoco dei. Tunc primum illuminantur omnes ceteri neophytorum
quos natus est. d. o. frante hoc quod per illi agni qui tol
le peccata mundi unusquisq. lumen accipere debeat. Quod
aut ab imperitis extinguatur in consecratione fontis quae collu
maiores illuminati disponuntur. nil auctoritatis est. Sine lu
mine enim sunt usq. ad hanc horam quia ceterae certae illuminant
a ecclesiae. Ea uidelicet causa ut prius accipiant impositionem
manus epi. et sic eos credamus illuminari spu scō. atq. sicut glo
ria resurrectionis illustrata est. nox in qua celebramus missam.
ita illustretur ex lumine cereorum. Sequitur agnus dei. Cuius
que sequuntur tam diu debent morose repeti. ut ministri queant
pcedere. Sequitur xpe audinos Kyrie eleison. His expletis dicit
pontifex. Gloria in excelsis deo. Ex decretalibus innocentii papae
diximus sublato missae non celebrari. Quod ita esse compertimus
ex officio quod tertia noctem illustrat futuram. ut i. prima oratione
misse. Deus qui hanc sacratissimam nocte. et cetera. Nota uoce
ministorum ad neophylos usq. ad euangelium ut illud Si conuersus
fueritis cum xpo. Cantatur prius alleluia. quod ē hebreum ppter
primatū huius lingue. Hinc tractus Latine. Quod aut ante euan
gelium non portatur nisi tantum. tanta. possunt intelligi aremata
u'a qui mulieres ante lucem ad ungenda dom detulerunt. Quod
aut post euangelium non cantatur off. et cantores tempore sacrificii
silenti. ad memoria reducitur sacrificium seu silentium mulierum.

Ipsi cum tunc tantummodo argenta attulerunt. *Sanctus sanctus*.
quod est angelorum cantus. ideo conitatur quia angeli in laudibus
deum resurrectione. Iterum uice mulierum tenentur exortari
ignis dei. quia quando interrogauit maria bertolini. *Pater*.
si tu scitasti cum dicto mihi. *Magis* credebat illum furto sub
latum. qui tollere peccata mundi. Ac propterea audiuit uolens
eum tangere. *Noli me tangere*. Sacerdos qui e uicarius xpi.
implet suum officium. Sequitur ad complendum oratione. Postq
omnes communicauerint. dicit diaconus. *ite missa est*. *R. Deo gratias*.
In hac nocte de uespertinali sinagoga. romanes nil igitur neq
ante missam nec post missam. quia secundu augustinu. et alios doc
tores istud sabbatu non habet uesperu. *DE DIE SECUNDA PASCHÆ.*

Die secunda paschæ in uocatu porta prophetarum presentat se xpc
in ecclesia patri suo dicens. *Resurrexi*. Oratio prima monstrat
aditu regni celestis apertu nobis et p capitis nri resurrectione.
Ipsi ammonet. os seruati auribus contra que certauim p qua
dragisimales dies. Responsorium monstrat quantum letari
oportet eos qui purgantur uictus. In antia ostenditur in quo
sit totius causæ letitiæ. Eodem die ad scm iohanne. Congre
gitur maximus conuersus gradus ecclesiasticus in ecclesia
maiore. in loco qui uocatur crucifixio ibiq. inchoat secula.
Kyrieleyson. et eo concentu perueniunt usq. ad altare. Post hec
inchoatur antia ad psalmu. *Dixit dñs*. Inde confitebor eu alleluia.

Page

et beatus ait eu alla Quo tunc sequitur alla pascha nrm cu uersu
epulm. Inde melodia. Inde euangelium scdm romanos. A. Cito cunctes
v. Ecce pcedit. In. Et respicientis. In hac epdomad n sequitur k nrmel p
euanglm sed sacerdos facit oratione. Qui finita. descendunt ad ton
tes cu ant. Inde resurrectionis. Sequitur p. Laudate pueri dnm cu alla
Inde alleluia. Post requiescit decore. v. p. vata sedes tua. lre. v. Aleuano.
Inde melodia. Ind euanglm. A. Venit maria. Sequit oratio. Ind audunt
ad scm ioh. ad tonas seu ad uctm cum ant. Lapide. Sequit p. In co
tu israhel cu alla. Quo tunc sequit alleluia. Venite exultem v. lre
occupem. In. v. hodie fruor ei. Ind melodia. In euangelio ant. lre
narrate. v. lre cu uidebitis. lre ant. Haurite ex pauperib. Sequit oratio.
Qui finita pergit ad cruce cu ant. Vidi igni. lbiq. canunt ueru. p
l. nrm. v. alla. Venite exultem ut sup. A. in euanglo. pceda uos et seq
oratio sacerdotis. huius finit. et eulogis acceptis. reuertitur unusquisq.
ad titulu suu ut illi de uespera celebret. lpsi enim super psalmum
tantu modo alla dicunt. et ante euanglm resp. hanc dies sine uersu.
Et uoc tunc p tunc ibi. seruatur usq. inde nunc p albas. alleluia et complan
mentis tantu singul. diebus psalmi uero eosdem canunt.

DE OCTO DIEBUS SIGILLATORUM. s. de sabbato quande a huius p.

Ille albi qui in sabbato seu baptizati fuerunt uetrib. illis
eximuntur. Albi aut. ppter uetres illas uulgo appellant. Sicut
vni. dies pertinent ad uetus testamentu ppter sabb. ita octo dies ad
nouu ppter xpi resurrectionis die. A sabbato ad celatum. per

tuntur albe uestes que nobis speciem prestent quales esse debeamus in nouo
testamento et qualia corpora recepturi in viii. die in qua prestentur nobis
oportet ante deum cum ipso pignori quod accepimus in baptismo. Albi
uero uestimenta albarum. opera suorum manda et candida omni
pore. Quod uero in sabbato exuunt ipsa uestimenta. hi signis quod uirum
cuiuscumque fidelis migrans e corpore inueniet sibi ita. requie. et uesti
menta sua hic dimittit. inde corpus recipiat illud iterum in nouissima die.
Octo dies neophytorum cursu presentis uitae monstrant. Sic enim hebra
eus ille populus transito mari rubro. columna ignis noctu sibi per domet
pome iter terrarum repermissionis triumphans de hostibus introit. ita in
baptismo extinctis peccatis praeiis ducuntur cortinae ad aedem co
lumna certi illuminata. precedente eos. Vnde intelligitur ad nullos
alios usus in quolibet locis eam debere accendi nisi in reconditione
luminis spissae duntaxat ad aedem. Octo dies neophytorum distinguunt
a ceteris. ^{unus} primo concinit. Octo officia quae fiunt in commemo
ratione neophytorum distinguuntur ceteris sequentibus usque in pentecosten.
Primu habet duas laudes. id est alleluia confitemini. et trice. Laudate d.
viii. duas similiter. id est duo alleluia haec dies. et laudate pueri d. Quod non fit
in ullo alio sabbato usque in pentecosten. vi media hinc resp. et illa.
In memoria itaque prime uitae quae habuit ubi pmo cantatur ill. et
quia non fuit sempiterna. Trice sequitur humiliore lingua. ut hu
militas posterioris uitae recorderetur. In reconditione uero penultima
restitutionis. id est ultime requiei quae redditur in vii. die. et perficitur in viii.

nocturni die et octavo officio . duo alleluia canunt . Primum quia uita
reddat . secundum quia sempiterna . Similiter in dominicis diebus duo illi ter
minantur usque in pentecostem . ubi sunt unde anima in vii die . in
requie laudet dominum in uide percepta gloria . altera deprecanda in
resurrectione . Homo autem in resurrectione constabit ex corpore
et anima . et quia resurrectio dominica precessit in octava die .
quod futurum est in resurrectione . Hoc agimus per dominicos dies usque
pentecostem . id est ut mens et corpus laudet dominum . per singulos dies unum
autem celebrat . At media sex officia paschalis epistolae deinde respons
tenent . et alii . Sicut septenarius numerus regem significat . ita
et opera . et in hac uita bonis operibus insistendi est . et de laude
non cessandum . In fine uersus respons haec dies . pro posterus ordo est .
Benedictus qui uenit proponit in . v . feria uersus lapide qui reprobave
runt . quod in ordine prior psalmi . Sed sexta feria cantat . quia
inter ceteros precipue sonat de passione domini quae facta est vi . fr . In
illa reprobaucrunt iudei dominum aedificantes . in illa factus est in capite
ingali . Quod autem semel agitur baptismus . significat quia christus semel
pro nobis mortuus est . In quo baptismo . id est passionis fieri non dubium
est . Primum uidelicet abrenuntiare diabolo et pompis eius . secundo
credere in mysterium sanctae et indiuiduae trinitatis . Paruuli autem
alio . pro fitente fidem illos . idcirco baptizantur . quia adhuc
loqui uel credere nequeunt . Qui si priusquam regenerentur tran
sierint . procul dubio a regno christi alieni existunt . Patrum uero

illa pandere debent . ut ea . i . intelligibile acate pueniant .
tude et bonis moribz instruant . Et oratione dominica et symbolū
eos instantiter cruciant . Qd sineglexerint . norunt se ratione p̄is
reddituros ante dñi quę fidei uisores existerunt . Quanto aut
tempore generalit̄is ecclesia celebrat̄ aduent̄ sp̄s sci āpostolorū sup̄ .
tanto tēpore debet seruari unctio crismatis apud unūqueq̄ qui
accipit manus impositione . et non immerito . qm sp̄s sc̄s in . vii . mu
lieribus . i . vii . uirginitatibz uenit ad hospitē suū Dominic̄ p̄alibz
et moeruit p̄alibz . Unde est cetera l̄ena c̄a p̄missam ad suffu
mignū dñi scilicet in d̄m̄b̄ suis s̄m̄p̄et̄ du magnis t̄uincis p̄p̄t
illationes dial et cas̄ t̄ue contri fulgura t̄ contriua .

R De la ciancia de los reyes
romana concurrido uno dia de su

Romana concitudo uno diei id vult mai interponit. ut
neat inlestantia. necesse non inlestantia. Latina aut gr latine
deputatio t rogatio dr inde et rogationes. Potest em serua mof
et uera oblatione mala p.ari. tū quauis mandaret se t r.
t. e. en. t. p. e. r. id vult mai solent inimici comouere bella ad
uersum una regna. hunc rer caute hoc e. p. u. s. u. t. q. u. a. t. o. n. e.
e. m. i. n. q. u. o. d. a. p. f. e. c. t. u. s. u. n. t. M. e. t. t. e. s. p. u. l. l. u. l. a. n. t. . a. r. b. o. r. i. f. r. u. c. t. u. s.
e. x. f. l. o. r. e. p. d. e. u. n. t. . u. i. n. e. e. t. o. l. a. y. s. u. s. u. b. e. r. i. b. u. s. e. r. u. m. p. u. n. t. . u. n. i.
m. a. l. u. c. a. m. p. o. s. t. o. n. d. e. n. t. . q. u. i. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. t. u. c. s. u. n. t. n. r. i. s. u. s. i. b. u. s.
p. e. t. e. n. d. u. e. s. t. a. t. a. d. n. o. c. o. n. s. e. r. u. e. n. t. . T. r. e. s. u. n. t. d. i. e. s. r. o. g. a. t. i. o. n. u. q. u. i.
c. a. e. l. e. b. r. a. n. t. u. r. i. n. t. e. i. s. c. e. n. s. i. o. n. e. d. n. i. i. n. a. s. t. e. m. e. r. e. g. u. b. e. r. n. e. r. e. c. e. d. e. .

$$y = 1.1x$$

2. 1994

41

11

2500

17

1992

10

1

10

[illegible]

1

¶ hinc augustinus. Quamvis ordinatio non sit necessarium tamen est notum
religioni. in temporum ieiunia celebrare. Decodē ieiunio dicit
leo papa in ordib. Ut ieiunium celebretur in largitione. Quod
ordinum. ecclesiae primitiae nos optinuit. Ut illud. Munera
tibi illis dno et ieiunantibus dixit in se. Separate mihi ieiunia et bar
nabin in opus et res. Tunc ieiunantes et orantes imponentesque citius.
dimiserunt illos. Ito die id ubi. et legantur duae lectiones. Quibus
quod factu ordine transeunt. debent admoneri ut habeant notitia
legit et prophetarum. Quia in ea aetate lex et prophetia auctoritas.
et diuid bellicosissimus qui in praeceptis manu toris. in de aetate go
liat. i. humilitas superbia. prostravit. Contra que hostiat id diabolu
debent in humilitate amicare. qui ad sacros ordines. pudentur.
Quinta sit dei officium et missa. ideo debes cantare de domine pente
costes. Et si. una tantu ^{legi} lect. quia lex et pphete in uno euangelio
recapitulantur. qd legitur in vi etate mundi. Sabbato in su lection.
Lectiones xii ppter vi. aetates dicuntur. quia ab antiquis romanis
bis legebantur. i. gr et latine. Sex aut tantummodo sunt. nisi fal
lor. duas ob causas. Una quia aderant gri. qb. ignota erat lin
gua latina. Aderant et latini qb. incognita erat greca. Alteri
autem propter unanimiorem utriusq. populi. Qui mos apud con
stantinopolim usq. hodie servatur. Nec ibi re e quod in unoquoq.
ieiunio tres dies sunt. quia unusquisq. caput tres menses habet. pmo
quoq. mense singuli dies ieiunio consecrantur. Et cur in sabbato

potissimum hoc consecratio celebretur. Augustinus scribit ad ianuarius
ita Sabb. commendatū e priori populo merito corporaliter celebra-
du ut figura esse tunc nationis in requie sps sci. Scriptum est.
S. i. ficatur deus diem septimum. et quia caritas dei diffusa e. in cor-
dibus oris per spm scm. commemorata e. seificatio in vii die. Ipi
i. consecratio que e. caritas aptox. immo et xpi fit in dominica.
quia eo die per donum sps sci. dignati s. illustrare corda aposto-
lorum. Sabbato igitur. iij. leguntur lect. quando benedictio
largitur. quia quatuor sunt ordines benedictiu deu. ut illud
dauid. Domus ista benedicite dnm. id israeliticus popls Dom
aaron. i. plati. Domus leui. i. ministri dei. Quartum dnm
de ceteris nationib. In istis lectionibus imbuuntur ordinandi ad
exempli scos. iiii. ordinu patrum. Proxima lectio ordinationi
decimino igitur legitur. quia non potest homo rite ad consecra-
tione accedere. nisi prius transeat p fornace. et ibi benedicit
dnm. Ut illud. Vasa figuli. phar fornax et res. Quappt
debent transire p fornace qd sonat lect quinta ut sic phari
accedere ad sacru mysterium ualeant. sicut legitur in vii lec-
tione. Sciotes qd tribulatio patientia operet. et res. Ne re-
sponsorius n est. necesse aliud dicere qd singulis lectionib.
responsoria singula respondeant. Grauitate qua debet si-
catus seruare tractus monstret. ne forte in superbia elatus
includat in laqueum diaboli. Tractus emi semp in causa humi

litis ponitur. Per singulas orationes debemus mentis humilitatem
per genuflexionem ostendere. excepto infra pentecosten. In sola de
camino ignis non flectimus genua. quando nabochodonosor com
pellebat populum adorare statuam quam fecerat. ut separata sit nostra
oratio que est ad unum uerum deum ab errore gentium. Oratio post
comendationem super populum non habet. quia istud officium frequenter
circa noctem dominica solet finire in qua minime genu flectitur.

Idcirco tres missae celebrantur in festiuitate beati iohannis. quia
tribus insignibus triumphis excellenti refulsit. Ad hoc enim
ut et ut uiam domino prepararet exemplo suae conuersationis. qui
triumphus celebratur in uigilia eiusdem. Per misterium baptismi
claruit insignis. huius mysterii triumphus in prima missa re
colitur. Nazareus per mansit ex utero matris. hoc deum reco
latur in die.

Scriptum est in gestis pontificalibus quod sanctus bonifacius papa quan
dam domum romae partheon nomine. que erat consecrata in honore
omnium demoniorum eliminatis omnibus spurciis. sacrauerit. aec
clesiam sanctae dei genitricis omniumque sanctarum. Unde constitutum est
ut plebs uniuersa per totum orbem in kalendis nouembris sicut in die na
talis domini ad aeclesiam in honore omnium sanctarum ad missam sollempni
conuenire studeat. Illud attendentes ut quicquid fragilitas
per ignorantiam aut negligentiam in sollempnitatibus sanctarum

minus plene per egisset . in hac sancta obseruatione solueretur .

Quatuor coronatorum nomina haec sunt . Seuerus . Victorinus . Seuerianus . et carporus . Quorum nomina et dies nat[al]is p[ri]ncipaliam neglectus minime reperiri poterat . Ideo statutū ē ut in eorum aeclesia . v[er]soru qui in missa recitantur natalis celebretur . i . Claudi . Nicofrati . Simplicii . Simphoriani . atq[ue] Castorii . ut istas eorum quoq[ue] memoria pariter fieret . Postea uero eor[um] nomina reuelata sunt . sollempnitas tamen ut statuta fuerat in alio[rum] sc[ilicet] nomine celebris permansit . **ORDO AD C[ON]SITUENDU**
firmum san[ct]u[m] unguendū ex niceno concilio .

Iacobus ap[osto]ls dixit . Infirmatur quis in uobis inducat p[re]bros et orent super eū ungentes eum oleo in nomine d[omi]ni . et oratio fidei saluabit infirmu[m] . et si in peccatis sit dimittentur ei . Quod n[on] ē dubium de fidelibus aegrotantibus accipi t[ame]n intellegi debere qui sc[ilicet] oleo perungi possunt . q[uo]d ab ep[iscop]o confectū ē . non solum sacerdotibus sed omib[us] uti xpianis in sua aut suoz necessitate ad unguendum . Nam idcirco p[re]sbyteris concessū ē . q[uo]d ep[iscop]i occupationibus aliis impediti ad om[ne]s languidos ire non possunt . Ceterū si ep[iscop]s potest aut dignū dicit a se uisitandū et benedicendū et tangendū xristmate . sine cunctatione potest cuius est ipsum crisma conficere . Nam poenitentibus istud fundi non potest . quia genus est sacramenti . Quibus aut[em] reliqua sacramenta negant . quomodo unū gen[us] putatur ēē concedendū . hac aucto

ritur p̄ mulgata quotienscumq. fidelis infirmatur. Ingressiunt̄ fr̄s
ad aegrotū cū aqua benedicta. et cū cereis siue in censo ante oleū
sc̄m et peragunt om̄ia sicut in sacramentorum libro continetur.
Quon non sit poenitentia neganda in extremis. ex decreto papae
leonis. Ita ergo talium necessitati auxiliandu e. ut nec ratio illis
poenitentiae nec comunionis gr̄a denegetur. Sic etiam amisso
uocis officio p̄ indicia integri sensus querere cophentur. Qd̄ si ita
egritudine fuerint adgrauati ut qd̄ paulo ante poscebant sub pre
sentia significare non possint. testimonia eis fidelium prodesse de
beunt. simul tamen et poenitentiae et reconciliationis beneficia
consequantur. *De comunione non neganda.*

De his qui ad extremū ueniunt et iam lex antiqua regularisq.
seruabitur. Ita ut si quis egreditur de corpore ultimo et necessario
uatico minime priuetur. Quod si desperatus. et consecutus comu
nionem oblationisq. factus particeps iterū conualuerit. sit inter
eos qui communionem orationis tantum modo consecuntur.

Generatim aut̄ om̄i exitu posito et poscenti sibi comunionis gr̄a
tribui. episcopus p̄babiliter ex oblatione dare debere. Horū
uero causa qui sine comunione sunt defuncti dei iudicio reseruan
da est in cuius manu fuit. ut talium obitus usq. ad comunionis re
medium differatur. Nos aut̄ quibus uiuentibus n̄ communicauimus.
mortuis communicare n̄ possumus. Ex decreto celestini p̄p de eadem
re. Veta ergo ad dñm conuersio in ultimis positorum mente po

testari est estimanda quam tempore . ppter hoc dñs taliter asserunt . Cū
ergo conuersus ingemueris tunc saluus eris . Cū ergo dñs sit cordis in
spector quouis tempore non e deneganda poenitentia postulanti .
cum illi se obliget iudici cui omnia nouerit reuelari . Post istas sacratissimas
diffinitiones quando aliquis xpianus articulum mortis
per sensum imminere . primitus renouet confessionem suam cum
puritate ac omni fiducia . Deinde distribuat omnia quae pos
sidet . Post hoc dimittat omnibus qui in se peccauerunt . et conciliat^{re}

7. Tunc postulet missas et oblationes seu communionem sanctam . Qua
percepta etiam si ipso die comedit . mutet habitum melicio et ci
nere . seu uiliori indumento . et tunc ingrediantur frs cu omi gra
uiate . uel ceteri fideles cū aqua benedicta . et cruce et cū ceteris
seu incenso . dicentes Kyrie eleison . xpe eleison . ter repetendo .
Post hoc dicat sacerdos ad uita aeterna resuscitet eum dñs et mi
seratus sit nri . Tunc canendi sunt vñ psalmi penitentiales cū lita
nis . put tempus permiserit . Interi legant^r passionem domine ante
eu . seu alie sacre scripture . His finitis . seqt^r ant^r . Antequa nascerer .
Dñi est terra . cū repetitione et de ter k yriei . ut supra . Deind^r sacerdos
in sinu abrahae collocet eam dñs . et miseri sit nri . Sequunt^r orat^{io}
ad comendanda animam . **ORATIO DISTINCTIO**

Que his ita augustin^{us} . in libro de cura gerenda . p mortuis et in libro
ciuitatis dei . Qui facit inquit exequias mortuorum . ob amore illius
facit qui . pmissit corpora resurrectura . Neq^{ue} enim contempnen

da sunt & abicienda corpora defunctorum maxime fidelium quod
itaque organum & uas ad omnia opera bona uti solet spiritus sanctus lumen. Intraque
fidelium funera officiosa pietate curata & excoque celebrata
a sepulture posita. Ipsique cum uiuerent de sepeliendis seu trans-
ferendis suis corporibus filii mandauerunt & Tobias sepeliendo mor-
tuos dominum promeruisse commendat. Iste dominus die tertio resurrexerit
reliquos mulieris bonum opus edicit predicandum. & ioseph qui eum sepeliuit
mirum conlaudat. Ac ideo sic prout de funtibus certare debemus
quatinus possimus participet fieri eos quos christi ad uitam reuocauit
inferni. Simili etiam modo celebrantur illis diebus quod de christo
descendit ad inferna inquit & creditur mortuus. Denique in aliquibus
locis generaliter pro omnibus defunctis omni tempore excepto pentecostas
& festis diebus oritur in officio uespertino & matutino in aliquibus
conchie per missa celebrat. In illis etiam diebus seu anniuersariis
per VIII psalmos & lecturam & responsum simili modo officia persoluantur
Et ideo iuxta iugiter perueniende supplicationes & precibus
mortuorum quod faciunt & omnibus christianis fidelibus etiam uicinis
nemini quorunda sub generali commemoratione iuxta ecclesiam
in quibus ista defuncti parentes aut filii aut qualescunque prope co-
gnati amici ab una ecclesia exhibent matre communem. Si uero de ecclesia
iste supplicationes quod fiunt recta et pia fide per mortuos. puto quod
non perdesse solum eos si quamlibet locis suis ex anima corpore
penderent. Quia prout rite celebrant illi tres dies generaliter

ab omnibus infra x^{ta} x^{ta} x^{ta} q^{ue} uocant^{ur} tertius. vii. atq^{ue} x^{ta} x^{ta} x^{ta} De tertio
enim hic seu vii^{mo} ita habetur in libro numeri. Qui tetigerit cadaver
hominis. & ut hoc fuerit immundus vii dieb^{us} aspergat^{ur} aqua lustra
tionis die tertia. & vii. & sic mundabit^{ur}. Immunditia h^{ic} p^{er} tactu ca
daveris animi polluta significat opib^{us} mortuis. & quia neglexit
cultu diuinitatis. inuita. & intellectu. humilit^{er} & firmit^{er} offe
rimus. tunc tunc do tertia die. quatin^{us} ab his peccatis purgetur.
In narratione u^{ero} diei tertii comendati defuncti possumus ad memo
riam reducere terti^{am} diem resurrectionis d^{omi}ni in qua deuotius est
generalit^{er} supplicand^{um}. De vii^{mo} u^{ero} die habemus auctoritate in libro
geneseos. Mortuo etenim iacob in egypto & translato a ioseph
trans iordanem cu comitatu maximo. celebraret ibidem exequias
cu plangere magno. & fecer^{et} vii dies. et alibi. Luctus mortui
vii. dieru^m futu^{us} aut om^{nis} dies uite eius. Quod aut apud aliquos
nonus dies celebratur & uocabat^{ur} nouendial. aug^{ustinus} in libro questionu^m
reclarguit maxime cu nullus sc^{ilicet} hoc fecisse. p^{ro}batur cu sit
consuetudo gentiliu^m. Sane vii^{mo} dies auctoritate scripturis
habet^{ur}. Qui ^{ius} vii numerus. p^{ro}p^{ter} salub^{em} sacramtu^m precipue quietis
ind^{ic}at^{ur} est. Unde merito mortuis itaqua requiescentib^{us} exhibetur
De tricesima die scriptu^m est in libro numeri. Om^{nis} aut multitudo uidens
occubuisse aaron fleuit sup^{er} eo x^{ta} x^{ta} x^{ta} dieb^{us} & moysen fleuerunt
filii isrl^{ael}. in campis moab x^{ta} x^{ta} x^{ta} dieb^{us}. Dauid & filii isrl^{ael} ieru
salem. & plangere e^{nt} in planctu. & in libro sapiente

de tercio vii atq xix die. Fili inmortui pduc lacrimas .
 Et post pauca . p̄pt̄ delaturā aut̄ vnare fer luctum illius uno
 die et iterū fac luctū scdm meritū ei unodie . t̄ ii. p̄pter detrac
 tiones . Vbi primo dix̄ p̄pt̄ delatūā uno die ferre luctū & postea
 p̄pter detractionē . uno l̄ duob̄ t̄res dies introduxit inluctum

Qua p̄pt̄ et nos pualde carissimis ieiunare seu elemosinas facere
 atq̄ interius p̄ corū reatib̄ flere debemus ut qd̄ illi in vita
 debuer̄ facere et n̄ fecer̄ saltem nos p̄ illis in di auxilio adimple
 amus . Interca dicunt aliq̄ si p̄omib̄ xpianis uictu sit missas
 celebrare Hinc auḡ Neq̄ negandū ē defunctorum animas pie
 tate suorum uiuentium releuari cu p̄uocant sacrificiū mediatori
 offertur l̄ elemosine in cœla fiunt Sed ut aut̄ profam q̄ cu uiue
 rent h̄ sibi . ut postea p̄desse possent meruerunt Isti enī quida
 uiuendi modus nec tam bonus ut n̄ requiratur ista post mortē nec ta
 mal̄ ut ei non p̄sint ista post mortem Cū uero talis in bono ut is
 hec non requiratur & rursus talis in malo ut nec his ualeat
 cu ab hac uita transierit adiuuari Qua propt̄ oportet p̄omibus
 regeneratis ista facere . ut nullus eorum pretermittatur ad quos ser
 uenticiā possint & debeant peruenire . p̄sertim cum quidam ab
 artibus capti uinculisq̄ ferreis manupatus aquodam uero di
 cūctet germano suo ut putabatur mortuus celebrat̄ pro eo
 cotidie missas more mortuorum ieiustime uiuentia soluerent
 aquis postea absolutus est Sed et hic notandū quia qd̄ misse

mortuorum absq[ue] gla[ria] et illa et passio[n]is obsequio celebrant. q[uo]d e[st] indicium
lactue admiratione u[er]it[atis] officioru[m] que agunt in morte d[omi]ni. Porro
h[ic] addit membra origenis quinti libri leuitici ubi dicit. Sacrificiu[m]
peccato non fit in oleo. Dicit eni[m]. Non superponit ei oleum cu[m] in
peccato e[st]. Quod et q[uo]d peccato e[st]. nec oleum lactue. nec tui filii
tibi imponit. Acule absq[ue] gla[ria] et illeluia celebrat. quasi sine oleo
a[n]i[m]e. Nam in uicinis scilicet uigiliis atq[ue] matutinis defunctoru[m].
et tantummodo psalmos recitant. scilicet obsepultura[m] triduanam
d[omi]ni. At n[on] qui p[ro]uenarum numeru[m] sicut e[st] in kal[endis] d[omi]ni diebu[m]
scilicet annu[er]sarioru[m] recolunt. figurant illa officia nocturnalia
quae in passione d[omi]ni tunc celebrantur. Annu[er]saria dies ideo repeti
defunctoru[m] quia nescimus qualiter corpe causa habeat in alia uita.

ITEM BREUITER. DE III. VII. ET XIX. DIE DEFUNCTIS.
Tertia dies specialitur p[ro] animae absolutione celebrat. quia uidelicet
triplicis est nature. irascibilis. concupiscibilis. et rationalis.
et quia ingenio uiget intellectu et memoria. Propter hoc igitur
sacrificiu[m] die tertia p[er]agit. ut siquid temulentum ex carnis coha
beratione contraxit obliteret. et sic trinitatis similitudo
reparetur. Dies septim[us] nihilominus officiu[m] deputat eisdem.
ut anima suo corpori reconcilietur. septenarius na[m]q[ue] numer[us] ext[er]nario
constat et quaternario. et ternarius animae tribuit. Quaternarius
corpori deputatur. p[ro]p[ter] III. notissimos quib[us] constat humores;
I[tem] et ergo quasi quida[m] rixa corporis et animae que carne illicente

eamq̃ suis illecebris attrahente peccavit. Ut ergo anima suo corpore
pausaretur. holocaustū vñ die pagitur ad hoc forte pertinet qđ
in libro ecclesiastico dicitur. Luctus mortui. Vñ dies. Luctus autē
facti om̃s dies uite eius. Hec de tertia die & vñ. auctoritatur
quicdam breuiter diximus. Ceterum in dialoꝝo libris legimus
beatū g̃s precessisse diebus xxx^{ta} continuis pro quodā monacho
nomine iusto sibiq̃ necessario medico que ip̃e scelus ob rei peculiaris
dampnauerat. missas & orationes p̃celebrari. Quibus expletis
diuina reuelatione manifestatu ē communionem scōrumq̃
societatem redditam. Haec ergo salutifera moleunt cōsuetudo ut
xxx^{ta} dies defunctorū deuotis frequententur officis. Possimus etiā
a' hic aliquid auctoritatis adhibere. Nam aaron primu sacerdotu
xxx^{ta} diebus legitur fleuisse populus. Sunt qui dicunt hoc agi p̃p̃
fectione tē cenarii numeri. Nam dñs xxx^{ta} annoru uetate lap
natus ē. & diuid xxx^{ta} annorum regni incepit gubernaculu. Iam
etiā homine in xxx^{ta} annoꝝ etate creatu doctores asser a' nra corpo
ra in m̃surā uetatis plenitudinis xpi credimus & speram̃ reuē
rectura. Multaq̃ extant alia huius rei mysteria. Celebrat ergo
dies xxx^{ta} ut maxima incorruptionis renouat iuuentus et corpus
qđ in humilitate sepultu fuerat resurgat in glā. configuratu corp̃i
claritati xpi. **DE GRADIBUS ECCLESIASTICIS**

Cleros g̃r. Latine d̃r fors. ē hereditas dñi qui ergo ad clericatū ordine
puent. dñi hereditas esse debet. quia hoc debet sep̃ preuidere

ut dum possideat & in se alio possideat. ut possit dicere cu psalmista.
Dns pars hereditatis mee. Legimus inueteri testamto dnm
dixisse ad moyses. Filius leui n dabis hereditate. Ego enim ero
hereditas illor. Ind clerici dicti eo qd de sorte di a hereditate
sint. Si regularit uiuant. si aut n uiuant regularit sicut maxime
clerici qui totu caulem habitum sequunt. cingentes arma et
cetera facientes q ordo canonic pmoet illi tales n s clerici.
Quid ergo sum? Accedat id sine capite religionis. Canon gr. latine
regula. eo qd recte trahit ducant homine id celeste patriam.
& ind canonic regularis eo qd regularit debeat uiuere id
recte in sca eccla. Ostiarius ab ostio ecclie dr qd ita debet
preuidere ne ullomodo paganius ingrediatur eccliam quia su in
tritu polluit ea. Debet etiam custodire ea q intra eccliam
sunt ut salua sint. Lector dr allegando. eo qd ministerium
legendi habet in eccla. Acolitus gr. latine censerarius id
cerarium ferens. Illox officiu e ut deportent cereos quando
legitur euglm in aeclesia. Et qd necesse est tunc luce tpmale
in esse cu dies sit & satis uideatur. Ut demonstretur quod de
tenebris infidelitatis uenimus ad luce fidei. Exorcismus gr. latine
dr sermo adiurationis siue increpationis. et ind exorcista
adiutor. Illox officiu e ut ponant manus sup demoniacos
& p inuocatione nominis di repellant demones ab eis
dicentes. Adiuu te immunde sps perdm patre. et filium.

ipm sem ut recedas ab hoc famulo di. Istud ministerium ut canones
dicunt Nemo debet usurpare n qui idem officium habent aut prbr
aut diaconus aut subdiacon^{us} aut exorcista. Subdiaconus subministrat
eo quod subdiacono sit id sub ministerio. Illius officium est
ut ministeret diacono id deferat ei linteam super qd consecrandu
est corpus et sanguis dni. Deferat ei patenam cum oblatis et calice
in quo uinum & aqua habeatur quia de latere dni procehit
sanguis et aqua. Diaconus gr. hebraice leuitas latine assumptus
est minister interpretatur Assumptus quia assumitur ut eligatur ad
seruitium altaris. Minister quia ministrat prbr ponit lin
teum in altare ponit panem et calicem quae nec mittendi nec
auferendi habet potestatem prbr si diacon^{us} adfuerint. Sicut
prbr officium consecrandi competit ita diacono ministrandi.
Prbr gr. latine senior dr non ppter senectutem s. ppter dignitatem.
Honorem & sapientiam quia quicunq presbit e. sapiens esse debet.
ut intellegat ea que legit. Intellegat orationes quas die et diuturnis te
poribus et nocturnis intellegat ea que cantat in missa. Vere dignu
et iustu est. Te igitur et pater nr. & cetera id omnia cu simbolo
Adam uixit mil^{ia}l^{ib}is deccc. xxx. Noe decc^{is}. et nemo illorum
appellatus est senex. Abraham uero qui ad conuersionem illorum
ppaucum uixit tempus. Annis uidelicet clxxv. appellatus est
senex. Quare quia sapientior illis fuit. Sacerd^{us} gr. lat^{ine} dr.
sacrum dans id sem sacrificiu offerens do tps. gr. lat^{ine} dr sup intendens.

et per super scope intendere. Hinc episcopus super intendens.
id est super intendens. qui recte debet superindere vita subditorum suorum
qualiter credant qualiter uiuant qualiter dei precepta custodiant.
A multis tenebris. iniquis ciuitatibus erant turres altissimae
constructae. Vnquam ciuitas sub hac suam turrim inuasa fecerat
saeculariter afflicta. et longe posset struere ne excrucietur ueniret
exactione. etc. Similiter exortum mentium. nuntiabat
fratrum regi et comparabantur omnes ad bellum contra regem
illum. Saecularis similitudine aliis generis modo est. quia
sicut illa stabat multitudine turris. sic et urbs debent con
sistere in ciuitate uirtutum. Sunt enim illa turris. acies
domus. exortus. sic exortus acies. acies exortus. utam
subditorum. etc. Sicut illa saecularis annuntiat aduentum
ostis ut se mundeant. quos sic etiam et populi debent annunti
are populis sibi salutaris aduentum nequissimi ostis. aduentu
ut se mundeant ne eius laqueo capiatur. Saeculares animi
si dequit ut episcopos et populos iuxta ad ipse dicit ad eum huius
prophetia. Fili hominis saecularium dedite domui israel
Antistes quasi ante faciem id est ante aram. Unde quidam antistes dicere
uolunt. Melius tamen de uerbo antisto antistas. quod significat
eminere. et super excello. eo quod uniuersum populum digni
tate. et honore super eminent. Pontifex quasi pontis faciens.
eo quod pontem id est uiam aliis prebere debeat uerbis

a exemplo. unde homines transiunt ad patriam celestem. Pont autem
est tabulatum. quod fit super aquas.

QUALITER EPISCOPUS ORDINATOR IN ROMANA ECCLESIA

Cum episcopus civitatis fuerit defunctus. eligitur alius a clero seu populo
fitq decretu ab illis et veniunt ad apostolicam curiam electi defuncti
res seu suggestionem. hoc e rogaturus litteras ut eis conse
cretur crucem. Tunc pontifex vocat eum inquit de quatuor
capitulis canonicis. hoc est de archidiacono. et nullus de sacra. p qua
drupedibus aut si coniugem habuit. ex alio vero quod grece dicitur
deutrogamia. & si de his inculpabili inuentus fuerit iurat
archidiacono super quatuor euagla. deinde confirmat super corpus
beati petri de his inculpabile se fore. Similiter pbrs & diaconi.

Post hoc residente pontifice et adstante uniuerso clero interrogat
eos qui illum adduxerunt de conuersatione sua. siue quot annos
in unoquoq gradu ministrauit. Deinde interrogat eum si est
de ipsa ecclesia. Aut de alia. et si de alia est. interrogat utrum habeat
dimissoria ab episcopo suo. que ostensa recitatur in mediu. Quo
facto. subiungit pontifex. Quid uobis complacuit de eo. R.

Cassitas. benignitas. hospitalitas. et omnia bona que s dō accepta
Et pontifex. Videte fratres ne aliqua. pmissione fecisset uobis. Scimus
quod symoniacu est et contra canones illis respondens. Abiit anobis.
Introducit dextus ante pontifice pstratu eo in terra. Cui apostolicus.
Protégat nos dñs: Et tunc interrogat de suis ordinibus

atq; insinuat de canonica auctoritate et dicit. Quoniam inter bona curant
hodie abstinebis & crastina deo uiuante consecraberis.
Et tunc egreditur foras. Alio uero die q̄ est dominica procedit
pontifex in ecclesiam cum omni ornatu. prestolante eo uniuersus clero
atq; populo. Quia uero in dominica ordinatur. & reliqui ministri in
sabbato supra scriptu ē. Ingreffiente aplice in secretarium inchoat
 scola ad introitum AN. In ordinatione pontificis completo
introitu non dicit tunc Kyrie. s. mox die aplice orationem
cantantibus R. G. Egreditur archidiaconus cum subdiaconibus
& acolytis et induit electum almatice. seu alia. et introducit eu.
et dicit pontifex. Clerus uniuersus et plebs consentiens
ciuitatis cui adiacentius sunt elegerunt sibi illum p̄b̄m & diaconum
ep̄m sibi consecrari. Oremus itaq; nos pro eodem uiro. ut deus et dominus
tribuat ei cathedram episcopalem ad regendam ecclesiam suam
et plebem uniuersam. Deinde inchoat scola Kyrie in letania.
prostrato domino aplice in terram ante altare cum ipso electo
et episcopis ac sacerdotibus. finitis letaniis surgunt et benedicunt
eum. Illud uero qd̄ duo ep̄i tenent euangelium. codicem super caput ei
et uno fundente super benedictionem. reliqui qui adsunt ep̄i
manibus suis super caput eius tangunt. non reperiuntur in auc
toritate ueteri. neq; noua. sed neq; in romana traditione.
Nec et hoc sciendum quia reliqui ministri. p̄ antiph. ad introitum
et orationem. tunc ordinantur. Episcopi uero p̄ respons. cantatum

Quod autem aliqui p̄ eugl̄m consecrant ep̄m. n̄ dicit ullus ordo. Ad com-
municandū uero porrigit ei pontifex formatam atq; sacram oblationē.
Quam accipiens communicat super altare cetera uero reservat fili
ideomunicandū usque addies xl. Postmodum ex precepto
ap̄lici communicat omne populum. Qualis aut esset am̄q̄us c̄sera-
tio ep̄iscopoz. ostendit ieronimus in eplā ad eugl̄m. Alexandrie
inquirens. Amareo eugla usque ad etacham & dionisiū ep̄os ur̄b̄i
sem̄p unum ex se electū. & in excel̄iori gradu constitutū t̄ collocatū
ep̄iscopi nominabant. Quomodo fieret̄ impetorem facti
& diaconi eligunt ex se quem indultū nouerint. et archidiaconū
uocent. Archidiaconus eandem c̄secrationem habet quā & ceteri
diaconi. s. electione fr̄m p̄ponit. Ite ieronimus sup̄ eplā ad titū. Ante
qua scismata in religione fierent. et diceret̄ in populis ego sū pauli &
ceteri cōmuni ur̄b̄oz c̄silio eccl̄a regebāt. Postquā ū un̄quisq; quos
baptizabat suos c̄ dicebat n̄ xpi. in toto orbe decreuit ut un̄ de fr̄ibz
electus super poneretur ceteris ad que om̄is cura eccl̄e pertinet. &
scismatum semina tollerentur. Cur tribus t̄ un̄ ep̄s ep̄s ordinetur?
gg docet. Tales inquit conueniant qui t̄ in p̄futu ordinati ep̄iscopi
gaudeant t̄ per t̄i custodiā omnipotentis d̄i p̄ces effundant. Quare
phibitū sit un̄ hoc facere. innocentius pp̄ monstat de in c̄retalibus
cān̄ viii. Ne un̄ ep̄m ordinare presumat. ne furtiuum b̄eficiū
p̄futu uideatur. Auḡs in libro de quantitate anime orati uersū
de s̄uiente. prouit. fortis et in se ip̄so rotus. et res. atq; rotundus.

Hinc sequitur et recte. Nam neq. in animo bono quicquam inueneris quod
magis sibi ex omni parte consentiat. neq. in planis figuris q. circulu.
Superiore part. capitis risorio renouamus. in forti sollicitudine
superfluas cogitationes reseramus. In inferiore part. coronam
portamus. ea illa. in ea q. s. d. m. mundu. necessario gubernanda s.
cum. i. n. e. concorditer. coequamur.

Quo significetur. VESTIMENTA ECCLESIE.

Sanaulue dicunt soles. est aut. gen. calciamti. que induunt. minis-
tri eccle. Subterius quidem solea. munus. pedes. atterit. superius
ueronal. operimenti. hinc. pater. quo. iussis. apli. ad huc. indui.

Significat. aut. ministrum. uos. di. n. debere. tremis. incubere. sed
potius. celestib. militare. et. publicatione. tua. nulli. occultare.

Post. scandalus. in. xpc. uestimtis. sequat. sap. humerale. qd. sit. ex. lino
purissimum. f. unu. ^{qd.} ex. terra. sumit. et. p. multos. labores. ad. eundem
aut. p. ducitur. designat. corpus. humanu. qd. ex. terra. (hu.

Sicut. ergo. unu. p. multos. labores. ad. candorem. perducitur.
ita. corpus. humanu. multis. calamitatib. attritu. candidu. et. puru.
et. de. omni. fode. peccator. Post. seip. poteris. que. uulgo
alia. ut. Significat. aut. p. seuerantia. in. bona. actione.

Hinc. ioseph. int. fr. suos. calare. tunica. habuisse. describitur.

Tunica. uis. utilu. e. opus. bonu. usq. ad. summatione. In. talo. em.
finit. e. corporis. linc. g. bene. in. beaur. q. rectitudine. boni. opis.
usq. ad. finem. de. uite. p. duc. actionis. Qui. em. p. seuerauerit. usq.

[illegible]

et hilaritatem clarioris significat. Diaconus qui non ē indutus dalmatica casula circumamictus legit ut expedite possit ministrare. Et quia ipsius ē ire ad comitatum ppter instantes necessitates.

Manica quā sinistra parte gestatur qua pituitas oculorum et narium detergim pntem uita designat in qua superfluos humores patimur.

Casula quā sup omnia indumenta penitur. significat caritatem quā alias uirtutes excedit. De qua apostolus commemorat quod dā uirtutibus. Maior autem coram ē caritas. Palliū archiepiscoporum sup omnia indumenta est ut lamina in fronte pontificis. Palliū autem nōd ē aliud nisi directio int archiepm et eius suffraganeos. Palliū significat torquem quod solebant legitime uertentes accipere. Hoc erat etiam uel lamina ut dicit quā iunxit pontifex circa tempora ferebat in qua scriptum erat nomen di tetragramaton id est quatuor litterarum iohē. he. au. h. it. aut interpretatio iohē principium. he. ista. illa uita. Et h. palliū id est iste ē principium passionis uite. Palli igitur sunt multi ante xpm s. nemo coram p sua passione hominibz uitā attulit. Xpc uero cui sanguis in cruce fuit et p totius mundi redemptione humano generi attulit uitā. Sedm alium doctorem iohē principium. Et ista uauet uerb. uita interpretat. Quod ita potest coniungi. Iste ē et uita principium xpc. Vocabatur hoc nom sem dñi ut etiam cetera lamina id est sacrauer. scripserq. mea sem dñi quod interpretatur ineffabile. Nqd fieri. sed quod diffiniri ut ē minime possit. Stephan natione romanus ex patre iohis ut legit in gestis pontificalibus.

1
constituit sacerdotib leuitisq uestes factas iusu cotidiano non uti nisi
in caela hinc ieromimus in libro xiiii super exaltationem. Porro religio
alteru habuisti habet in ministerio alteru iusu uitaeq commun
S adario solemus tingere pituita oculoru et narium atq superflua sanguis
decurrente plabria Significat studiū mundane cognitionis in manu
sinistra portatur. ut ostendat intemporalis uita tedium nos pati
sapiēti amoris. Libertas scandalorum a uicariis signis ministerioru
Cuius sacerdotis uene unu officiu est. At q^o nomine & honore discernunt
et ut ueritate scandalorum ut in fili nris error auferatur. Cps habet
ligatura in scandalis. q n habet pbr Cui e huc illucq discurrere
p parochia. ne forte cadant scandalia de pedib ligatas. Preter
q domi hostias immolat sublimius in caelis Diacon quia dissimilis
epi in suo officio ne inuitte ut habeat dissimilia scandalia. et
in ligatura habet quia iure ite ad comitatu Subdiacon q^o ad
iutorio diaconi ē. et pene in eade officio. necesse ē ut habeat dissimilia
scandalia ne forte diaconi assumet. Scandalia hoc significam
quia p^odicator neq celestia debet abscindere. neq terrenis inhare.
S ignoq usus aucteri testamto sumptus ē. in libro numeroru d^o d^os
morsu. fā tibi duas tubas argenteas ductiles quib^o euocare
possis multitudinē. Officiu misse addidit celestinus pp.
& constituit ut fructu dauid. c l. ante sacrificiu frallerentur
antiphonatum ex omib. Quod antea n fiebat. n tantu ep^o pauli reci
tabat & sc^om eug^om. & sic missa celebrat^{ur} Quod ita intellegimus

quia ex omnibus psalmis exciperet antiphonas que psallerentur
in officio missar. Nam antea inchoabatur missa a lectione.
qui mos adhuc retinet in uigilia pasce et pentecostes. Precedens porro
fex in persona xpi ducit secum populum ad diaconum qui adnuntiari
ex euangelio futuram uitam et sapientiam id subdiaconum qui sciunt
uasa domini disponere & quid primo ferendum sit quod posterum. & scribas
id acolytos qui accendunt corda fidelium ex scriptura.
Precedit in turibulo timiana. quod significat corpus plenum odore
bono postquam presentatus est ecclesie. inclinatus stat in exemplum
humilitatis xpi in qua factus est obsecrans patri usque ad mortem.
In ipsa elevatione. dat pacem ministris qui dextra leuaque sunt
ipse est pax nostra per quam reconciliamur deo. Tandem pacem
offert cantoribus qui retro stant. ut illud Paix mea do uobis
pacem relinquo uobis. Presentibus dat. Absentibus relinquit. hoc est
quod solemus dicere. inquit episcopus cantori. Qui mutat laudem
de ueteri in nouam. & incipit trinitatem deum laudare et dic. Gloria
patri. Diaconi quasi chorus apostolorum stant cum eo humiliati & dicunt.
Domine doce nos orare. Inde iussim duo diaconi alterutroque suadunt
osculari latera altaris. Quo osculato. demonstratur pax que eis
commendauit dominus dicens. In qua cuique domum intraueritis primum
dixite. Pax huic domui. Altare corda electorum significat.
Deinde in memoria passionis xpi dicunt cantores uersu de psal-
terio. Psalterium inferius percutitur. superius reboat. et passio xpi

ab inferiori parte hinc percussura. a superiore dulcedine resurrex-
tionis. Hinc osculat euglm in quo duo populi ad pacem redeunt.
Deinde transit ad dexteram altaris. Liqueat omnibus qd semper xpc
egit dextera vita postquam resurrexit. Diaconi postea stant in
ordine ut illud Siquis uult post me uenire. et cetera. Cpo ascenden-
te ad sedem cerostata mutant de locis suis in ordine unius lineae
usq. ad altare. Per cerostata significant dona gratiarum p q illumi-
natur aeterna. Unius lineae positio unitas est sps scilicet in singulis donis.
Potest et simpliciter intelligi dispositio cerostarum expeditus cursus
circa altare ministrandi. Telesphorus natione grecus ex anacortia.
constituit ut rymnus diceretur angelicus ante sacrificium. Sym-
machus p telesphorum. xl v. constituit ut omni die dominico &
natalitio martyrum. i. rymnus cantaretur. Ad orientem oramus
ut ad monetur animus ad naturam excellentiorem se conuertere. i. ad
dm. Post labere et opus ministerii. pontifex ascendit sedem.
in memoria ascensionis dominice et sedent cum eo qb. pmissum.
Sedebitis super sedes xii. Per eos qui sedent demonstrantur membra
xpi in pace quiescentia. Per eos qui stant. in certamine posita. Can-
ter sine aliqua necessitate tenet tabulas. ppter illud. Laudate
nomen eius in choro. et reliq. Hec iubilatio qua sequentia uocant.
illud tempus significat quando non erit necessaria locutio uerborum.
s. sola cogitatione mens menti monstrabit qd retinet in se. Anas-
tasiu ppter instituit ut quotienscuq. euglm legitur sacerdotes

non sederent s. circumstarent. Diaconus portet euangelium in sinistro
brachio. p. quod significatur temporalis uita ubi predicari euangelium
necesse e. Duo etiam qui portantur ante euglm legem et pph. se
figurant precessisse aduentum xpi. Turbulam opinionem uirtutu
de xpo. precedentem. Cantores more leuitarum qui omnia necessa
ria tabernaculi p.uidebant. q. aqua ad fontem et seruant eam co
opertam usq. ad tempus sacrificii et tunc eam munda offer. Dixi
t. p. constituit adiectione illam primuo ymno .i. ses. ses. ses. et cet.

Augustinus in libro de ciuitate di. viii. Sacrificiu q. uisibile. inuisibi
lis sacrificii sacramentu. .i. sacru signu est. Ab his psonis dantur
oscula mutuo in ecclesia q. nulli trullatione libidinoso suggesti
onis coquunt excitare. Seruus p. constituit ut tēpore fracti
onis dominici corporis. Agnus dei a clero et populo decantatur.

D **la oblat**
et **et** **et**
et **et** **et**
Triseme ē corpus xpi. Coram scilicet qui gustauerunt morte et
mortui sunt. Primu scilicet scm et immaculatu qd supu ē ex
maria. Alteru qd ambulat in terra. tertium qd iacet in sepulchris.

Per articulum oblate misse in calice. ostenditur corpus xpi qd iam
fuit exiit a mortuis. Per commesta a sac. edote t. a poplo. ambulans
adhuc super terra. f. relictam in altari usq. ad fine misse. i. a clero
in sepulchris usq. ad fine seti. Of. Vir erat in terra. Verba iste

D **et** **et** **et**
et **et** **et**
et **et** **et**
et ei continent in offeritorio. Verba iob egroti et dolentis con
tinent in uersib. Egrotus cui anhelat n. est sanus. neq. fortis s. l. et
uerba inperfecta sepius repetit. Offerit auctor ut affectanter.

nobis ad memoriam reduceret egrotante iob. rep. tit. sup. al. et
mort. egroti. In offertorio ut dixi non sunt uerba rep. ita quia is
tonicus scribens istorum non egrotabat.

INCIPIT BREVIS EXPOSITIO MISSAE

Celebratio missae in commemoratione passionis xpi pagit. Su enim
ipse pcepit aplis tradens eis corp. et sanguine suu. hoc fieri in
mea commemoratione. h. est in memoria passionis meae. In qua di
ceret. Qd p. uia salute passus su. ad memoria reuocare et p. uox
salute eadem perficere curare. Hanc petrus apls p. m. omni antio
chia dicit celebrasse. In qua tres tantummodo orationes initio fidei
p. ferebant. incipientes ab eoloco ubi dr. Hanc igitur oblatio
nem. Missa aut dicitur quasi transmissa. t. quasi transmissio. eo
qd ppl. fidelis de suis meritis n. p. sumens. preces et oblationes quas
deo omnipotendi offerre desiderat p. ministeriu. et oratione sa
cerdotis ad dm. transmittat. que mediatore int. se et illu. ee cog
noscat. confidens p. eius oratione atq. intercession. analis omib.
liberari. atq. creatori suo reconciliari. et in omib. corroborari.
uel missa ut isidorus dicit. dicta est ab emittendo. Tempore eni
quo sacerdos incipit consecrare corp. dñi. cu. dicendu. e. adiacone p.
euglm. Siquis catechumen. est. pcedat foras. et quia tunc emittunt
catechumini ab eccla. q. n. debent int. ee sacris mysteriis. eo quod
ndu. sint pfecti. Siue alio modo potest dici missa. eo quod nos
mittat. id. dm. Ideo aut. n. ab aptica. t. euaglica. lectione. quod ma

ius esse confat eadem missa inchoat sed potius canendo et psallendo.
quatinus dulcedo suauitatis corda audientium prius demulcat.
et sic post modulatione suauis cantilenę in spiritalib. rebus
popls p compunctione mentis intentus salutaris uerba euęli
ardentius affectu suscipiat. Quod aut popls dominico die.
siue sollempnitatis ad eccliam efluit. ad imitatione israhelici
ppli credit fieri. Qui temporibus statutis ad templu dñi eflue
bat et vi diebus operans. vii ab omi opere seruii requiescere
iubebat n̄ tam a meditatione legis. Sic aut apls. Moses
h̄t in singulis ciuitatibus qui eu p singula sabbata p̄dicem
in sinagoga. Und et canticu morisi. p omē sabbatu in ecclia re
citare mos ecclesiasticē consuevit. Et quod illi faciebant in sab
batu qui p̄m apud illos in dieb. ebdomadis habebat. Qm̄ in
ipso requieuit d̄s ab operib. suis nos p̄p̄t reuerentiā dominice
resurrectionis die dominica agere curam. Necessē ē em̄ ut
popls d̄i eo die quo dñs resurrexit. aruralib. uagant operibus
instruat quom̄ p tota ebdomadā sp̄italit̄ dō uiuere debeat.
et qui p tota ebdomadā cura corporis mortuari indefinenter
egit. eo die cura anime in perpetuū uicture agere curet. Pri
mo om̄ium dr. ant̄ ad introitu. Antiph̄ ex gr̄. interpretat̄ uox
retipea in latinu. Duobus alternatim psallentibus ordine co
mutato. siue de uno idunū. Quod gr̄n̄ psallendi. inuenies
gr̄i traduntur. Que ideo ad introitū dr̄. q̄ p hanc introimus

ad officiu diuinu . sicut p introitu hostiu ad secreta domi . Deinde
imponitur . Gl'a patri . et filio . et spūi scō . Quę uerba ad di
uisione psalmodę qui p̄us indifferent canebant . beat' hieronim' ²
damaso pp petente coposuit . Sed cu nequaqua id sufficeret .
p dicto aptico iterū suggerente addidit ad huc . Sicut erat
in p̄ncipio . et cetera . Et hoc ad nutu diaconi ait cantor sic et
Kyrieleyson . quia ad hoc in ministeriū admittitur ut offi
ciū integre pagi possit . Qm p̄b̄t sine diacono nom h̄t . of
ficiū n̄ h̄t . Induit diacon' dalmaticā in similitudine crucis .
ut q̄ minister uerbi xpi passione illiū ad memoria reuocans .
sic xpc crucifixus ē p salute mundi . ita et minister uerbi ipsius
semetipsū uitis et concupiscentis crucifigere non obliuiscitur .
p amore redemptoris . Quod eadē uestis candiditatem habet .
ostendit ministrū xpi candorem castitatis mentis simul et cor
pore habere debere . qui auctoritate euangelium predicandi
in ecclesia retinet . Habet et coccineas uirgulas sanguinē xpi
pro salute mundi effusū declarantes . Procedentibus ad altare
ministeris . in medio eorum propter debitum honorem . euan
gelium xpi deferitur tamquā persona prepotens p̄cedentib .
ac sequentibus ministeris constipata cū p̄cedit in publicum .
Ceteri quoq . p̄cedentes euangeliū . demonstrant grām euēgi
mundū qui erat in tenebris peccatorū illuminatum . Qd aut
eadem p̄cessio euangelii ab australi parte fit in plagam septen

trionalem . declarat dñm ihm xp̄m . qui uerbum salutis mundo in
tulit a parte meridiana ortū et . Nam hierusalē in qua dñs ihs xp̄s p̄
mo uerbū salutis annuntiavit . in meridie h̄t bethleē a quo loco
ipse saluator uenit . sicut scriptū ē . Deus ab austro ueniet . Canto
re incipiente k̄ r̄ r̄ n̄ e t . collocantur cerei in ordine a parte australi
in septentrione ab aceto . Ostendente h̄ facto qđ misertus sit dñs om̄ps
mundo in meridie et septentrione . Ideo aut k̄ r̄ r̄ n̄ e t . et Latini gr̄ .
et gr̄i Latine p̄ f̄ r̄ . qđ et illoꝝ quedā greca honestas qua latina . et
qđā latina melius quā greca sonant . et ut unū ei pplm nos ēē osten
dam̄ . unūq; dñm . utruq; pplm credere . k̄ r̄ r̄ n̄ e t . dñe . eleyson .
miserere . Xp̄e eleyson . i . xp̄e q̄ unct̄ es n̄ oleo uisibili . s̄ plenitudine
diuinitatis . miserere . Nā ch̄ r̄ s̄ m̄ a dñi unctio . Incipit deinde sa
c̄ dos . Gloria in excelsis deo . Vm̄nū in natiuitate saluatoris ab anglis
de cantatū . s̄ ab eato r̄ lario pietauensi postea auctū . et consum
matū . Et h̄ ipsū admiratione angloꝝ ut ostendam̄ nos eundē
dñm colere in tris . quē et angli uenerant̄ in eglis . Postea dñs sacerdos .
Dñs uob̄ cū . Salutans pplm et orans ut dñs sit cū eis sic dignatus ē
dicere p̄ p̄ pheta . Inhabitabo in illis . et it̄ . Et qđ saluator dixit
discip̄s suis . et in illis omib; fidelib; . ecce ego uobiscū sū . et c̄ .
Qui salutationis sermo n̄ humano arbitrio cōposit̄ . s̄ ex diuine
scripturę auctoritate p̄ bat̄ sū p̄ t̄ . ubi frequē . et singularit̄ . et plu
ralit̄ post̄ legit̄ . Singularit̄ sic ait angls ad beatā mariā . Ave
gra plena dñs tecū . et sicut ad gedeonē similiter angls salutando

6

dixit Dñs tecu uiroru fortissime . Pluraliter autē sicut in libro ruth
legitur boos salutando dixisse messoribus suis Dñs uobis cū ē sic
in paralipomenon pph adeo missus inuenitur salutasse asā regem
iuda cū exercitu suo uictores de philo reuertentes . Dñs uobis cū quia
fuitis cum dño . Ecclesia igitur tam salubri salutatione sacerdotis accep
ta . et ipsa resalutando orat . et orando resalutat . postulans ut sicut
ille optauit dñm ēē cum ipsis ita sit et cum ipso dicens . et cū spū tuo .
cū anima tua sit om̃ps dñs . ut digne p̃nta salute eu exores . et
n̄ dicat tecū . sed cū spū tuo . ut officium subsequatur spiritualit̃
totū fieri intellegat . Et bene dñs cū spū hominis et oblat̃ . q̃ in spū
et mente rationali creatus ē homo ad imaginē et similitudinē dī . et
ibi ē capax diuine gr̃ae et illuminationis . Sed et illa salutatio epis
copalis ad poplū qua dñs pax uobiscū siue pax uobis . similis n̄
humano sensu inuenta . s̄ de scripturē sc̃e auctoritate sup̃ta ē
Nā et ueteri testamento inuenitur dixisse anglis daniheli pphete .
Noli timere uir desideriorū Pax tibi . ē fortare et esto robustus et in
nouo . in euanglō pene semp ita legit̃ . dñm ipsos salutasse di
cendo Pax uob . Et eisdē aptis eandē salutationis formā cōm̃dauit
dicens . In quācūq; ciuitate aut domū intraueritis salutate eum
dicentes Pax huic domui . Merito igitur et aptorū successores . eccle
siarū p̃sules ac salutatione utunt̃ domū dei salutantes . ubi om̃s
oportet filios esse pacis . ut salutatio pacis sup̃ eos req̃escens . et
salutantibus et salutatis possit esse fructuosa . Deinde dic Orem̃ .

Invitant populum secum ut simul orent. Quia propter ad divinum debet esse
populus usquequo sacerdos incipiat dicere per omnia secula seculorum. Sequitur
collecta quae data est a collectione eo quod ex auctoritate divinarum
scripturarum sit collecta quae in ecclesia leguntur. sic est illa de tribus
pueris. vel quod ex multis sermonibus una colligatur oratio. siue a col-
lectione et societate populi dicitur qui tunc in unum concurrentes colligit.
Ideo autem in omnibus collectis interponitur per dominum nostrum Iesum Christum.
et cetera. ut omne quod datur a patre intellegamus per filium eius nos ac-
cipere cui hereditas sumus. Per ipsum quoque hostiam laudis atque orationis
offerimus qui per mortem reconciliati sumus cum inimici essemus. Dicens
vero sacerdos qui terram vivit et regnat. et cetera. Ammonet populum
ut credat filium dei vivere et regnare semper sine initio et sine termino.
et unam potestatem habere equaliter cum patre et spiritu sancto. atque unam substantiam.
Amen vero est firmatio est orationis a populo. interpretatur enim vere siue fideliter. tam-
quam respondens populus dicat. Vere ita fideliter credimus sic dicis filium
videlicet dei ante omnia secula. et in presenti et in futuro regnare cum patre
et spiritu sancto. et regnum ac potestatem eius nullo fine cludi. Deinde sequi-
tur lectio apostolica ante evangelium. Non causa dignitatis. si ad morem
apostolorum qui ante dominum ibant sicut narrat evangelium. quos mittebat dominus
ante se binos et binos. Scriptura autem dicit super missa eo quod super veteri testam-
tum et evangelium misse sint. Non causa dignitatis. si ut quisque evangelium
fuerit transgressus sibi inveniatur medicinam salutis. Incipiente
autem sub diacono apostolica lectione. verso ordine ceteri transfe-

• rursus ab oriente in occidentem. ut demonstrat per uocem. et perplicationem
apostolorum totum mundum gratia fidei illuminatum. Non solum a meridie in
septentrionem. sed etiam ab oriente in occidentem. Nam enim orientis et
occidentis omnia climata mundi comprehenduntur: eo quod tot diebus sol
sua presentia ea illusteret sicut ibi. Venient ab oriente et occidente.
Post modum cantatur responsus. Responsus dictum quod a capite repetatur.
Deinde cantatur alleluia. quod ex hebreo in latinum sonat. Laudate dominum. Nam
alleluia. dominus laudate. id est. nomen domini est. Unum ex decem nominibus quibus uocatur
dominus apud hebreos. Alleluia autem primum in nouo testamento additum est dicen-
te iohanne. Audiui uocem de celo dicentium. alleluia. et quia hac uoce an-
geli in celo dominum laudare cognouimus. huiusmodi uoce laudationis
creditum est dominum delectari. Hoc quoque ideo canimus. ut eundem deum nos
colere in terra ostendamus. qui etiam colitur ab angelis in celo. Et haec ante
lectionem euangelicam a cantore imponitur. ut laudet ab omnibus. cui
gratia saluantur omnes. quasi dicit. Quia uerba euangelii salute confe-
rentia mox audituri estis. Laudate dominum cuius beneficio hanc gratiam
percipere meruistis. Defertur euangelium ad analogium precedentibus cereis.
ut ostendatur gratia ipsius mundum illuminatum. Verba euangelii leuita
praenuntiaturus. contra septentrionem faciem uertit. ut ostendat
uerbum dei et annuntiationem spiritus sancti contra eum dirigi qui sem-
per spiritui sancto contrarius existit. et in nullo ei communicat. Quos
enim spiritus sanctus qui est deus ad fidem colligere desiderat. diabolus dis-
pergere ab unitate recte et integritate fidei laborat. Sicut enim

per austrum quentus e calid et leniter flit . sps scs designatur q corda
q tangit ad amore dilectionis inflammat Ita paquilonem qui
durus et frigidus e diabolus intellegit qui eos quos posset ab amore
caritatis atq dilectionis torpentes . et frigidos reddit Qd eni per
aquilone diabolus designet . ostendit pph dicens O lucifer q di
cebas in corde tuo . sedebo in laterib aquilonis . et ret Cruce in
fronte ponit diacon ad nuntiatur uerba uite . ut ostendat se
illu discipulu ee . qui cruce p totu mundi salute sustinuit Deinde
in pectore ut omis uana et immunda cogitatio ab eius corde pellat
Salutat et popm dicens Dns uobiscu . quatin corda illoz amunda
nis cogitationibus dns emundet . et ad suscipienda uerba salutifera
aperit dignetur Ad cuius salutatione popls cruce in frontib porr
ut a malis cogitationib corda sua emundet . ut ad intellegendi
uerba salutis pura maneant Dicit diacon . Sequent scs euangl scdm
matheu . eo qd p pcedentia euangl sequant illa Vnde quando in
tiu alicui euanglitz legit . n dicit sequentia . s . in tiu Idcirco ut
scdm matheu . aut marcu . aut luca . t ioh . ut sciat scdm que euangliza
lectio illa legat . Potest et ita intellegi qd dr . sequentia . ut ea
que sequunt p salutatione in illa lectione scdm illu euangliza cene
ant Hinc seqr euangl qd de greco in latinu sonat bonu nuntiu
et qd . A melius . nuntiu q istud Poenitentia agite . appropinquat
eni regnu celoꝝ . et cet . Qui in euanglo dicunt de incarnatione
filii dei . et de ei miraculis . p dicatione . et resurrectione . atq

7
ascensione. De gl'a q̄q̄ electorū. et damnatione reprobōrū. P̄ lecto
cuglō. n̄rū se signo crucis popl's munire sc̄tinat. ut qđ ex diuinis
eloquiis ad salutē p̄cepit. sigillo crucis signatū atq. munitum p
maneat. ne amentib; eorū diabolica fraude euacuari ualeat. Post
recitatū eugl'm. n̄rū sac̄dos popl'm salutat. orans in cordib; eorū
uerba salutis q̄ p̄cepit ad n̄o confirmari. et inuitat illu secu parit
ad orationē dicens. Oremus. Sed licet apud nos tē collecta inter
eugl'm et offerendā n̄ dicatur. ap̄ grecos tam̄ dicit̄. Ita aut̄ potest
intelligi scđm qđ ap̄ nos fit. ut om̄is popl's oblatione insistere
iubeatur du oblat̄ intentione sua offerunt quatin̄ illoz oblatio ac
cepta sit ad n̄o. Deinde seq̄t̄ off. q̄ inde h̄ nom̄ accep̄ qđ tē popl's
sua munera offerat. Sequunt̄ uers̄ aut̄ tendo dicta qđ in off reuer
tant̄ dū repetitur off. Suscip̄ interim sacerdos a poplo oblatam.
ut ipse qui ē int̄ d̄m et ipsū popl'm mediator p̄ces eoz et uota dō
offerat. In qua oblatione aqua miscet̄ uino. Per uinu significat̄
xpc. p̄ aquā aut̄ populus. Et si uinu offert̄ sine aqua. uidet̄ sig
nificare qđ passio xpi nil p̄ fuit̄ generi humano. Si aut̄ aqua
sine uino. uidet̄ significare saluare potuisse popl'm sine xpi
passione. Vtrūq; ḡ miscetur simul. ut intellegat̄ passione xpi
mundū saluatū. et sine ea mundū n̄ potuisse saluari. Qđ aut̄ sa
cerdote oblationē suscipiente. cler̄ deo laudes int̄n p̄soluit.
ad imitationē popli isrl̄ scriptū ē. q̄ oblationes et uota cū laude
modulationis dō offerre c̄sueuerat. P̄ oblationē pont̄ incensa sup

altare dicente sacerdote · Dirigat oratio mea sic incensu · hoc dicere ·
Sicut incensu acceptu et gratū ē in conspectu populi · ita fiat oratio
mea acceptabilis in conspectu tuo · Quib. expletis. conuertit se
sacerdos ad populu · poscens ut iungant preces suas precibus eius
et meritis exaudiri p salute illorū · Hoc aut dictū ē a sacerdote
cū silentio · Orate p me frs · ut meu partiter et ur̄m sacrificiu ac
ceptū sit dño · Adclinans q̄ se populus orare debet ita · Dñs sit
in corde tuo et in ore tuo · et suscipiat scm sacrificiū sibi accep
tu de ore tuo et de manibus tuis p nra omniu salute · Amen
Vel hoc dicant om̄s Exaudiat te dñs in die tribulationis pteget
te nom̄ dei iacob · et ceter. usq. ping fiat · Corporale cui sup po
nit̄ ceter̄ dominicu · n̄ aliud qua lineu ee oportet · qm̄ ioseph
linteu mundu legitur ami · se ubi corp̄ dominicu inuoluit ·
Na et linu puru gr̄m ē terre · et dñs puru et ueru corp̄ habuit n̄
similatu · Et linu p multos sudores puenit ad candore · ita inc̄
xpc multis affectat̄ passionibus migravit ab h̄ seculo · et ad cando
re resurrectionis atq. immortalitatis pductus ē · Ita q̄ corpus
xpi in se recipere desiderat · p multos bonorū operū labores et
per caritate mentis et corporis debet se reddere mundū atq.
candidū · Quod ita plicari debet ut nec initū nec finis appareat ·
sic etiā sudariu in sepulchro dñi inuentū · Sudariū ē ligamen
tū capitis · Per caput diuinitas designat̄ · q̄ cap̄ xpi dñs · Inuolu
tio aut h̄ significat · q̄ xpc q̄ in humanitate habuit initium

nascenti et sine moriendo in diuinitate neutrum horum. sed semper esse
habet. Dicit sacerdos collecta. Huc usque prefatio id precatio et allo
cutione populi. Hinc sequitur exortatio. Sursum corda. hortatur enim sacerdos
populum tamquam dicit. Quia apostolicis et euangelicis preceptis sufficienter instru
ti et confirmati. corda uestra ad terram cum sursum ad dominum erigite. ut
sacrificium quod deo offerendum in oblationibus digne offerre ualeatis. Re
spondit populus habemus ad dominum. Quasi dicit. Corda nostra ut percipis
creata habemus ad dominum ut suscipere dignetur uocem nostram. Hortatur
iterum. Gratias agamus simul ego et uos domino deo nostro subaudi de omnibus
bonis ab illo perceptis. Respondit populus et affirmat dicens. Dignum et iustum est. sicut
illi gratias agamus domino deo nostro. Hanc exortationem quod sequitur. gelasius com
posuisse dicit. Affirmat sacerdos populi uoce. et conuertit se ad deum
patrem dicens. Vere dignum et iustum est. id est sicut populus tuus respondit
est gratias agere. Dignum et iustum et equum. id ipsum est. Salutare. id est salute
plenum quoniam ad nostram corporis et anime salutem pertinet si digne illum
laudemus. Post confessionem populi dignum esse et iustum ut deo gratias repen
dant. inmissis populo cui loquebatur. iam conuertit se sacerdos ad dominum
patrem. et tamquam ad presentem incipit loqui dicens. Nos est gratias agere.
et hoc non ad horam. sed semper. id est omni tempore et in personis et in aduersis ubique
id in omni loco. Domine scilicet qui dominaris omnium que in celis sunt. et qui in
terra. et qui omnia tua sancta benedictione sanctificas ut sancta fiant. Pater. gra
tias agimus tibi genitor. Deus enim ineffabiliter genuit filium ante omnia secula.
Omnipotens deus deus. quia omnia potest que illi decet. Mentiri non potest. quia

ueritatis e. Mori n̄ potest. q̄ immortalis immo uitę e. Mutari n̄ potest.
et immutabilis est. Om̄ps enī dī faciendo qđ uult. n̄ patiendo
qđ non uult. Acto n̄ e. deus. quia nec inuicem habuit. nec t̄minum
habēbit. q̄ nec cepit nec desinet. Gr̄e aut̄ quas debem̄ offerre p̄
dñm nr̄m iñm xp̄m offerendę s. q̄ ē mediator int̄ dñm et nos. et q̄
ē pontifex pontificu. Xpc. gr̄. lat̄ dī unct̄. Vnctus e. dei filius
scđm humanitate n̄ oleo uisibili quo ungebant̄ reges et sacerdotes.
ueru regē et sacerdotes p̄figurantes dñm iñm xp̄m. s. plenitudine
diuinitatis et dono gr̄e qđ uisibili signat̄ unguento. qđ baptiſma
ros ungit eccl̄a. Xpc n̄ tam tunc ē unct̄ spū scō quando sup̄ eum
baptiſatu sicut coluba descendit. Tē enī corp̄ suum. i. eccl̄am
p̄figurare dignatus ē in qua baptiſati accipiunt sp̄m sc̄m. Scđm
myſti a unctione tunc unct̄ ē quando ueniente ad maria uirgi
ne uterut̄ ei replet̄ e spū scō. h̄ ē quando humana nat̄a sine ullis
precedentibus bonorū operū meritis dē uero in utero uirginis
copulata ē ita ut cū illo una fieret p̄sona. Vnde et ob hoc confi
tem̄ illu natū de spū scō. et maria uirgine. Vnctione aut̄ olei
designatur plenitudo sp̄s sc̄i. qm̄ sic oleo optimo corp̄ p̄fusu re
leuat illud. atq. recreans iocundi reddit. sic et gr̄a sp̄s sc̄i cor qđ
repleuerit in amore et dilectione dī p̄fecte reparans. omnem
timorē et metum quā p̄ peccatis p̄mo ē traxerat ab eo repellit.
et in caritatis p̄fectione ē firmans. de sp̄e uitę aet̄ne exultationis
gaudia sc̄o ministrat. Per quem xp̄m maiestatem tuam lau

laude angelorum quia per illum christum sunt creati et non solum angeli per illum laudant
deum patrem. uerum etiam ille uirtutes celorum que super alias dominatione et
potestate habent. Hi ergo tam beati et sublimes spiritus per christum maiestatem dei
laudant. sic ad eos congratulando dicitur in psalmo. Laudate deum omnes
uirtutes eius. Adorant quoque eandem diuinam maiestatem. sicut in ymn
no confessionis esset ad ipsum deum dicitur. Excurret celi et adorant. Tre
munt etiam. sicut per figuram de eis in libro iob dicitur. Colunt celi et tre
mescunt. et pauent ad nutum eius. Qui tam tremor ne eis penitus sit.
et amoris est et admirationis. Cum igitur in celestibus tanta sit deuotio
laudantium. ueneratio adorantium. tremor admirantium. est fideret si
homo cui dictum est. Quid superbit terra et cunctis. et audiat apostolum mo
nente. Cum metu et timore et tremore. utamur ipsorum salute operamini.
Celi quoque qui per christum facti. tunc laudant deum patrem. quando nos puocant
ad laudem eius. Celorum quoque uirtutes et seraphim celebrant. id est in com
mune celebrant. concordi deuotione. et communi gaudio laudant.
Nam celebritas est euentus populi in laude. et celebrata dicimus. in celestibus. id est
frequentissimo conuentu acta. Ideo autem dicitur. quia maiestatem sociam. id est
iuncta exultatione celebrant. quoniam sine intermissione laudantes
uassim de illo et de se in illo letantur. Hunc ergo omnium creatorem et
rectorem laudant et celebrant celi. sic cum laudant sol et luna
stelles et lumen. Unde in psalmo dicitur. Laudate cum sol et luna. et cetera usque
aque que super celos sunt. In ymnico autem trium pueros. ad laudem dei ele
menta omnia puocantur. non quod elementa muta habeant sensum lauden

di si quæ enigmata bene cogitata laude parant et impletur cor con-
sideratione creaturæ ad eructandum ymnium creatori. Et quæ
longum fuit in ista gratiarum actione totos angelorum ordi-
nes qui in scripturis viii. inveniuntur ponere singulatum.
post caelos ponuntur uirtutes. quo nomine omnes celestes spiritus
generaliter appellari solent. ut in psalmo. Dominus uirtutum ipse est
rex gloriæ. Et iterum. Verbo domini celi firmati sunt et spiritu oris eius
omnes uirtutes eorum. Ad ultimum ponuntur seraphim. quod est summus ordo
angelicæ spirituum. et uere beata. quod singulari propinquitate cre-
atoris sui incomparabili ardent amore. Unde et ardentest in-
censentes interpretantur. Sciendum autem quod cherubim et seraphim.
per litteram placet. iuxta proprietatem lingue hebreæ masculinis
generis et pluralis numeri tantum. Si autem per litteram dicantur sic in
psalmis et ymnis et in presenti gratiarum actione ponitur. greca de-
clinant in neutrale genus mutantur uelut cum dicimus lucida sidera.
speciosa nemora. iocunda litora. sic et beata seraphim neutro
genere et plurali numero accipiamus. Ut autem ad solum patrem
dirigatur oratio. cum totius sanctæ trinitatis sicut una est diuinitas
ita equalis honor et glorificatio debeat. Id apostoli sancto
per eos ordinante spiritu sanxerunt. ut qui multorum deorum errores
unius dei predicatione nitentur euellere. sub trinitatis sacra-
mento uni personæ in sacrificiorum ritui supplicandum esse
decernerent. ne qui unum deum predicabant. in pluralem diui-

utatū mōmētū incidisse arguerem. Sed quod et filios et ipsos
 a uis deitatis unū naturę unū subitū unū dū nō potes
 tatis existunt. una ex cēpōnā ppr unitatē cōmūter rati
 onendu in sacrificiō inuocaret. Nec dūa delunt nō pū pr
 ma ē inq̄ due ceterę naturalitē manente. Sed et. Quod
 b; et nras uoces et reliq̄. Voces angelicę sūt. unde edictis ip
 sa ammiratio intingit et contemplatio. Quales ergo oportet
 et uoces nras. quas in se et tu de cu angelicis laudib; deprecā
 admitti id intro mitti. Utq; tales uoces ut in intōne oris.
 sed in desiderio cordis. Voces ut apud secretissimas aures dñi
 faciunt uerba nra sed desideria. et q̄a sup̄na. cuius et ex angelis
 et hoib; estat. merito scia cēta que illis sociandae in celo. et cu
 laudib; laudib; pmanis. tūc ipse uocib; dñi laudat
 terris. et ubi cu sūt angeli laudant in celis. et hō sup̄ba p̄sum
 ptione sed sup̄ba iei cēfessione ut humili laude. sic desiderant
 maiestate dñi credere. et confiteri in mundo. sicut ab angeli
 uidet et laudat in celo. Hec cōfessione p̄teritis laudib; et
 gratiarū actionis. Vnaq; cōfessione id laudē et gratia ac
 tione tūc homines cu angelis sociant laudantes de celestib;
 et terrestrib; tag cu qui fecit celū et terrā dicunt. Sēs.
 sēs sēs dñs dñs sabaōth plens celi et tē. Ite uoces angelicę
 laudant in celis. Hunc sūmū q̄. dñi et nras se audisse
 testat. et uob; in apolypsi. Ergo nō humano arbitrio. sed

utriusq; scripturae. et fortiter coniuncta dicitur in se. et si
mel dicitur ut attendamus. in ipso deo triplicate in personis. bene et
iustate in substantia. Soluunt unum ex se non de. in. he
breos. et fortiter exercituum. siue iustitiam militum. Dicitur
sub. In. deo omnipotente qui omnes exercituum et militum. iustitiam. angelorum
illa seru. et angelorum aut spiritus recte militia dicimus. quia decer
tare eos etiam auias potestates nunciorum. Quae et in certamine
labore sed imperio pagantur. quod quod agenda etiam in mundos spiritus ap
petunt. ex alio torio cuncta reguntur possunt. Gloria. dicitur
et completi celi et terra. quod omnia implentur iuxta quod ipse dicit. Celi
et terra et omnia. Adhuc autem hunc hymno angelorum. supra ex euglio
uerba turbare. laudamus. In et regis. non uergeret ierosolima. atque
dicimus osanna in excelsis et tibi. Et ex scriptura prophetia
et euangelica. completi plenam laudem. cum laude et gloria in se tri
nitatis. adiungit. gratias. actio. de. uoluntati saluatoris. quod un
ex ipsa trinitate. psalms. non homo factus est. et exinde saltem
moriendo et resurrexerat. pfectus. Unde merito illi gratias agen
te. osanna dicimus. id salus in excelsis. Unde in psalmo. Domine fili
Reete quod subiungit. benedictus qui uenit in nomine domini. Iuxta quod ipse
aut in euangelio. Et uenit in nomine patris mei. Adsumunt. Aut
laudis uersiculū turbe de psalmo cxxvii quod de domino et canta
tu in pietate. Et ex turbe dicunt osanna. hoc est quod ibi dicitur.
Domine fili dauid. Domine pascere. et tui es de uerbis subiungit.

tem. dicit quere in nou. dni. Qd uero subiungit osanna i. celis
sive saluifica in excelsis. pte. docet. aduentu dni. in carne.
in celu. humi generis intra. sed et in glo. in celis et salutem
q. duos redepti. ad supna. p. dnm. erg. numer. q. e. idem
satana. et it. inminuit. implet. R. ecce igit. osanna in excelsis
in ei. laude. cant. cui tota incarnationis dispensatio. p. m.
plenda gla. patris celestis. apparet.

Post has laudes et gratias actiones. p. tanta gra. redemptionis. nre.
q. in illo diuino misterio agit. et com. dat. facto toti eccle.
silencio. in quo cessante omi. strepitu. uerbor. sol. addm. dirigit.
intentio. et deuotio. cordiu. sociatis. sili. omni. uotis. et desi.
deriis. incipit sacerdos oratione. fundere. quia ipse mis.
teriū. domini corporis. et sanguis. cōsecrat. Sic eni. opor. t. ut in illa
hora. tā. sacre. et diuine. actionis. tota. p. di. grām. attrax. coeget.
non b. mte. separata. et ecclā. cū. sacerdote. et sacer. dos. ecclā.
spiritali. desiderio. utriq. in sanctuariu. di. xpi. nū. et supnu.
et qm. sps. e. ds. et eos qui adorant. eni. in sū. et ueritate. opor. t.
adorare. sic. eunde. p. tre. dñi. deprec. **DE TULLITUR.**

Tagit. clarissime. p. et. et reliq. Idcirco. ut. fer. cōsuetudine.
in ecclā. ut. tacite. ista. obseruatio. atq. cōsecratio. a sacerdote. cante.
t. ne. uerba. tā. sacra. et. ad tantū. misteriu. p. tinentia. uilescer.
rent. dñi. pene. omi. p. sū. ea. retinentes. pueros. et. pl. et. d. alusq.
in locis. ubi. ne. conuerq. ea. decantarent. Unde. fort. qd. ante. quā.

hec etiam uel in leuitico cu pastor ea decantant in xpo di
uinit si pe. 6. Dicit q sacerdos. Supplicem & petam. et hoc
p hunc xpo p coris supplicatio et petitiona dirig debet
ad d. n. taq pueri mediatore et etnu sacerdoti q sed & ad
doctra p tris et int pellat p nob. Qd aut roga et petat of
fendit uidelicet ut ea que offerunt dona munera. scilicet sacri
ficia. accepta id placita habeat et benedicat. Sacerdoti eni est
offerre et maiestate di inuocare. di aut dignant suscipere.
et ea que offerunt benedicere. Dicit q. Ut accepta habeas et
benedicas. ac si supplicat dicat. petim ut hec ^{scilicet} supra tuo scifi
ces. atq ore benedicas ut qd nre humilitatis gerit ministerio
me iustitias impleat effectu. Qd aut subiungit hec dona.
hec munera. hec scilicet sacrificia. n aliud atq aliud dr. si res una
p sui magnitudine diuersa appellatione laudat. Que em di
uinit offerunt altari b. et munera appellant sic dnt. Si of
feris man tuu et relq. et dona t sacrificia sicut ap ls de pontifice
ut offerat dona et sacrificia p peccatis. Sed ut dictu e sermo
nu repencio. tanti sacramti e com datio et pie deuotionis ex
citatio. Quia hec fuerit scilicet et illibata id inuolnta et in
taminata sacrificia qui in ministerio dominici corporis of
ferunt. Vel illibata dicunt. id t n p gustata. scilicet integra adhuc
mimentur. Libari em sub uno sensu dr fundere. unde legi
m qd dauid libauit aqua dno sibi oblata id fudit

Sub alio sensu de libare gustare unde plibata res gustata Reddi-
tur causa sacerdoti quia illa offert sacrificia et dicit se imprimis
id principaliter precepta catholica id uniuersali Sic enim dignu
fuit ut inciperet scilicet oblatio uelut precepta de toto orbe diffu-
sa quoniam sanguine domini recepta Quia pacificare dignetur ut
pace habeat ab hereticis & paganis Adunare quod dissipatum est per paga-
nos phereticorum dogmata Id ipsum autem uidetur et adunare quod pacifi-
care id ipsum custodire quod et regere Faciendo namque adunat
cum omni fidelium inter se efficiunt uolunt ut diffusa caritate per
spiritum sanctum custodiendo regunt eum omnia pericula elidunt ea adhibent
et regunt Quod ut per quoniam tale et de commemoratione adiungit una cum
famule tuorum propter ipsius ecclesiastici corporis unitatem fortius
commendat quod religionis cultu sic deus instruit ut in beatissimo
petro apostolorum summo principatu collocari: mirabilis quod si quo de
capite dona sua uellat incorporare manare Unde citat ab uerbo
si orbe comunione separatos et sic beatus gelasius docet quod qualibet
dissentione ut sacra ministeria ipsa apostolicis memoria secundum con-
suetudinem frequentant Papa autem secundum quod scilicet de amira-
bilis est coronatus scilicet quod melius est patre patrum id episcopus
Sequitur et antistes nostri Sicut enim uniuersa sacra tale commemora-
tio propter unitatem societatis et pacis coniungit commemorationem apos-
tolicam pontificis ita dignum & religiosum est ut singulae tale com-
memoratione suorum subiungant antistiti prestantes se prelati

oratione seruare eius unitate spem in uinculo pietatis.
Ad hunc finem non est nullus error deputatus recte fidei confessione domini quod significat. Idem ergo est catholicis et ipsi et fidei cultores. Catholicis id est annuersalis quia annuersa ubique seruatur. Atque eadem apostolice quia toto mundo doctrina apostolica funditur. Adde per christum dominum nostrum. quia aliter nec oratio. nec oblatio deo offerri potest. nisi per unum mediatorem dei et hominum. quod ipse in euangelio comendat dicens. quicquid petieritis in nomine meo hoc faciam. Quia petitionis forma in omni oratione sua custodit. ut laicus. Cu de me me dicit famulo. tamula me tu. et sic deinde subiungit et omni circa istam. Manifestum est quasi quidam locus sit ubi aliquis sed specialiter nominatus etiam ceteros qui adsistunt in ecclesia commemorandi adiungit. in quo loco aut liberum est sacerdoti quos de libere uult perualere nominare. et nominati deo commendare. aut certe illud ab antiquis observatum ut ibi offerentium nomina recitarent. Prius ergo oblationes sunt commendandi. ut tunc nomina eorum quos sunt edicenda ut inter sacra mysteria nominentur nominatione illa que pretermititur. Quos tibi fides cognita est. et nota deuotione qua recte credant. et qua deuote te diligant. tu solus uides in conspectu eius. Qui tibi offerunt et cetera. In quibus uerbis fideliter considerandum est.

2
quod vota ecclesie deo offerat illud sacrificium laudis. quia de omni
multitudine circumstantia de quibus offerunt. Unde ad
implet, proprie ministerio sacerdotum. hoc generaliter agit de
de et deuotione cunctorum. Sacrificium de laudis quia in
laude illius offertur. Non enim nostra illi damus sed sua reddimus.
Pse suisque omnibus id ad se et genere et familiaritate et qualitate
alia conditione sub eadem fidei sessione pertinentibus tam
natis quia defunctis et hoc quia ipse faciant subiungit.
quia nulloque terreno appetitu nulloque potestati lucro. sed solum
modo pro redemptione animarum suarum quia in ipso habent
redemptionem pro sanguine et remissione peccatorum. Pro spe salutis
nisi id puta aeterna que est uera salus. Spe enim saluifactor sumus.
Nec solum pro salute aeterna. sed etiam pro temporalis incolomitate id est
corporali sanitatem. Incolomitas enim dicitur sanitas integritas.
Utraque enim sanitas ab illo est et anime scilicet et corporis. de quo
in psalmo canitur. domini est salus. Reddunt uota id sacrificia
et uota fidei et pie deuotionis. Communicantes et cetera usque
et omnium sanctorum. Sed qui offert. et omnes circumstantes qui simul
offerunt. dicunt communicare et memoriam uenerari beate
dei genitricis et omnium sanctorum. quia ut sacrificium deo possit esse
acceptum. non alibi hoc offertur nisi in comunione et societate
sanctorum. et in eorum memorie ueneratione. tamquam in uero
templo dei quia in his uolunt omnipotens deus ecclesie sue consistere fun

damentu. Id. manus. communicantis eor. memorie taqua filii
patru et s. a. et s. p. cedentiu. Communicantes. id. parti
cipantes fidei illoz. quia eande fide habent. qua et illi ha
buerunt. Memoria uenerantes id. eu pietate et humilitate
iusticia eor. sequentes. In hac aut. commemoratione scilicet
beatus di. genitor primu ponit. p. quia et nos et illi merui
m. auctore uite suscipere. et coniungit commemoratione a
postolor. et martiriu. n. solu eor. quibz nominatim expr
mitur. sed et omiu. quoz. neq. numeru. nec nomina scire possu
mus. p. fide sibi s. p. cipius p. e. adherent. etia illi. s. in boz. comu
municacione copulatione. Quoz. meritis. et cetera. Propt
merita n. et intercessionis iustoz. dñs. misereat. ut in omibz
sue p. speris. siue aduersis. p. petitionis. ei. muniam. auxilio.
Sic et meritis p. populo peccante intercedens. patru. facit me
moria. et adeo. et h. auxilii. petenti. dr. ciuitate. hanc. p.
t. me. p. t. ga. et. p. p. dauid. seruū. meū. Nec dubitandū. si
delu. petitiones. aspirantibz. iustoz. sciri. q. qui. int. di. clari
tate. uident. n. ē. erudendu. quia. sit. aliqd. foris. qd. ignorent.
I. o. m. et. i. ge. ecclia. suffragia. martiriu. nec. tam. sacrificia.
martiribz. sed. un. de. et. martiriu. et. nrō. Ad. qd. sacrificiū.
sicut. homines. di. qui. mundu. in. ei. confessione. uicerunt.
sue. l. ce. nominant. n. tam. inuocant. a. sacerdote. quidā.
cerdos. et. nulloz. Ipsi. uero. sacrificiū. corpore. xpi. qd. non.

ut et ipsi q̄a hoc faciunt a ipsi. Hanc igitur oblationem serui
 tui n̄ respiciat quicquid in seruis tuis seruiat dno. Sed et cu
 nctis familie tue et reliq̄. Et ubi dicitur unitas acci
 dendit quando in illa oblatione comuni seruitur eccl̄e
 i doct̄a a sac̄is et donib̄ quia acuncta familia dom̄i dñi
 itaq̄ deus h̄nc oblatione qua illi soli debita seruitur de fer
 accl̄a placat accipiat. et sic dies n̄ros quib̄ int̄ diuina pietas
 unum in sua pace disponit. finit et q̄ huius mortalitatis cur
 su ab in d̄pnatione. cryptos in clero; uer̄ q̄e consumu
 r̄e digni. hanc q̄de id oratione obsecratione. et ceteratione.
 principalit̄ gelasius coposuit. s̄ beat̄ arguerius addidit hunc
 uel sicula. atq̄ ab et̄n̄. usq̄ p̄ xpm. huc usq̄ obsecratio. hinc se
 q̄ c̄secratio ita incipiens. Quā oblatione. et ceter̄. et ita d̄
 ut oblatione suis altarib̄ imposita. un̄. et cunctis peib̄. et n̄. da
 ta. ipse p̄uident̄ sp̄s sci ita p̄fecta eucharistia accipiat. ut in
 omib̄ sit adscripta. id̄ immobili firmitate p̄petua. in qua
 q̄ rationabilis. ut quauis de simplicib̄. et et̄. singul̄. super̄ be
 nedictionis potentia efficiat̄. corp̄ et sanguis filii dñi. ut p̄ hunc
 cr̄bu et potū impleat̄. in n̄l qd̄ ipse p̄misit. Sicut misit me
 ueniens pat̄. et ego una p̄p̄ pat̄. et qui manducat p̄ me.
 et ipse uiuit. hoc corpus et hic sanguis n̄ inspicit et sar
 mentis colligit̄. sed cōsecratione mysticus sit n̄. et n̄. n̄. n̄.
 et tur̄. et di. q̄d̄ p̄. et illud una p̄. in ratione dilect̄

edonit sacerdos ut ab illo rationabili tractatu et ab omni
do cōsecratu. rationabile fuit transiūdo in corp' filii.
Nobis ut adfuerit nram. Hoc aut qd seqt' quiprimum. in
mea memoria fac. tūc apli in usu habuer' post dñi ascen
sione. Vnde ergo eccl'a iuge sua memoria redēptoris ce
lebrat. ipse dñs aplis et apli generalit om' eccl'e tradider
in h' sacri sine qb' nulla lingua. nulla regio. nulla ciuitas.
nulla pars eccl'e potest cōsecrari. Hoc ē sacramtu. qd apli
manifestat. dñi. Ego accepi adno. qd et tradidi uebis.
Quo dñs ihs qua nocte tradebat. accepi panem et reliqua.
xp' ergo uitate et uerbis iste panis et calix ab initio cōse
crat' ē. et sic cōsecrat' ē. fierabit. Ipsi em loquens per sacer
dotes suauiter a eccl'si benedictione sem corp et sanguine
sua p'ficiat. Q' tant au sumite et hoc om's. com dāt' ē. et
tūc ut p' et m' dicitur. et. participant' unū sim om's
in h' sicut apls ait. unū panis. unū corp multū.
Tanta aut ac l. unitas in xp'. ut unus quisq' sit panis cor
poris xp'. et unū calix s' in q' n' sit. Accipi n' in iure hunc
p' hunc calice. Ideo dicit hunc accepit. q' calix que sacer
dos catholicus facit. n' est alius nisi ipse que dñs apo
stolus tradidit. Quia sicut diuinitas uerbi dī una ē.
que tūc imple. mundū. ita h' multis locis ē. in nu
merabilibus dñi. illi d' corp' cōsecrēt. n' sunt tam mul

ta corpora xpi neq. multi necesse. s. una corp. et un.
 sanguis cu illo. qd supsit in utero uirginis. et qd in uero xpi.
 Diuinitas eni uerbi replet illud que ubiq. e. et cūiungit et fa-
 cit ut sic ipsa una e. ita cūiungat corpori xpi. et unu corp.
 ei sit in ueritate. Unde anim. ad uerit. tendit. qd siue p. uisum
 min. quis inde p. cipiat. omnes. uel. corp. xpi. unigenti
 me sumunt. et generalit. omnes et speciatim un. quisq. idcirco
 sanguis xpi noui testamti e. q. noua dilectio qua usq.
 ad mortem in nouissimis seclor. temporib. nos dilexit. et ideo
 sanguis ille noui et eter. testamti q. qd a uelustate innu-
 uat. ad heralitate aeterna p. ducit. Multum fidei q. cre-
 dere debem. qd ibi salus nra cūstet. Iudens eni nob. de-
 dit sacramentu salutis. ut q. nos cōtinuē peccam. et il-
 le la. morti p. pōt. p. ficiat sacramtu corporis siue remis-
 sione cōsequam. Cotidie eni ipse comedit et bibit in ue-
 ritate. et int. gerit uiuisq. et in maculat manus. Oiste-
 riū ē. q. aliud uidet. et aliud intelligit. Qd uidet spe-
 cie. hber. corporale qd intelligit fructu hber. spiritalē.
 Sed cū mysteriū sit unde et corp. et sanguis xpi dē. cū-
 lens om̃ps d. s. in firmitate nre q. uisū n. hōm. comedere car-
 ne cruda et sanguine bibere. facit ut d. in p. uita re-
 maneant forma illa duo munita. et e in ueritate corp. xpi.
 et sanguis ei sicut ipse dix. Deinde uero qd eundē calicē

[illegible]

66
ietati dei . non de suo s. de eius donis ac datis uere hostiam puram .
hostiam sciam . hostia immaculatam . que trina repetitio tantum
misterii est laudatio . Qua uero hostia offert ecclesia nisi qua a
dno recepit . i. panem sem uitae aeternae . et calicem salutis perpetuae .
in hoc pane uita aeterna e . sicut ipse panis uiuus de se ipso ait .
Ego sum panis uiuus . Qui manducat hunc pane . uiuet in aeternum
Et quod iste sit panis corporis sui exponit . et panis quem ego da
bo caro mea est . mundi uita . et calix salutis perpetuae . quia
sanguis ille effusus est pro multis in remissione peccatorum . Supra
qua propitio ac sereno . i. placibili uultu respicere dignatus .
et reliqua . Non quo uultus dei aliquando minuetur . s. tunc super nos
serenatur et illuminat uultum suum . quando declarat super nos mi
sericordiam suam . Oratur itaque deus ut placabilis sereno uul
tu . i. declarata pietatis suae presentia . respiciat ecclesiae mu
nera . et accepta . i. beneplacita habeat . sicut munera iusti pu
eri sui abel . cuius fides et iustitia . et oblationis acceptio . et
in lege commendatur . et in euangelio . et epistolis apostolorum .
qui non uetate sed puritate et simplicitate puer dei dicitur . Et sicut
sacrificium inquit patriarchae nostri abrahae . quod sacrificauit in
oblatione unigeniti sui isaac offerens eum in holocaustum . qui est
patriarcha non tantum israelitice plebis sed et carne . s. etiam
noster secundum fidem . Ad iungitur adhuc et quod tibi optuler sumus
sacerdos tuus melchisedech qui interpretatur rex iustitiae . cuius sacerdo

tum et sacrificium tantū magnificatur ut de eo dicat apostolos.
ad similitudinem p omnia filio dei manens sacerdos in aeternū. Quod
uero subiungitur sem sacrificiū in maculatam hostia ad com-
plenda petitione subiunctū est. Hoc autē dī oratur quia in
antiquis sacrificiis imago huius ueri sacrificii fuit. Nam et in
sacrificio abel de primogenitis ouium qđ sacrificio eam qđ
erat ex utro fructibus prelatū est. noui testamenti terrenisope-
ribus ante ponitur. et in immolatione unici et dilecti filii abra-
hae. immolatio eius presignabatur. de quo dicit pater. Hic est
filius meus dilectus in quo mihi coplaui. Et apłs. Qui unico
filio suo non peperit. et cetera. Sacrificiū quoq; melchisedec
tā uera erat significatio sacrificii xpī. ut inde p̄dictū sit. tu es
sacerdos in aeternū scđm ordinem melchisedec. Supplices te
rogam om̄ps deus iube haec perferrī. et cetera. Hec uerba tā pro-
funda quis cōprehendere sufficiat. quis inde digne aliquid lo-
quatur. magis ueneranda sunt quā discutenda. Beatus tam-
gregorius idoneus tanti sacramenta int̄pres. quodā loco de eis
tamquā de re ineffabili. pene ineffabiliter loquens. Quis
inquit fidelium habere dubium possit in ipsa immolationis
hora. ad sacerdotis uoce celos aperiri. in illo iūv xpī mistērio
angelorum choros ad esse. summisima sociari. terrena caeles-
tibus iungi. unum quid ex inuisibilibus atq; inuisibilib; fieri.
l. Item quoq; alibi. Vno inquit eode tempore. Ac momento et

in eodem capitur ministerio angeloru consecrandum corpori xpi
 et ante oculos sacerdotis in altari uidetur. Beatus quoque iugusti-
 nus de eodem sublimi altari in conspectu diuine maiestatis sic
 ait. Ille solus accedit qui ad istud securus accedit. Illic inuenit
 uitam suam. qui isto discernit causam suam. Haec ex patris uerbis
 posita sunt. nequis carnaliter estimet in caelis esse altare corpo-
 reu. sed potius intellegam sublimē altare dei rationale et intelle-
 gibile esse in electa et rationali creatura angelica scilicet et hu-
 mana. quae in sanctis angelis ex quo condita ē in contemplatione dei
 sublimata. et sibi inuicem per xpm unita. uerum et sublimē altare
 dei existat ex quo accipit sempiternū sacrificium laudis et hos-
 tiam iubilationis. Ad cuius unitatē adiungitur nunc per fidem
 et in futuro per diuinę contemplationis speciem omnis multitudo
 hominu electorū. Est ergo et ista oblatione aliquid ineffabile.
 ut per angelica ministeria tamquā de sublimi altari diuinę
 maiestati offeratur. cu adstantibus ministris celestibus. Xpc ut
 oblata consecret ad esse credendus est. Vnde beatus ambrosius
 Non dubites inquit ad sistere angelo. quando xpc adsistit. xpc
 immolatur. Per hęc misteria corda fidelium omni benedictione
 celesti replet et grā. tribuens corporib. castimonia. intib. fide.
 cogitationibus puritate. Memento etia dñe famuloru famula-
 rumq. et cetā. Orat pia mater ecclesia etia per defunctis suis et eos
 sacrę oblationis intercessionē comendat certissime credens quia

sanguis ille preciosus qui p multas effusus ē in remissione peccatorū non solum ad salutē uiuentiū sed etia ad solutionē ualeat defunctorū. Preceunt enim fideles de corpore exeuntes ad dñm. si n p̄caduntur ab ecclā. quia p̄ceunt cu signo fidei. q̄p̄ aqua et sp̄u s̄c̄o renati. quia xpi cruce signati. Dormiunt autē in qua uere in resurrectione suscitandi. in semno pacis quia ab unitate eccl̄ie et xpi. nec phereses nec p̄ mortalia crimina separati sunt. In quibus et si aliquando fuerunt. t̄m p̄ penitentia saluti. et p̄ operatione eccl̄ie. cui dictū ē q̄d uq̄ uolueris erit solutū reconciliati. et redēptionis misero senati utiq̄ in pace obierunt miserante illo qui n uult mortē peccatoris. et r̄lq̄. Neq̄ enī priorū animarū defunctorū separati ab ecclā. alioquin n̄ ad altare fieret eorū memoria in consecratione corporis xpi. Per illa ḡ uerba q̄bus dr̄ in semno pacis. usus fuit antiquoru sicut etiā usq̄ hodie romana agit ecclā. ut statim recitarent̄ ex typicis. u. tabulis nomina defunctorū. atq̄ ita p̄ lectionē nominu subiungerent̄ uerba siquēti. ipsi uidelicet quorū nomina memorant̄ et ceteris omib. in xpo quiescentibus indulgeas locū refrigerii ubi n̄ sentit̄ ardor penarum. et lucis de qua psalmista. Placca corū deo in lumine. et cetera. Et pacis in qua sepe animę requiescunt. ut ē illi aut sunt in pace. Nobis quoq̄ peccatorib. et r̄lq̄. Licet omi tēpore peccatores nos ēē ex corde cognoscere

debeamus. tunc quā maxime confitendum est cū in illo sacro mis-
terio celebratur remissionis grā indulgentia peccatorum.
et cū humilitate et contritione cordis dicendū deo. nobis q̄
q̄ peccatoribus non de ullis ^{meritis} s. de multitudine misera-
tionum suaru sperantibus partē aliquā et societate donare
dignetur cū suis aptis et martirib. et om̄ibus sc̄is. ut pmo
dulo n̄ro quib. nunc sociam̄ p cōmunionē fidei quoq̄ memo-
riā ueneramus. in quorū cōmunionē et unitate hęc mis-
teria agimus cū ip̄is societate beatitudinis eterne in futuro acci-
piamus. Intra quorum consortiū ut dei nos pietas introducat pe-
timus ut n̄ n̄ri meriti estimator. s. uenie sit largitor. ut quia
sc̄orū societati per meritū n̄ possumus. p indulgentiā coniungam̄.
In fine autē orationis p quem nobis hęc om̄ia speranda et obtinen-
da sint subiungitur. et statim conclusio totius consecrationis
sequitur dicendo. p quem hęc om̄ia. et cētera. usq̄. am̄. P̄ xp̄m d̄s
pater haec om̄ia n̄ solū in exordio creauit condendo. s. etiam
semp creat p pagando et reparando bona. quia om̄ia adō
creata ualde bona. (creata et suis conspectib. oblata sc̄i fieri.
ut quę erant simplex creatura fiant sacramenta. Viuifi-
cat. ut sint misteria uitę. Benedicit. quia om̄i benedictione
celesti et grā accumulatur. Presta nobis per eundē secū sc̄ifi-
cantē qui nobis de corpore ac sanguine suo tā salubrem
dedit refectionē. P̄ ip̄sū tamquā utrūq̄ mediatorē dei et

hominu cu ipso tamquā coequali in ipso tamquā uere consubstan-
tiali omnis honor et gloria ē deo patri in unitate sp̄s sc̄i . qui ex
patre filio q̄ pcedens unitate deitatis possidet cū patre et filio .
In sinuatur itaq̄ nobis in patre auctoritas . in filio natiuitas . in
sp̄u sc̄o patris filiiq̄ cōmunitas . in trib̄ equalitas . p̄ oīa secula
sc̄lōx . Ita dicuntur sc̄la sc̄lōx . tamquā sc̄la in sapientia dei fir-
ma stabilitate manentia . istorum quē cu tēpore transeunt
efficientia sc̄la sc̄lōx . Aut certe simpliciter sunt accipienda
sc̄la sc̄lōrū uelut consequentia pcedentiū . ut continuata
sibi conexione copulentur quē dicunt sc̄la sc̄lōx . donec pre-
sens qd ex diuersis temporū sc̄lis contextit pueniat ad finē .
et succedat futurū sc̄lū qd non habet finē . ubi d̄s uidebit et
laudabit sine fine . Amen aut qd ab omī eccl̄a respondet . int̄-
pretatur uerū . Hoc q̄ ad tantā misterii cōsumationē . sicut et
in omī legitima oratione respondent fideles . et respondendo
quasi sub scribunt . Ad iungit . ut adhuc sacerdos et dicit .
Oramas . et orat ecclesia cū sacerdote . n̄ uoce . sed corde . Silentiu
est . et clamat pectus in aurib̄ dei . In preceptis salutarib̄ . Hoc enim
receptu nobis ē salutare . i . ad salutē nrām p̄ficiens quo nos uni-
genitus filius per lauacrum regenerationis et sp̄m adoptionis dei
filios effectos dicere monuit . et non humani sed diuina sua in-
firmatione ut deo dicere audeamus pat̄ nr̄ informauit dicens .
sic uos erabitis . pater nr̄ . et cetera . Diuina q̄ imitatione in for-

mati non presumptionis temeritate . sed obedientie pietate presumim
dicere deo patri . pat̄ nr̄ qui es in celis . et cetera . Hec aut obsecra
tio oratio dominica uocat̄ . q̄ eam dñs docuit . & adñō oratio
dominica . Discipuli rogauerunt dñm ut doceret eos qualiter
orare deberent . Quibus dñs dixit . Non necesse ē ut multū
loquamini in oratione q̄ dñs om̄ps scit quid opus sit ante quā pe
tatis eum . Tunc dixit illis . Cum oratis . dicite pat̄ nr̄ . Pat̄ dicit̄
a patrandō . i . p̄ficiendo . Qui ergo patre uocat dñm . talem se
debet preparare . ut filius eius dignus sit uocari . Quod si iniuste
uocat eum patre . p̄ ipsa inuocatione iniusta supplicium recipiet .
Sicut enī filius imitatur bonū patre . ut isaac imitatus ē abraham .
et iacob isaac . sic nos qui dñm patrem uocam̄ . ut filii boni sc̄ritatē
illius imitari debem̄ . ut simus sc̄i et immaculati iuxta quod ipse
dicit . Sc̄i estote . quia ego sc̄s sum dñs deus ūr . Primū fuit deus
om̄ps pat̄ iudeorū . iuxta quod ipse dicit p̄pheta . filius nr̄s p̄mo
gentis isrl̄ . et filios enutriui et exaltaui . ipsi autē spreuerunt
me . Sed quid factū est defuit illorū pater ēē p̄pt̄ infidelitatem .
nr̄ autē p̄pt̄ suā misericordiam factus ē pater p̄ fidē et dilecti
onē cui supplicam̄ cotidie dicentes pater nr̄ . Pater duobus
modis dñs . deus om̄ps . t̄ quia patrauit nos . i . creauit et coepit
in utero matrū nr̄arū ex carne et anima . ex semine uiri et femine
cū n̄ essemus . uel q̄ fecit nos renasci ex aqua et spū sc̄o cū per
diti essemus . Prima natiuitas facit nos filios p̄uaricationis . sc̄da

filios reconciliationis dimittendo nobis omnia peccata . et origina-
lia et actualia . taliter ē deus pater n̄r . Qui es in celis . Psalmista
dicente deo . si ascendero in celū tu illic es . si descendero in infer-
nū ad es . etiam si potuisset fieri ut haberē pennas et uolarem
in extremas maris illic te inuenire . Et dñs p̄pheta . Celi et t̄ra .
ego implebo . Altior nāq̄ . ē celo . p̄fundior abisso . latior t̄ra .
longior mare . et si ubiq̄ . p̄ plenitudinē diuinitatis suę et n̄
p̄ extensionē . quare specialit̄ dicit se ēē in celis . Quia p̄ celos
intelleguntur angeli et homines iusti in quib̄ maxime dñs
habitat iuxta qđ scriptū ē . anima iusti . sedes ē sapientie .
Pater noster qui es in celis . i . qui habitas in angelis . quorū habitacula sūt
celi et homines iusti . S̄cificetur nomen tuum . Nom̄ dei p̄ se seme-
ti quare nos dicim̄ s̄cificetur nomen tuū . Quando renati sum̄ ex aq̄
et spū scō tempore baptismatis in nomine dei omnipotentis sumus
s̄cificati duente presbitero baptizante in nomine patris et filii
et sp̄s sc̄i . Ideo precam̄ ut illa s̄citas que facta ē in nobis tunc in bap-
tismo ite p̄ inuocatione nominis dei illa per maneat in nobis in cō-
nū . ut non polluam̄ eam . s̄ semper simus sc̄i . ut sicut tunc sc̄i effecti
sum̄ . ita in perpetuo sc̄i maneam̄ . t̄ alit̄ . S̄cificet̄ nom̄ tuū . Intelle-
gat̄ anobis quante s̄citas sit nom̄ tuū . i . sem̄ habeatur in omnib̄
capitulis n̄ris . ut dū tuā s̄citate recolim̄ . peccare timeam̄ . t̄ aliter .
(si modo aliquis xp̄ianus bonus . facit bona opera . Videt hoc
aliquis paganus . aut iudeus et dicit . benedictus d̄s qui talem

feruū habet. ſcificatur nōm dei. i. laudat p illu bonu xpianum
 contra malus. uidet eū paganus mala operari et dicit certe ecce
 malus xpianus nos sumus meliores. nom dei blasphematur p illū
 iuxta quod paulus dicit. Nōm dei per uos blasphematur in gentib.
 Nos aut pcam̄ ut ſcificet nōm di. i. laudetur et glorificet in ope nro.
 Quicquid boni agim̄ ad eius laudē refertur. quicquid mali ad eius
 contumeliam. Adueniat regnū tuum. Deus om̄ps ſemp regnat
 et in celo et in terra. et nos nescim̄ modo qualiter regnat. idcirco
 pcam̄ ut adueniat regnū illius. Quod ē iſtud regnū dei? Aeterna
 beatitudo de qua dicturus ē electis. uenite benedicti patris mei.
 et cetera. Hoc regnū precam̄ ut adueniat. i. dies iudicii. Qui
 ergo hoc precatur ut adueniat dies iudicii. ualde debet preparatus
 eſſe. uel aliter. Deus om̄ps regnat in electis ſuis per ſpem. fidem.
 et caritatē. et p cetera bona. Contra diabolus regnat p luxu
 riam. per ebrietatē. odium. et cetera mala. Idcirco pcam̄ dñm
 ut ipſe regnet in nobis per iuſtitiā. n̄ diabolus p peccatū. fiat
 uoluntas tua ſicut in celo et in terra. Sicut in celo. i. in angelis
 qui nunquā peccauerunt ē uoluntas tua bona. et illorum offi
 ciū acceptabile habes. ſic fiat uoluntas tua in hominibus in
 terra. ut illoru ſeruitium placeat tibi talit̄. Per celū intelle
 gitur dñs ih̄c xpc. per terrā ſcā eccl̄a. Scim̄ quia ſicut uir a
 muliere ſic celū ē. ut terra. Ab ipſo accipit terrā omnē uber
 tate. Sic et eccl̄ia ſcā quicquid boni habet a uirō ſuo xpo. per

pit iuxta qđ scriptū ē . Omne datū optimū et omne donum per
fectū de sursum est . fiat uoluntas tua sicut in celo . ad dñm pa
trē dicitur . Sicut uoluntas tua ē in celo . i. in xpō . ita fiat in terra . i.
in ecclesia quę est corpus eius . Vel sicut ē uoluntas tua in celo .
.i. in hominibus iustis . ita fiat in terra . i. in peccatorib; ut et ipsi
ualeant tibi placere p penitentiā . t fiat uoluntas tua sicut in
celo . hoc ē in mentib; nr̄is . ita fiat in terra hoc ē in corporib;
Panē nr̄m cottidianū da nobis hodie . Pan grece . latine tñtū
t omne . et ab eo qđ ē pan . deriuat̄ panis . et ideo p panē in tel
legere possum omnia necessaria tam in cibo quam in potu .
et uestimento om̄i q; subsidio tēporali . Panis cottidianus dr̄ . q
cottidie nobis ē necessarius . Panē nr̄m cottidianū . i. omnia quę
nobis sunt necessaria . tam adiutū quā ad uestimentū tribue
nob hodie . i. omni tempore uitę nr̄e . t alit̄ . Panē hic possum in
tellegere corpus et sanguinē dñi . de quo ipse dicit alibi . Nisi
manducauerit quis corpus . et reliq; . Precam̄ nāq; ut det nob
carnē et sanguinē suū ad sumendū . ut p illud qđ uisibilit̄ sumi
mus . illud qđ n̄ uidemus in nobis suscipere possimus . i. dñm om̄i
potentiē iuxta qđ ipse dicit . Qui manducat carnē meā et bi
bit meū sanguinē . ipse in me manet . et ego in eo . Illud qđ
dicitur hodie non possumus generaliter referre ad corp̄ et
sanguinē dñi . quia sunt tales qui non possunt cottidie comu
nicare . aut aliqua discordia contra pximū conmaculati .

1
aut nocturnali coinquinati pollutione . homines sunt . non pos-
sunt semper esse parati . Contra sunt tales qui cottidie possunt co-
municare . illis conuenit quod dñs dixit zacheo . hodie in domo
tua oportet me manere . Et ille suscepit eū gaudens in domū suā .
Quia illi tales cū gaudio debent corpus et sanguinē dñi sumere . Illi
uero q̄ cottidie n̄ possunt cōmunicare . possunt dicere cū cēnturi-
one . Dñe n̄ sum dign⁹ ut intres sub tectū meū hodie . intrabis alia
die . Sunt etiā tales qui nolentes a sua iniquitate recedere absti-
nent se a corpore et sanguine dñi causā humilitatis . Talia pdi-
cans beatus augustinus dicit . fr̄s . placet mihi humilitas ur̄a .
quia timeris accedere ad corpus et sanguinē dñi . si meli⁹ esset
ut ab iniquitatib⁹ ur̄is recederetis et mundi effecti per penitentiā
corpus et sanguine sumeritis . Quā diu n̄ acceditis . non mihi
placet . Dicam⁹ et aliter . Panē nr̄m cottidianū . P pane possum⁹
accipere diuina eloquia . scientiā legis et pphetarū . psalmodi et
euangli . Panē nr̄m cottidianū da nobis hodie . i . om̄i tēpore
uitę nr̄ę refice nos de doctrina sacrarū scripturarū . q̄ sic corpo-
reo cibo reficitur corpus . sic spiritali cibo reficit⁹ anima ad
amōrē et agnitiōnē illius . Et dimitte nobis debita nr̄a sic et
nos . d . d . n . Debita hic intelleguntur peccata . Duob⁹ modis
sum⁹ debitores dei . aut faciendo ea quę iussit fieri . aut faciendo
ea quę ipse prohibuit fieri . Ipse dicit in euanglō . Diliges dñm
dm̄ tuū ex toto corde . tota anima . tota uirtute . et pximū tuū

sicut te ipsum. Non diligimus dm neq. pximū sic ipse pcepit. debi-
tores sumus. i. peccatores. Ipse dicit. honora patrē tuū et matrē. ut
sis longeuus super terram. Non facim' hoc. debitores sum' i. peccatores.
Hec sunt que dñs pcepit fieri. non occides. n. adulterabis. non fur-
tū facies. n. iurabis. Nos facimus talia que dñs phibuit fieri.
debitores sum' i. peccatores. Qui ergo tanta flagitia cōtra di pcep-
ta cōmittim'. necessariū ē ergo ut si uolum' ea nobis ad dño di-
mitti. dimittam' ex corde frī in nobis peccanti. cōtra quē ~~cū~~
dupplicat sum' debitores. aut faciendo que dñs phibuit fieri. uide-
licet si flagellauerim' eū iniuste. aut si sua absculerim'. aut n. fa-
ciendo ea que dñs mandauit fieri. i. si n. dilexerim' eū. et illud
qd in nos cōmittit n. dimiserim'. Si ergo indulserim' ei. tunc uera-
citer dicere poterim' dō. dimitte nobis debita nra. Et ē sens.
O dñs omps. sic dimittam' his qui in nobis peccauerunt. ita dimitte.
Si aut nos n. dimittim' eis. nec ille dimittet nob' peccata q. cōtra
illius pcepta gessim'. q. ipse dicit. Si uos n. dimiseritis. nec
pater uester dimittet uobis peccata ura. Et ne nos inducas in
tēptationē. Una ē tēptatio q. p. tinet ad p. bationē. de q. dicit
moyses ad poplū israheliticū. tēptat. i. p. bat uos dñs dñs ur. ut
sciat si diligitis eū. Et psalmista. p. ba me dñe et tēpta me.
Hac tēptatione p. bavit dñs abrahā. et in uentus ē fidelis. Altera
ē que p. tinet ad deceptionē et perditionē. de q. iacob. apłs.
Dñs neminē tēptat sub audis ad hoc ut p. dat. hac tēptatione tēptat

diabolus ut decipiat et perdat. Et nos de hac temptatione peccamini dominum
ut non permittat nos temptari supra id quod nostra fragilitas potest sus-
ferre. In temptatione enim inducere deus dicitur quod a temptatione non
liberatur. Tale quod de pharaone legimus. Induravit dominus cor pharaonis
quod nihil est aliud nisi non emolliuit cor eius quod induratum
erat. Sed libera nos a malo. id est a diabolo et a penis inferni et ab
omni aduersitate huius seculi. Amen signaculum est istius orationis.
sicut sigillum confirmatio est alicuius endiculi. quasi dicat deo
ille qui hanc orationem decantat. Certe uerum est quod actenus dixi.
si ego dimisero peccanti in me. tunc dimittes ea quae con-
tra preceptum tuum egi. si non dimisero. nec tu dimittes mihi.
Septem sunt petitiones in hac oratione. Tres pertinent ad animam
et uitam eternam. Quatuor sequentes ad corpus et presens te-
pus. Sanctificatio nominis dei. et regnum. et uoluntas eius bona in
electis. in futura uita perficitur. Panis autem et remissio pecca-
torum. et non induci in temptationem. et liberatio a diabolo et ab
omni aduersitate huius seculi. in presenti sunt nobis necessaria. quia
in futura uita non erit ulla fames. si sacietas aeterna electorum de
contemplatione dei omnipotentis. In hac autem panis necessarius
est et remissio. quia hic peccamus. et hic necesse est ut liberemur
a diaboli temptatione. et huius seculi tribulatione. In futuro nec
diabolus nocebit bonis. nec ulla aduersitas erit. Post ora-
tionem uero dominicam quam ad completionem tanti misterii

tota ad dñm fundit ecclā . sequit̃ in conclusione eiusdem sacerdos et
dicit . Libera nos q̃s dñe . et reliqua . Mala p̃terita peccata ñra
transacta intelleguntur . quorū si actio iam cessauit . in nobis tam̃
reatus manet . nisi dei indulgentia deleatur . Mala ū p̃sentia
cotidiana peccata in animo . et accidentes sepe diuersi lan
guores et afflictiones in corpore . et extrinsecus irruentes in
numere calamitates . quę quotiens patim̃ . eius debemus im
plorare auxiliū . qui solus sua pietate et animas curat &
corpora . Futura mala quęcumq̃ nobis accidere possunt . siue
p̃ tēptationes diaboli . siue p̃ miseriaſ seculi . Orat ḡ ecclā ut qđ
in fine orationis dominicę dictū est libera nos a malo . ita nobis
per dī misericordiā preſtetur ut liberem̃ ab om̃ib⁹ malis q̃ nob̃
in p̃terito acciderunt . uel in presenti accidunt . t̃ in futuro ac
cidere posse formidantur . Sequit̃ et int̃cedente p̃ nob̃ . et cet̃a
usq̃ securi . Precepit dñs poplo israhel cū teneretur babilonica
seruitute . ut orarent p̃ pace ipsius ciuitatis . q̃ in pace inquit ei⁹
erit pax ur̃a . et apl̃s hortatur fieri orationes p̃ om̃ib⁹ hominib⁹ .
p̃ regib⁹ . et his qui in sublimitate sunt ut quietā et tranquil
lā ur̃ā agamus . Iuxta hanc formā populus fidelīū in huius
sc̃li peregrinatione tamquā in babilone captiuus et sup̃ne pa
triae inspirans . orat etiā p̃ pace temporali ne impediatur a
spirituali ut remotis p̃ dei pietatē om̃ib⁹ aduersantib⁹ quietā
et tranquillā ur̃ā agat ecclā . Hoc aut̃ paucissimis sed iminen

tissimis suis nominatis exorat . ut intercedente in primis dei genitrice
per qua nobis salus exorta est . et beatis aplis petro et paulo . atq.
andrea impetrare mereamur . In qua postulatione n. ceuror. scoci
intercessio inter mittitur . sed in istorum commemoratione omnium
suffragia expetuntur . quia omnes sibi in deo uniti sunt . ita unū
desiderant . et regunt p salute hominu . ut et in uno omf pariter
habeantur . et in uno omnes pariter neglegant . Quod aut dic da
pprius pacē in diebus nrīs . iuxta exemplū ehechie . qui cum
audisset appheta mala uenturę captiuitatis . respondit . Fiat
pax et ueritas in diebus meis . futura dei iudicio reseruans . de
p̄senti qđ ad suam et populi salutē pertinebat dep̄cans . Ita et
ecclesia dep̄catur pacem in diebus nrīs . qđ et post nos alii . et post
ipsos alii usq. ad finē seculi similiter orabunt . Cur aut ipsā pacē
postulet subiungit . scilicet ut ope . i. auxilio et p̄tectione mi
sericordie dei adiuti . quantū ad interiōrē religionis deuotio
nē pertinet simus semp a peccato liberi . quantū ad exteriōrē
pacē simus etiam ab omī perturbatione securi . Sequitur qđ et
in omib. eccl̄asticis orationib. subiungi solet . per dñm nr̄m . et
reliqua . Vnde ia supra dixim . Hac oratione expleta . commis
cens sacerdos dominicā oblationē ut calix dñi tota plenu
dine contineat sacramenti . tamqua per eiusdē misterii copu
lationē . in precatur ecclesię pacē dicens . Pax dñi sit semp uob
cū Cui tantū bonū etiā ecclesia in̄p̄catur respondens illi . et

cu spu tuo. Pax dñi. ipsa e pax xpi. que finē non habet. et est omnis
pie actionis perfectio. Veta autē pax unitate facit. quō qui
adheret dño unus sps ē. Inpēcata igitur pace. incipiens a sacer
dote dat sibi mutuo omnis ecclā osculū pacis. ut omnibus uera
pace unitis fiat in eis locus dei sicut dñ. Et factus ē in pace loc
eius. et impletur in ecclā qđ alibi dñ. Deus in loco scō suo. dñ
q̄ inhabitare facit unanimes in domo. Et hoc ex traditione
ap̄torū seruat ecclā. cui frequentē ab eis dicit. Salutate inuicem
in osculo scō. i. uero. pacifico. colūbino. n̄ ficto. non sub dolo.
quali utunt̄ qui loquuntur pacē cū pximo suo. mala autem
in cordib. eorum sunt. Illi ḡ osculo scō salutant inuicē. q̄ non
diligunt uerbo neq. lingua. sed opere et ueritate. Inter hęc
cantatur ab omib. et cantando orat̄ dicentibus. Agnus dei q̄
tollis peccata. et reliqua. Nullus enī tollit peccata. nisi ille solus
cui nullum bonū hominis impossibile est. nullum malum in sa
nabile. Quomodo autem peccata mundi tollat. iohannes
in apocalipsi demonstrat. Qui dilexit nos inueniens et lauit
nos a peccatis nostris in sanguine suo. Non solum lauit nos
a peccatis nr̄is in sanguine suo. quando ipsum sanguinē dedit
p nobis in cruce. t̄ quando quisq. nrm in misterio sacre passio
nis illius baptismi aquis ablatus est. uerū etiam cotidie
tollit peccata mundi. lauat q. nos a peccatis nr̄is cotidi
anis in sanguine suo cum eiusdē beatę passionis ad altare

memoria replicatur. Post haec sumpta eucharistia .i. bona gratia. gratia enim dei pro omnibus gustavit morte. et celebrata gratiarum actione. respondetur ab omnibus amen. Hec est enim clara vox sanguinis christi. quia sanguis iste exprimit ex ore fidelium eodem sanguine redemptorum. Finitis uero omnibus adstanti et obseruanti populo absolutio datur in clamante diacono. Ite missa est. Missa ergo nihil aliud intellegitur quam dimissio .i. absolutio. qua celebratis omnibus tunc diaconus esse pronuntiat. cum populus a sollemni obseruatione dimittitur. Vnde et missam catechumenorum canones dicunt. quando post euangelii lectione incipiunt celebrari sacra mysteria. quibus nullum nisi baptizatum inter esse licet. Tunc enim clamante diacono. idem catechumini mittebantur foras. Missa ergo catechumenorum fiebat ante actionem sacramentorum. Missa fidelium fit post confectionem et participationem eorundem sacramentorum. et missa est .i. directa. siue missa est .i. perfecta .i. pro uobis oratio et oblatio.

FINIT. DE SYMBOLO.

Symbolum grece. latine conlatio siue signum et indicium. Indicium. quia ibi indicatur fides sancte trinitatis. qualiter debeat credi pater ingentus. filius gentus. spiritus sanctus ab utroque procedens. Signum. quia quicumque haec uerba profert. ostendit se ad deum uel ad numerum credentium pertinere. Conlatio dicitur confrentia et conductio uerborum in unum facta. Beatus augustinus et maior

res nri tradunt . quia post quā apti acceperunt spm scm pfecturi
in omnem terram dixerunt bonū ēē quia unum dñm credebant .
unam fidem pdicarent Duodecim apostoli fuerunt . xii uerba
coposuerunt et denuntiauerunt non ea scripta habere in men
branulis . sed in tabulis cordis retinere . quia corde creditur ad ius
titiam . ore autē confesso fit ad salutē . Credo in dñm . Aliud
credo dō . et aliud dñm et aliud in dñm . Credo dō dñm esse Credo
dñm uera dicere . Credo in dñm . i . credendo illum diligo . Patrem
omnipotentem . Pater relatiuum nomen est a filio . Pat̄r dicitur
eo quod habeat filiū . Non enī potest dici pater nisi habeat filium .
neq . filius nisi habeat patrē . Omnipotentē . Om̄ps dicitur eo
qd̄ omnia potest . Et quare dicitur om̄ps . cū omnia non possit . men
tiri non potest . quia ueritas est . Mori non potest . q̄ uita ē . Mutari
non potest . quia immutabilis est . Sed sciendū quicquid quia illum
decer . potest . In iñm xpm filium eius . sub audis credo . Iñc nomen
ē humanitatis assumpt̄e a uerbo . Angelus imposuit ei hoc nomen
quando ad mariam uirginē uenit dicens . Ecce concipies . et pa
ries filium . usq . ipse enī filium faciet populum suum a peccatis eor .
Iñc hebraice . grece soter . latine saluator dicitur . Xpc grece .
hebraice messias . latine unctus . Non fuit autem unctus oleo
uisibili sicut patriarchae et pphetae . qui antiquis temporibus
oleo ungebantur . de quibus ipse dñs dicit . nolite tangere xpos
meos . et cetera . sed oleo inuisibili . i . plenitudine sps sci . Vnde

plumista. Vixit te dñs tuus. o. l. p. p. tuus. Unicum. Unicus
dñs. quia unicus est deo patri. et unicus est matri. q̄ nec habuit patrē
filiū ante illum. nec post. neq. matrē similē. Dñm nr̄m. Dñs nr̄ est.
quia dominatur nr̄i. i. om̄ib. creaturis uisibilibus et inuisibilibus.
Qui conceptus est de spū scō. i. opere et ministerio sp̄s sc̄i. Et si cōcep-
tus est a spū scō. quare non dicitur filius sp̄s sc̄i. Sed sciendū q̄ n̄
omne qd̄ ab aliquo nascitur. eius filius appellat̄. Verbi gr̄a. om̄s
nos sumus regenerati ex aqua. et n̄ dicim̄ filii aque. sed filii
dei. Nascentur capillus ex capite. sed dicitur n̄ filius capitis. Si-
militer nascitur unguis ex manu. sed n̄ dicit̄ filius manus. Natus ex
maria uirgine scdm carnē. quia beata maria uirgo fuit ante partū.
et in partu. et post partū. Beatus augustinus dicit ibi unā cōparati-
onē. Est speculū in aliqua domo. intrat aliquis in illam. umbra
eius apparet in speculo. Quando ingreditur et egreditur. n̄
frangit illud speculū. Similiter in dño in eundo et redeundo.
uterus uirginalis integer permansit. Passus sub portio pilato
secundū humanitatē. quia lapidatus est. uirgis cesus est. sputus
est et irrisus. multisq. uerberibus afflictus. sed diuinitas illius
inpassibilis mansit. Demus inde comparisonem. Incidit quis
arborem. in qua radius solis stat. Arbor inciditur. tam radi-
us solis nihil patitur. Sic dñs in ē secundum humanitatem passus
est. secundum diuinitate uero impassibilis mansit. Pontius pilat⁹
ppriū nomen ē pilati. In iudea erat princeps. sub tiberio

imperatore . qui pontius est dictus . uel a ponto regione . uel a ponto
insula in qua natus est . uel a familia ut quibusdam placet . Cruci-
fixus . i . cruci adfixus cum clauis . Multi dicunt quod nullam
iniuriam ibi sustinuerit dñs . Sicut enim quilibet homo xxxiii . et
semis annos habens iniuriam sustineret si crucifigeretur . ita filius
dei penam sustinuit . q̄ si non fecisset uera passio n̄c̄t . Mortuus
scdm carnē . unde in euangelio dicit̄ . inclinato capite emisit sp̄m .
Vnde et dñs nona emisit sp̄m . quia sexta hora fuerat crucifixus .
et recto ordine factum ē . ut qua hora homo de paradiso eiectus
est . eadem illie restitueretur . Et sepultus . Sepultus a ioseph et
amehodemo sicut legimus . quia in sepulchro nouo sepeliunt
eum qđ exciderat in petra . Descendit ad inferna in anima sola
Quare . ut electos qui ibi detinebantur iniuste ppter originale
peccatū liberaret . et ad celos reduceret . Vnde dñs pphetam .
O mors ero mors tua . morsus tuus ero inferne . Mors mordit dñs
infernū . quia inde partem abstulit . et partē reliquit . Sexta
enī feria crucifixus est . sabbato quieuit in sepulchro . die
dominico resurrexit a mortuis sicut predixerat . unde dñs
ad petrē exurgam diluculo . Ascendit ad celos quadra-
gesimo die resurrectionis suae . Nam p quadraginta dies con-
uersatus est cū discipulis suis . et manducauit cū illis sic legim̄
parte piscis assi et fauum mellis . Bibit etiā cū illis sic petrus
dixit . nobis qui manducauim̄ et bibimus cū illo post quā

etiam ut corporeis. Quare et ostendit ex illis postea etiam
non ut cibo corporis. In hoc autem demonstraret utrum corpus
sumptum de terra sit et non de coelo. Quod autem et de deo
auctoritate divinitatis illius ne post modum esset sicut verbi gra-
tia que deficit animo calore ignis. Sed et addeceret de
patris omnipotentia. Sedit quia laborat in regno. Sicut per
naufragium feliciter. Inde et de deo. Quod etiam et uos
et mortuos. Vivos qui tunc vivi reperiemur quia iste mundus ple-
nus est hominibus. Mortuos autem corpore. Quod etiam et de
vivos iustos. mortuos peccatores. Credo autem et de Sancti-
tate. Ad distinctionem maligni. inque natura. Sed et de deo. Scam
ecclesiam catholicam. subaudi credo. Ecclesia grece latine egraga-
tio fidelium. Hoc dicitur in congregatione et convocatione. Quia
convocatio sit fidelibus. congregatione vero nuntio. Si
bus. Si letitia de muneribus. et de vniuersalibus et de laudibus.
Addeles grece. uniuersalis latine. quia tota ecclesia per uniuersum
orbem dilatata est. Sed et de communione. Quod etiam et de
unum deum credunt. uno baptismo. et sunt renati. et de deo
et firmati. Et ad unum utrum eterna transire. Quod etiam et de
missionem peccatorum credo et in ecclesia. primum per baptismum. de
inde per martirium. deinde per elemosinam. post modum per orationem.
et cetera bona opera. Quod etiam et de deo. Quod etiam et de
carne in qua non sumus in deo. videmus et fructum. Sed et per deum.

uita et la .i. uita sine termino . Hoc distat int' aeternū et p
petuum . et temporale . qđ aeternū ē quod n̄ habuit intēū nec
fine habet ut dñs . Perpetuum quod initio sed fine n̄ habet
ut sunt homines et angeli . Qui .i. homines scilicet morant' corpo
re in uita immortales erunt . Temporale ē quod utriq' habet
et intēū et fine ut sunt animalia & herbe . *Explicit . De sacris*

lib. 1. **O**rginitas ecclesiasticū ordinis ab ipso aaron primo ordino . &
sacerdote causas et origine ducit . Primum autē dī quantum
ad ordinationē . Na fuerunt ante eu alii sacerdotes ut melchise
dech sacerdos dī excelsi qui dō panē et uinum offerens noui
hoc est eūngēlici sacrificiū modum qualitatemq' n̄r aut
Abrahāe quā isaac et iacob . et multi ante ut abel et
nec dō hostias obtulisse leguntur . Sed nullus eorum ordi
natus uel consecratus in sacerdotium . neque sacris et mis
ticis uestibus indutus fuisse praeuenitur nisi aaron qui
primus iubente dño oleo sancto unctus . et sacerdotali
bus uestibus decoratus ē . Iradunt autē hebrei . qđ ante
aaron primogeniti essent sacerdotes Deniq' melchisedech
Antiquus fuisse . sem primogenitū nec sacerdotem dī
excelsi . Ex omnibus enī tribubus isrl̄ elegit dñs tribum leui
et ex ea tribu elegit aaron summū pontifice filios uero eū
iunioris gradus sacerdotes quos p̄bros appellamus . Ceteros
uero in eadē tribu generali uocabulo leuitas nuncupant .

diuersis gradibus ex ministris ex ministris delegatos. Qui
da enim ex istis erant hospitalarii et hi erant in primo & in se-
cundo gradu. In secundo lectores. in tertio exorciste in quarto.
accoliti. in quinto subdiaconi. in sexto diaconi. in septimo prae-
biteri. in summo excellentiore gradu episcopi siue pontifices
constituti erant. hi octo erant gradus diuini ministerii. De quib.
fortassis ie. ezechiel propheta ministrum templi uisionem dedit et in
octo gradibus. ascensus eius. Nunc dicendum de singulis et qua
id officii sui erant breuitatim intimandum. Hospitalarii erant qui et oli-
tarii & ianitores uocabantur. Hi ut in libro paratopomenon legitur
erant super exedras et thesauros domus domini. & per introitus morabantur
incustodius suis. obseruabant ut nullus inmundus tempore di-
uini introitus intraret. Lectores erant qui exorcismos. & adiurationes. a sa-
lone compositis demones ab energuminis effugabant. quales
legimus in actibus apostolorum fuisse septem filios ceue. Accoliti erant
qui in tabernaculo dei lucernas accendendis perant. iuxta quod
in exodo legitur. Precepi filiis israel ut afferant tibi oleum de
arboribus oliuari purissimum piloque contusum &c. Hi obsequie-
bantur moribus ceteris superioribus unde Accoliti. i. obsequentes uoca-
bantur. Accolitus enim grece. latine sequer dicitur. Hunc in ecclesia
ceroferarii dicunt afferendis ceris. sed tunc in hoc dicti nomine
poterant. quia nec mel nec cera introferebatur in sacrificio domini.
Subdiaconi erant quos natineos uocant. qui subleuantis erant

subseruientes et abundantius illi. unde et nathanael. ubi inquit et tibi
militate seruientes uocabant. Existorum numerus fuit nathanael.
qui adno summa Laude declaratur. ipsu esse dei filium et regem
israhel et fuisse. Super sunt tres simiores gradus. leuitaru
presbiteroru. episcoporu. siue pontificu. Leuitaru ordo ab
ipsa tribu leui exordium sumpsit et nomen. Interpretant autem
assumpti. quia pomib. tribubus assumpti erant. & seratio dñi de
putati. Et quauis ceteri minoris ordinis de tribu leui essent.
specialiter tam hic ordo subpresbiteris leuitaru dicebatur.
qui p ordinatione aaron & filiorum ei consecrabant. exeu
bantes semp in templo dñi. ipsi habebant arcem. & taberna
culu. et uictimaru ad ipse sacerdotib. offerebant. Septimus
ordo sacerdotu. uel presbiteroru. filii scilicet aaron quib. sa
crificia et holocausta. atq. omnis templi cultus commissus
erat & traditus. quoru erat discernere inter pfanu et sem.
inter immundu et mundu. & quicunq. secundum legem mundan
dus. t immundicie adradicandus erat. illorū iudicio mundus
t immundus discernebat. Interpretat autem pspiter senior. qui di
gebant etate puri et moru grauitate pfecti. quia morum
dismores magis et sapientia pppbar. quia et auct. Hos sequeba
tur octauus ordo pontificu. qui et principes uocabant sacer
dotu. Sup omniū sacerdotes t presbiteros unus cōstitutus
erat pontifex. ceteris omib. cōcellor. et uelut in sum

ma religionis arce locatus. adque ceteri respicerent.
 eiusque iudicium decretumque seruarent. Sciendum aut quia
 primo unus pontifex iubente dno ē constitutus. Quo de
 cedente. filius ei de ahar sacerdotum suscepit. Et hoc mortuo.
 filius eius sinees sacerdotum successor extitit. Su usque ad tempora
 dauid unus post unum extiterunt pontificatus heredes. Dauid
 ergo cum cognasset aedificare templum dno. et diuinis cultus
 uellet augere. conuocata omni filiorum Aaron progenie. & uiles
 scilicet qui de eleazar. et eos qui de thamar stirpe descen
 derunt. diuisit eos in partes xxiiii. Ac de singulis singulos ponti
 fices elegit. Caeteros uero qui in partibus erant sacerdotes mino
 ris. qui nunc presbyteratus de. officio fungi precepit. Qui ponti
 fices singuli cum sibi subiectis sacerdotibus. per octonos ministrabant
 dies. hoc ē a sabbato usque in sabbatum. Cuiusque omnes sacerdotali
 gradu essent aequales. unus tamen in eis qui dignior uideretur.
 speciali reuerentia preminens. summi sacerdotis nomen haberet.
 Ipse quoque rex dauid primus delegit. qui psalmos in templo
 domini modulata uoce cantantes animos populi et sublimitate
 qua dicebant. & suauitate uocis qua dicebant oblectarent.
 Haec de octo gradibus diximus. qui ueteris legis tempore obser
 uantissime custodiebantur. quos in nouo testamento suscepit
 ecclesia. tanto melius. quanto et uerius. quia illis omnia
 in figura contingebant. Quos quia notissimi sunt. &

quā id singulis conueniat : quā idue eis in sua ordinatione tradit
frequentissimo usu scitur. Ab omnibus breuit̃ eos cōmemorasse
sufficiat. Innotari sunt in ecclā quib; tradit̃ sunt clauēs &
cōmissa cura custodiendę ac tenendę ecclesię. Lectores s;
quib; traditus ē cōdex Apicū diuinorum ut distincte Adin
tellegendū diuinas lectiones prouocando populo placeant.
✠ x ore iste quibus data ē potestas eiciendorū demonū nā ad
iurationib; salomonis sed inuocatione di omnipotentis et p
cibus sanctis. Accoliti qui nunc cereferari dicant. q̃ cereos
deferunt ante diaconē quando legendū ē euanglīm nā ad fu
gandas tenebras p̃sertim cū sol indie rutilat. Sūt signū leti
tę sit. & ut sub typo corporalis luminis lux illa in memoria
habeat̃ de qua dicit̃. Erat lux uera que illuminat omne hom
nē uenientē in hunc mundū. Subdiaconi q̃ grece x̃podutoni
dñs. ut ipso nomine claret subdiaconib; cōstituti sunt. eis que
officiis subseruiunt que circa altare agunt̃. Temp̃t uero
sacrificii apparent in facie pontificis & p̃senti parati ad
ritū iubentis. p̃acto sacrificio misera corporis & sanguinis
dñi que sup̃sederunt aducono colligenda & deportanda susci
piunt. Diaconi .i. ministri ab aplis ordinati leguntur. in
terquos primus martir̃ sephanus uelut sidus eximii ruti
luit. Ilī semp̃ p̃stio eē deo et episcopo & p̃sbitero sacra
misteria celebranti. Ad ipsos pertinet ut oblata

pulis super altare consecretunda disponunt . et p factis misteris calicem
sacro sanguinis dñi fidelibus propinquant . Presbyteri idest seniores
non tantum aetate quantum moribus et sapientia . hi potestate
habent catechizandi baptizandi infirmos benedicti olei
anguine perungendi . His quoq. concessum est . officiū pre
dicandi in ecclesia Super his sunt epi sicut loco et dignitate .
sic scitatis et eruditionis singularitate conspicui . quib. solis est
potestas sacru crisma conficere . eoq. baptizatoru frontes sig
nari et per manus impositione spm scm illis tribuere . habent
potestate ligandi et soluendi . Per ipsos quoq. publica populi
absolutio indie cens dñi sollempni more peragitur . Sciendum
aut qd prius ecclesie temporib. etia prbri epi uocant. si post
modū utili satis p uisione constitutum ē . ut hoc nom solis pon
tificib. tribuat. quoru maioris gradus excellentia crescat .
et minor ordo mensure suae limite recognoscat . sitq. differen
tia in uocabulis sicut precellior locus honoris Nunc dicenda
de singulis uestibus quibus sacerdos et reliqui ordines in ue
teri testamento utebantur Erant aut octo species uestium sa
cerdotalium . i. tunica linea fricta Tunica acinctina . Sup hūme
rale Rationale Cidarit . Baltrum . Lemina uel i. in fronte pon
tificis et terminalia linea His omnibus pontif. et in parte sacri
ficii induebatur Ceteris uero minoris gra. i. sacerdotibus te
lis quatuor uti licebat . i. tunica linei fricta Cidarit . Balteo

et feni albas. Reliqua vero quatuor . tantum summi pontificis
erunt. Nunc de singulis explanamus. Tunica linei erat uestis
interior quam camisium dicimus . uel suppositum . Haec fricta
dicitur quoniam adhaerebat corpori . et ita erat frictis manibus
ut nulla ei omnino ruga inesset . sicut solent milites habere
tunicas lineas . sic aptas membris . ut expedita sint dengen-
do iaculo . tenendo clipeo . librando gladio . qualem et
ioab habuisse legitur . frictam ad mensuram corporis
sui . per quam nunc sacerdotes et clerici albas habent. Tunica
tota iacinetina exterior nullumque alium colorem recipiens
usque ad pedes descendens sicut et linea . Vnde et utraq; gra-
poderis . talaris uocabatur . habens similitudinem malorum
granatorum aureorum . et tintinnabula aurea . Erat aut si-
ne manicis ad colobiorum similitudinem . et ideo unde mani-
educerentur aperta erat . Per tunica iacinetina nostri pontifices
primo colobis uocabantur . Et sic aut colobium uestis sine manicis .
Sed quia nudatas brachiorum displicebat . colobia in dalmati-
cas commutata sunt . Hae duae uestes . i . tunica bissina fricta .
et tunica iacinetina . balteo africtae erant . quod erat cinqui-
li genus ex bisse retorta iacinto . purpura ac uermicillo
opere plumarii . in similitudinem pellis colubri . Litterudinis
quatuor digitorum . Pro balteo nunc honorarium quas roma-
nas appellant usus receptus est . Super humerale quod hebraei

et epnot dicitur. sic uocatum qd humeros obnubere. cuius
 contextus de omnibus coloribus erat. magnitudinis cubitalis
 id est usq. ad cingulum pertingens. amplectens omnem
 locum pectoris et ad manus eiciendas hinc inde apertum.
 cui uestimento locus uacuus in medio pectore dimittebatur
 magnitudine palmi ubi inserebatur rationale qd hebraice
 dicitur effim. et grece logion Habebat aut sup humerale in
 utroq. humero singulos lapides onichinos. et in singulis lapi
 dib. erant sculpta sena xii. patriarcharū nomina. habent
 enī ne ministri arde sup humerale qd amictū uocant. qd hūme
 ros amictunt qdo ad altare ministrant Rationale qd hebraice
 effim gr logion dr. opere polimito factū erat iuxta texturā
 super humeralis. i. eisdem coloribus. factum erat quadrangulum
 habens mensuram palmi in longitudinem et latitudinem Crux
 in eo iiii. ordines lapidum. terni per singulos uersus. distributi
 sculpti erant singulis xii. patriarcharū nominibus Crux aut
 catenule auree. et uncini auri. necton et auri. anuli tamquā
 in iiii. summitatibus rationalis. quam et in summitatib. sup humera
 lis que catenule inferebant. iungebant q. rationale et super hu
 merale superius inferius uero uittis iacinctinis sibi neciebantur.
 Rationale nunc sumi pontifices quos archiepōs dicim pallio
 utunt qd a scā romana sede ap̄llo dante suscipim Tiara
 trius erat uestis pilleolum uidelicet rotundum quasi spheri

media in diuisa . et ut persona ponat incipite . ita ut modice uer-
tens medietate excedat . habens uittas quae conuolunt sepius co-
nectuntur ne facile dilabuntur . et hoc quidem minorum erat sed do-
cū Summus aut pontifex praeter pillem habebat coronā auream
triplicemq; sup quā a media fronte surgebat quasi calami quidā
aureus similis herbe qz hebraice acano . gr autē hios quae
apud nos dīr litane calidata . Percinctu uero habebat flores simi-
les flori plantaginis ab occipio usq; ad utrumq; tēpus . In fronte
uero erat locus patens ubi inferebatur lamina aurea quae iiii . litte-
ris nomen habebat dī inscriptū . huius comodi uestis n habetur
in romana ecclesia uel in nris regionib; . Non enim moris est ut p il-
leati diuina mysteria celebrent . Apud grecos aut habetur qui
pilleos . i . cuphus gestant in capite dum adsistunt altaribus .
Lamina aurea in fronte pontificis in qua scm dno siue sci dñi sculp-
tum habebatur . ornāmētū erat ceteris sacerdotis indumentis .
Scm autē dño qđ ibi sculptū erat . nomen erat scm et uenerabile
dei qđ p iiii . literas scribebatur . scilicet i o t h . e h . u u i . et h . et
dicebatur ineffabile non qđ dici non possit . s; qđ nec diffiniri et
cōprehendi sensu ullius creature ut digne deo aliquid dici possit
Ligabatur autē uitta lacinctina super tunicam ut totam ponti-
ficalis ornatus pulchritudinem dei uocabulum coronaret . Ac p
regeret neq; hanc ornamentī speciem xpī ab illis acceperit ecc-
lesia . Octauū . i . nouissimum ornamentū feminalia linea . quib;

operiebant carnē turpitudinis sue arenis usque ad femi-
nalia . siue ut uisitatius femoralia cū ad sacrificandū accede-
bant . Ilaiusmodi habitus ita notus ē in multis regionib. ut ex
eo gallia braciata cognominata sit . Cōprehensū breuit quib.
uestib. ornarent sacerdotes & ministri tēpli di. mosaice legis
temporib. & quasi ad instar illorū reuelata euāgelio q̄i suscep-
it ecclā . Sunt tamē alia quę apud illos n̄ habent . ut tiola . scan-
dalia . & sudariū qd addetergendu sudorē immanū gestari
mos ē q̄ uisitato noīe fanonē nominamus . Ieru quia om̄a illo
tēpore figuris & emigmatib. obumbrabant conuenit . et quid
illa uestimenta mystice significauerint . quod ne nunc modo spe-
cialit̄ in ecclā uenerant . n̄ uerbis s̄ capitulationē ostendim̄ .

Vestimenta illa quę in seīs officiis portanda erant . caput erit sc̄ire
uirtutū . unde & sc̄a dicebant . Ad hec facienda n̄ tam diuersē
quā speciesc̄ species sūmebant . Aurū uidebatur qd ē splendor
sapientię diuinę . cui uingebat iacutus quē dēctur . celestis
uidelicet desiderii . Purpura apponebat quę sanguinis im-
tatē colorē . ut p̄ duo ^{genera} martiri . nouerint se exercendos electi
ut sine cēse sit n̄ dubitem mori p̄ xpo . & pacis tēpore in se ip-
sis appetitus occidant . mortificantes membra sua cum uitis
& concupiscentiis . Coccus bistinctus dī & proximi dilecti-
onem indicat . efficaciter tenendam . Bistis geminam cas-
titatem significat corporis scilicet & anime . Unde de

uere uidua dicit apostolus ut sit scilicet corpore & spū. Infor-
namentis xpi debet pontifex resurgere his coloribus exor-
nari. Tunica linea uel lissina fincta: mortificatione car-
nis precluit. Balneum enim uel linea multiplex elaboratū
contusione et nature subtilitate deductū ac cecum in ueste
proficit. Sic nullus xpo ornari poterit. nisi castigatis &
mortificatis omnibus carnis passionibus. Unde & bene fere-
ta dī. Strictus enim dicimus castus. e contra lasciuus et
dissolutus laxus uocamus. Tunica tota iacinctina que aërio
colore resulgebat celestē designat ē uersationē. que tota
erat iacinctina. quia sacerdos nihil debet curare terrenū. Nemo
enī ait apls militans. dō implicat se negotiis sēlarib. ut ei pla-
ceat cui se p̄bant. Balneus siue cingulū quo tunica hęc cū
interiore i. linea cū gebat. continentia carnis insinuat
que mater ē & custos pudicitie. queq; maxime ornari ponti-
ficē condecet. Ille qui ingratus ē dō perdit. sic iob dicit de
talibus Balneū regū dissoluit. et pingit sunt renes eorū.
Regū enī. i. scilicet sacerdotū. balneū hoc ē pudicā continentia
dissoluit. i. dissolui p̄mittit. cū de suis uirtutib. extolli coe-
perint. et pingit sunt asperere poenitentie renes eorū. ut
incipiant suis catib. ingenuiscere q̄ aliorū lapsib. debuerant
auxilio subuenire. Sup̄ humerale qđ hebraice ephod dicit.
obediencia mandatorū dī significat. quo inducbat sacerdos.

ut meminerit p̄cepta dī feruēte quasi onus humeris impositum
debere portare. Quod uero nomini patriarcharū inter sacrificia
in humeris sicut et in pectore portabat. monet p̄ hoc sacerdos. ut
priorū patrū fidem & exempla sequat̄. ut fideiū qui sunt filii
ap̄torū in suis orationib; meminerint. & ut ipsi eadem exempla
sequenda p̄ponat. Rationale quod erit in fronte pontificis
designat. quia pastor sapientia & doctrina debet p̄ditus esse.

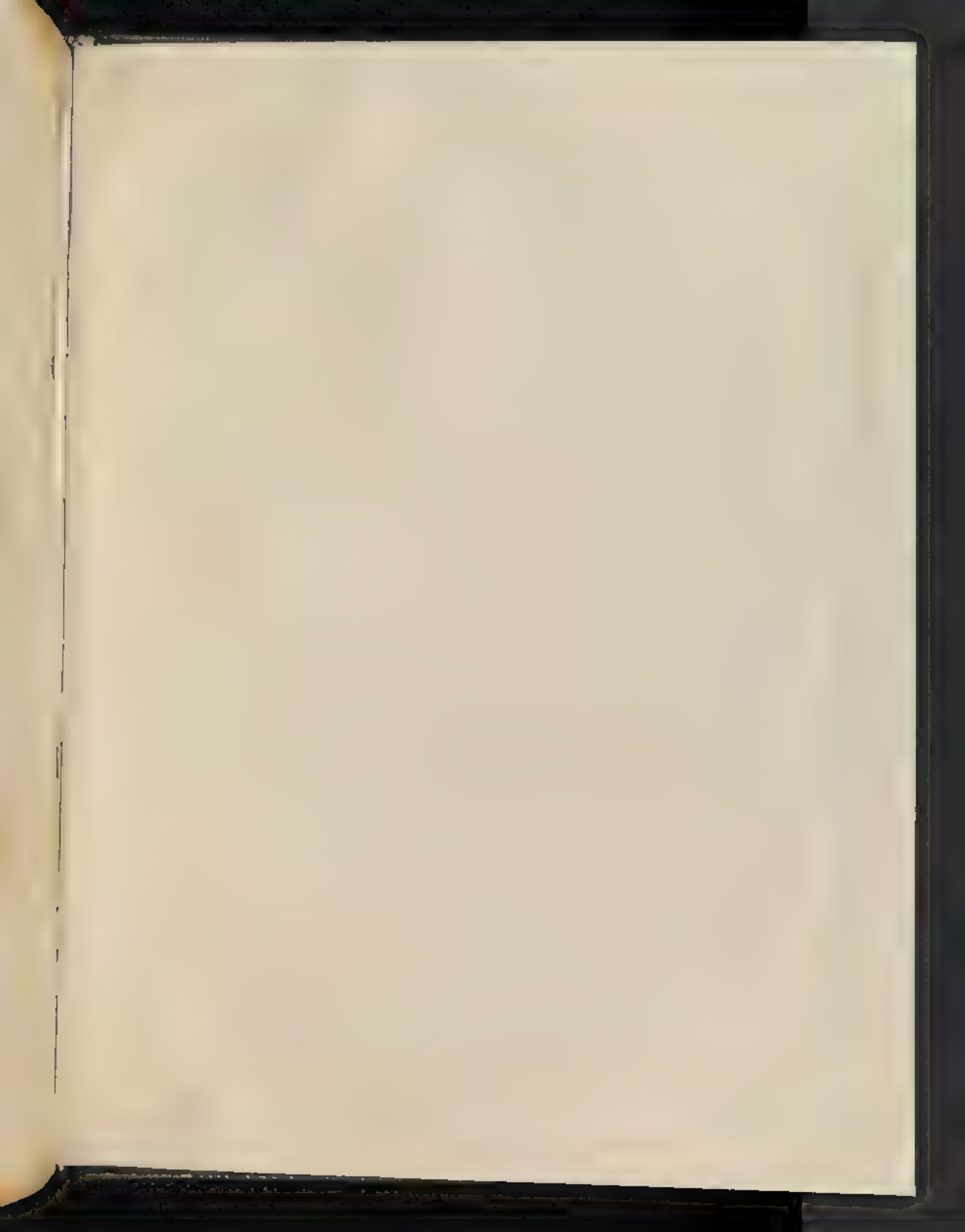
Nā et ideo ratione iudicii dī. quia debet rector eccl̄e subtili semp
examinatione bona malaq; discernere. & quā id ē quib; quando
uel qualiter conueniat studiosē cogitare. Hoc enī qd dicit̄ p̄ponit
in rationale iudicii doctrinā et ueritatē. ut uidelicet habeat
scientiā scripturarū. quo possit alios docere. et contradicētes
arguere. Quadrangulū erat. p̄pter quatuor euangeliorū doctrinā.
duplex p̄pter scientiæ et operis firmitatē. Mensura palmi qd
est digitorū extensio. designat discretione in p̄seruantiā
bonorū operū. Quatuor ordines lapidū qui erant in rationale
nominibus patriarcharum insculpti. quatuor exprimunt prin
cipales uirtutes. prudentiā. temperantiā. fortitudinē. iustitiā.
Terni nunc quoq; Lapidēs fidem sc̄e trinitatis. siue fidē. spem. &
caritatē demonstrant. Quæ om̄ia in pectore pontificis necessa
rio ēē debere huius ornamentī. i. rationalis speciei p̄monetur.
Tyra quæ & cidaris et mitra uocatur. ac tegbat & ornabat ca
put pontificis. ammonet eū om̄s sensus capitis deo consecrare

deberet ne uel oculi pateant ad uidendu uanitate . et ceteri sensus
qui incipite argere iniquitati consentiant . et pilos intromissa
delectatio metuet animi sanctitate . Lamina aurea diuine maiestatis
etq. potentie figura e . que in fronte pontificis deportabatur
quia ineffabilis diuinitatis potentia sanctis que creauit supereminet
et deus quasi sancta sanctificans omnia sibi sede in fronte hoc
ei iunctis principalitate constituit . Quatuor littere in lamina
scripte . n . i . m . h . sunt cornua crucis totu mundi coplectentia . Cruci
enim xpi in omni creatura apex cecidit . qua etia fidelium frontes sig
nant . Quod lamina semp in fronte pontificis ee uidebat . osten
dit quia dignitate qua preuenit in uita exercere semp debet
in opere . ac in placitu semp habere . et subditoru uota . huius ido
neus sit semp offerre . Feminilia quib. pudenda loca corporis
tegebant continentia . a concubitu designant que magnopere
omnib. gradib. obseruanda precepta . unde dicitur ad uelanda turpi
tudine . Turpe e enim acut. lotu . lasciuie etatis nota infamari .
que conuenit uelut in arte castimonie ab omnib. suscipi & uenerari ;
Quod uero feminalia ipsi sibi imponant . cetera moyses . desig
nat unumquemq. se a carnali concupiscentia refrnare debere .
deinde uirtutib. sibi subditos quasi moysen ministros templi
exornare . Clericos hinc dictos putant . qui mathathias qui
primus ab apostolis legitur ordinatus sorte missa subrogatur .
Cleros eni grece . Latine fors dicitur . ac propterea uocati sunt cle

3
rici. quia desorte dñi sum. et heredes eius. Et autē generale
uocabulum eorū. qui in quocunq. gradu in ecclesia deseruiunt.
Clericorū autē tonsurā Anazarus fertur sumpsisse exordium.
Cū enī quis uoto se obligasset. ut p ieiunium atq. Aliarū rerum
obseruantū se affligeret. abstinebat ab omni quod inebriari
& statum mentis auertere posset. eratq. semp in templo. unde
& nazarrus. i. scē & dño consecratus uocabatur. Impletis autē
uoti sui diebus. ueniebat ad templum dñi. & offerebat p se
quae in lege precipiebantur. radebatq. capillos capitis sui &
barbae. partemq. pilorū inflamma altaris cremabat. sicq.
uoti liber redibat ad propria. Fertur beatus petrus prim⁹
huiusmodi tonsuram sibi fecisse. Ad similitudinē spineae
coronae dñi. siue ut clerici a laicis non solum differantur
habitu. uerum etiam tonsura. **E X P L I C I T .**

Capitulum

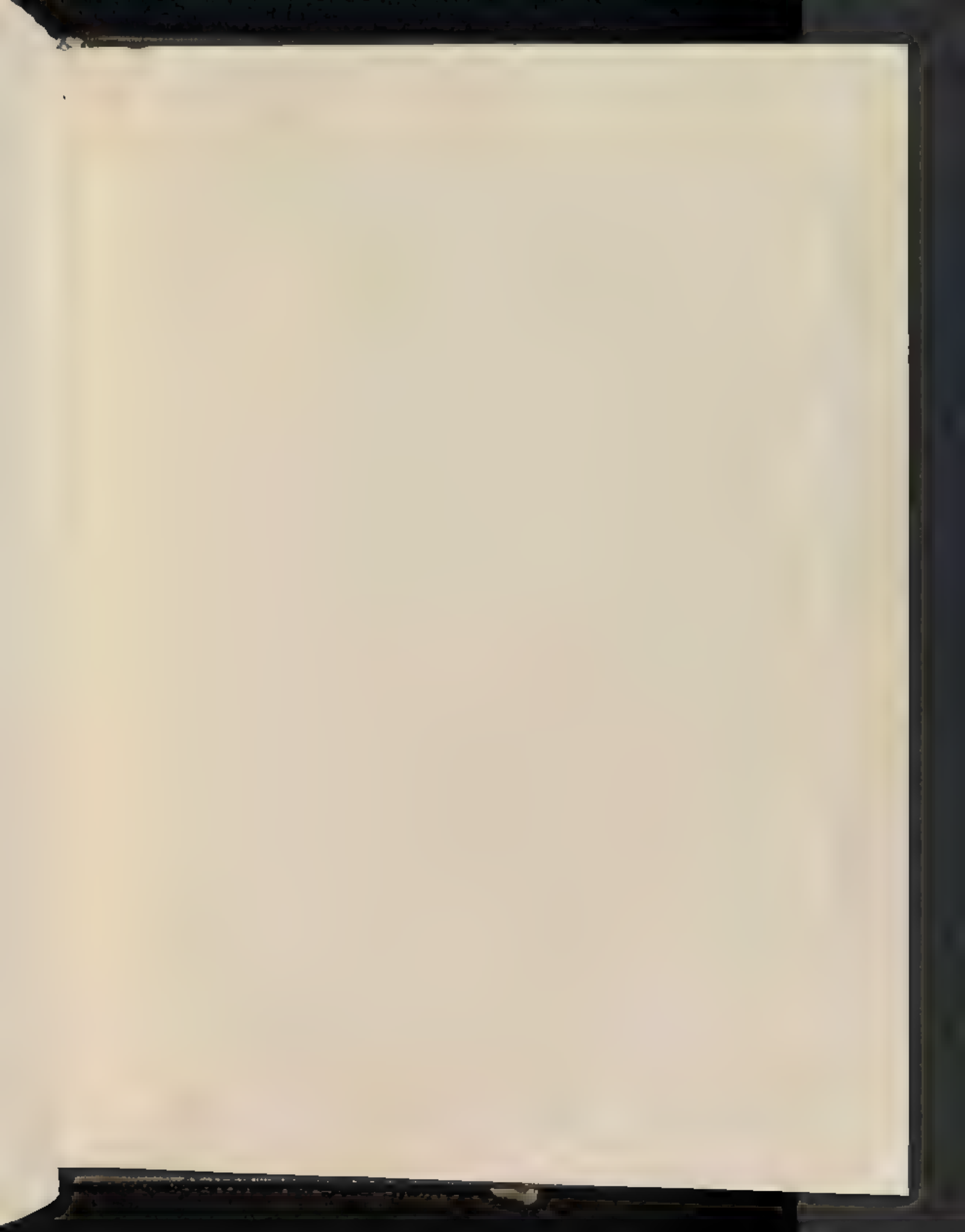

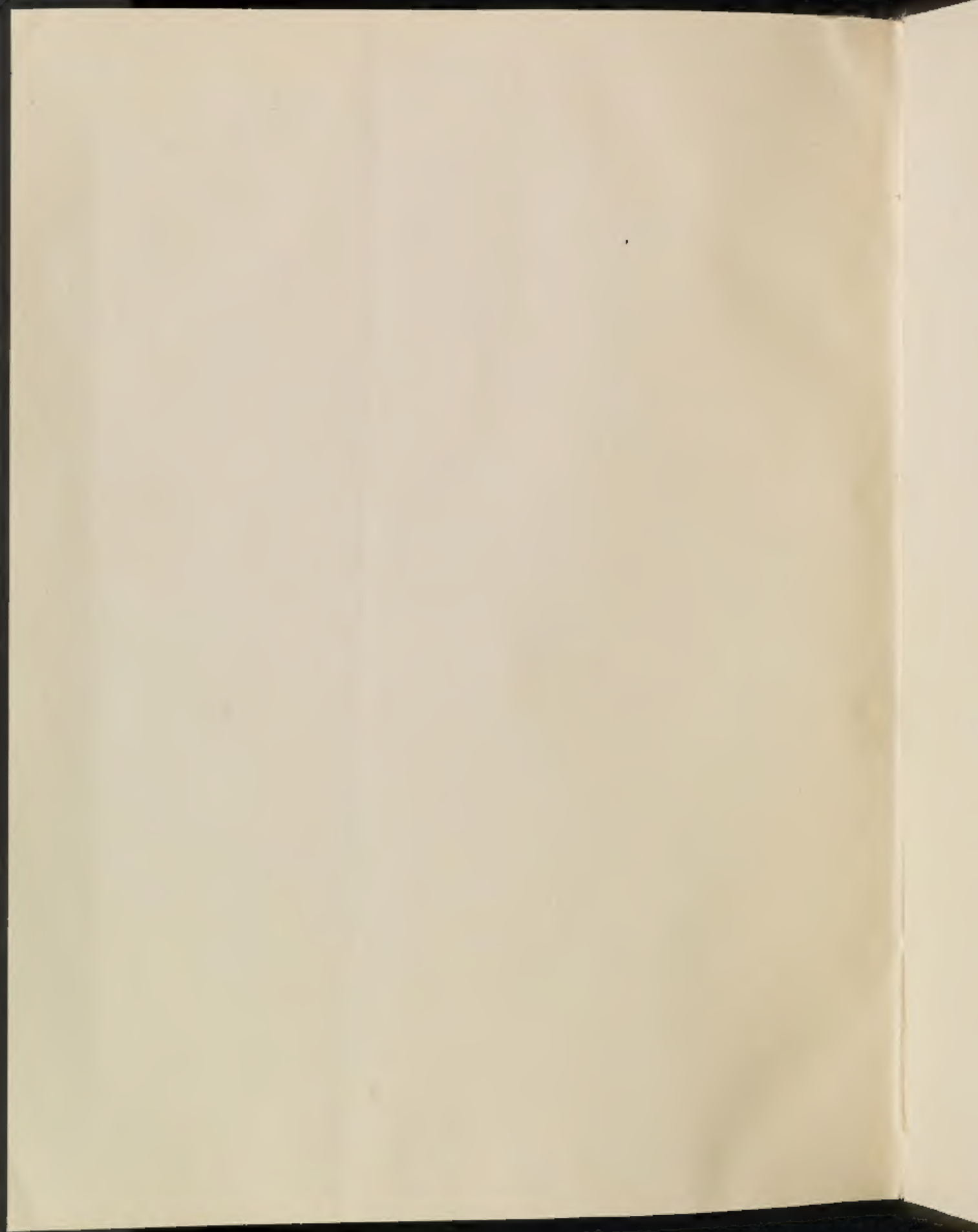

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

